

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ցեղասպանութենէն 106 Տարի Ետք Թուրքիոյ Վարքագիծը Կը Մնայ Անփոփոխ

106 տարիներ առաջ՝ այս օրերուն Հայ ժողովուրդը ապրեցաւ իր դարերու պատմութեան ամենէն սարսափելի ժամանակաշրջանը, երբ Օսմանեան Թուրքիան ծրագրեց ու գործադրութեան դրաւ իր հայաջինջ քաղաքականութիւնը՝ այդպիսով լուծելու համար Հայկական հարցը: Վայրագութիւններուն զոհ դարձան իր հայրենի հողին վրայ ապրող մօտ երկու միլիոն հայազգի բնակչութիւնը, իսկ մնացեալները տեղահան եղան իրենց պապեանական օճախէն՝ ապաստան գտնալով այլ երկիրներու մէջ, ուր կազմեցին կորիզը այսօրուայ հայկական սփիւռքին:

Եղեռնի արհաւիրքէն հարիւր ու ավելի տարիներ ետք մեր ժողովուրդը տակաւին չէ գտած իր ներքին անդորրութիւնը ու կը շարունակէ ապրիլ պատմական այդ ճնշող իրականութեան ծանր բեռին տակ, միաժամանակ յիշելով որ իր ուներուն կ'իյնայ նահատակներու կտակը սերունդէ-սերունդ փոխանցելու սրբազան պարտականութիւնը:

Հայկական Ցեղասպանութեան զոհերու տարելիցը յարգելով կու գանք աշխարհին յիշեցնելու թէ հայութեան դէմ գործուած սպանող ու տեղահանութիւնը ուղղուած էր ամբողջ մարդկութեան դէմ: Այդ արարքներու պատասխանատուն՝ թրքական պետութիւնը մնալով անպատիժ դուռը լայն բացաւ այլ ցեղասպանութիւններու առջեւ, որոնք կրկնուեցան անցնող տասնամեակներուն՝ աշխաի տարբեր ծայրամասերէն ներս:

Թրքական պատասխանատուութեան կողքին մեղքի իր բաժին ունին նաեւ միջազգային հանրութիւնը եւ յատկապէս յառաջադէմ մեծ պետութիւնները: Անոնցմէ ոմանք ուշացումով եկան ճանչնալու Ցեղասպանութեան իրողութիւնը, իսկ ուրիշներ մինչեւ օրս կը զլանան առնել այդ քայլը, Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւնները վեր դասելով իրենց իսկ դաւանած համամարդկային արժէքներէն:

Այս օրերուն Ամերիկահայութիւնը մեծ ակնկալութեամբ կը սպասէ Սպիտակ Տունէն «Ճերմակ ծուխի» երեսունին եւ կը յուսայ, որ Միացեալ Նահանգներու ներկայիս Նախագահը հետեւելով Ծերակոյտի եւ Ներկայացուցիչներու Տան օրինակին ու հաւատարիմ մնալով իր խոստումին, Ապրիլ 24-ի իր յայտարարութեան մէջ Հայութեան դէմ գործուած զանգուածային կոտորածները կը կոչէ իրենց իսկական անունով՝ որպէս Ցեղասպանութիւն:

Այսօրուայ Թրքական կառավարութեան ժառանգորդն է իր նախորդներու գործած ոճիրներուն: Սակայն ան ոչ միայն կը շարունակէ իր ժխտողական կեցուածքը, այլ կը վերահաստատէ իր թշնամական վարքագիծը՝ Հայաստանը նկատելով խոչընդոտ իր ծաւալապաշտական ու բանթուրքական ծրագիրներու իրականացման ճանապարհին: Արցախեան վերջին պատերազմը մէկ օղակն էր այդ հակահայ քաղաքականութեան, որ ի գործ դրուեցաւ Թուրքիոյ դաշնակից Ատրպէյճանի հետ ձեռք-ձեռքի տուած:

Մենք չենք ակնկալել մօտ ապագային որեւէ եական փոփոխութիւն պաշտօնական Թուրքիոյ հակահայ վարքագիծին մէջ ու խիստ վերապահութեամբ կը մօտենանք անկէ եկող ազդակներուն նկատմամբ:

Հայութիւնը ներկայիս կը դիմագրաւէ բազում մարտահրաւերներ: Մեր պայքարը երկարաշունչ է: Մեր թշնամիները դաւադիր են: Մեր առջեւ կայ մէկ ճանապարհ՝ Հայաստանի Հանրապետութեան հզօրացումը եւ մեր ժողովուրդի միասնականութիւնը՝ հաւաքական ներուժի առաւելագոյն օգտագործմամբ: Այդ կը պահանջեն մեր հին ու նոր նահատակները ու այդ է Հայկական Ցեղասպանութեան 106-րդ Տարելիցի պատգամը:

Երբ Ատրպէյճան Յետախուզական Արբանեակ Կը Գնէր, Հայաստանի Իշխանութիւնները՝ Յունական Կղզիներու Վրայ Հողեր. Փաշինեան

«Երբ Ատրպէյճանը հետախուզական արբանեակ էր գնում, Հայաստանի իշխանութիւնները գնում էին հողամասեր՝ յունական կղզիներում», Ազգային ժողովէն ներս չաչտարարեց վարչապետ՝ Նիկոլ Փաշինեան: Ան խորհրդարան եկած էր ներկայացնելու կառավարութեան ծրագրի 2020 թուականի կատարման ընթացքի եւ արդիւնքներու մասին զեկոյցը:

Ներկայացնելով 2017 թուականին կատարուած վերլուծութիւն մը, ֆինանսաւորուած այն ժամանակ գործող իշխանութիւններու կողմէն՝ Փաշինեան նշեց՝ քննադատական ենթակառուցուածներու զարգացման տեսակարար կշիռով Հայաստանը պայմանական միաւորով 10-1 հաշուով գիշած է Ատրպէյճանին: Կրկին վկայակոչելով այդ վերլուծութիւնը՝ վարչապետը նշեց՝ Հայաստանի ռազմարդիւնաբերական համակարգը սկսած է ձեւաւորուիլ 2016 թուականի Ապրիլին, Ատր-

պէյճանէն 11 տարի ուշացումով: «2017 թուականին Ատրպէյճանն ունէր երկու արբանեակ, որոնցից մէկը՝ հետախուզական, որը գնել էր: Այո՛, Ատրպէյճանը հետախուզական արբանեակ էր գնում, իսկ Հայաստանի իշխանութիւնները գնում էին հողամասեր յունական կղզիներում, եւրոպաներում, այնտեղ, որտեղ հնարաւոր էր: Ուրեմն պէտք է արձանագրել, որ նրանք տանուլ են տուել պետութեան հաստատութեան կապացման հարցում՝ պետութիւնը վերածելով մի մաֆիոզ կառույցի, որը քամում է Հայաստանի կենսական միջոցները, ու էդ մաֆիոզ կառույցները մինչեւ հօր իրենց շոշափուկներն ունեն ամենուր՝ սկսած դատական համակարգից, վերջացրած, ցաւօք սրտի, մինչեւ անգամ Զինուած Ուժերում», - չաչտարարեց Փաշինեան՝ ընդգծելով. -

Շար.ը էջ 5

Հայկական Ցեղասպանութեան Տարելիցի Ոգեկոչման Յայտագիրը

Հայկական Ցեղասպանութեան Յանձնախումբը ու անոր մաս կազմող անդամ կազմակերպութիւնները միասնաբար պատրաստած են ոգեկոչման ծրագիր, որ պիտի հեռարձակուի տեղական հայկական հեռատեսիլի ալիքներով, ինչպէս նաեւ մի քանի ժամ տեւողութեամբ ուղղիղ հաղորդում պիտի կատարուի ընկերային ցանցերով՝ Ապրիլի 24, 2021-ի կէսօրուայ ժամը 12-էն սկսեալ:

Ծրագրի ընթացքին ելոյթ պիտի ունենան Յանձնախումբին մաս կազմող համայնքային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները, շարք մը յայտնի պետական պաշտօնեաներ, հոգեւորականներ, ինչպէս նաեւ պիտի ներկայացուին տեղեկատուական հարցաթղթեր եւ քննարկումներ՝ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման եւ յանցագործութեան հատուցման վերաբերեալ:

Բացի այդ, ժողովուրդը հնարաւորութիւն պիտի ունենայ լսելու մեր համայնքի անդամներէն, յայտնի անձնաւորութիւններէ, ինչպէս նաեւ պիտի ներկայացուին մշակութային հատուածներ՝ յարգելու համար յիշատակը 20-րդ դարու առաջին Ցեղասպանութեան զոհերուն:

Ուղղիղ հեռարձակման զուգահեռ, Հայկական Ցեղասպանութեան Յանձնախումբը իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ UACLA-ի կողմէ ամէն տարի կազմակերպուող Մոնթեպելլոյի Նահատակաց Յուշարձանի միջոցառումին: Առաւօտեան ժամը 10-ին պիտի կայանայ եկեղեցական արարողութիւն, որու ընթացքին հայ հոգեւորականներու եւ տարբեր դաւանանքի ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ պիտի կատարուի միացեալ աղօթք: Այնուհետեւ, ժողովուրդը առիթ պիտի ունենայ ծաղիկներ գետեղելու Նահատակներու Յուշարձանին:

Ցեղասպանութեան Յանձնախումբ իր ուշադրութեան կեդրոնին պիտի պահէ նաեւ Արցախեան վերջին պատերազմի ընթացքին մեր հերոսներու քաջագործութիւններն ու զոհաբերումը՝ վեր առնելով այն իրողութիւնը որ, ցեղասպանութեան ժխտումը կը նշանակէ ցեղասպանութեան կրկնութիւն:

Վերջին մէկ տարուայ ընթացքին Հայ ազգը դիմագրաւեց բազում դժուարութիւններ, սակայն կ'ուզենք ընդգծել մեր ժողովրդի եւ մեր համայնքներու միասնութիւնը, զօրութիւնը եւ դիմադրողականութիւնը՝ շնորհիւ մեր համագործակցութեան: Այս ոգով, Յանձնախումբը պատրաստած է երկու միլիոն Ամերիկահայերու անունով նամակ՝ յորդորելով Նախագահ Պայտընին ճանչնալու Հայոց ցեղասպանութեան իրողութիւնը:

Հայկական Ցեղասպանութեան Յանձնախումբ

ՎԱՅԱՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Ինչ է Կատարուում Ալիեւի Յետ

ԷՄՍԱ ԳԱԲՐԻԵԼԵԱՆ

Կան ատրպէյճանցիներ, որոնք Ատրպէյճանի նախագահին մեղադրում են «կապիտուլյացիոն» փաստաթուղթ ստորագրելու մէջ Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի մօտ, վստահաբար, բաւական լուրջ անհանգստութիւններ կան: Ատրպէյճանցի փորձագէտների շրջանում, որոնք բնակուում են երկրից դուրս, աւելի են խորանում դժգոհութիւնները Նոյեմբերի 10-ին հրապարակուած յայտարարութեան վերաբերեալ: Որոշները նրան մեղադրում են ոչ աւել ոչ պակաս՝ «կապիտուլյացիոն» փաստաթուղթ ստորագրելու մէջ, հիմնաւորմամբ, թէ «հիմա էլ ռուսներն են օկուպացրել Լեռնային Ղարաբաղը», իսկ Ալիեւը դարձել է մարիոնետ՝ միաժամանակ թէ՛ Մոսկուայի, թէ՛ Անքարայի ձեռքում:

Ու հիմա Ալիեւը նպատակ է հետապնդում ցրել այսօրինակ կարծիքները: Ատրպէյճանում որոշակի խաւ էլ կայ, որը 2016թ. ապրիլեան պատերազմից յետոյ ատրպէյճանական բանակի ներսում իրականացրած բռնաճնշումների, սարսափելի վայրագութիւնների առիթով իրենց դժգոհութիւններն ունեն: Այդ մասին բարձրաձայնում են արտերկրում գտնուող ատրպէյճանցի փորձագէտները, նախկին իրաւապաշտպանները, վստահ լինելով, որ այդ փաստերի հիմքերով վաղ թէ ուշ Ալիեւը պատասխան է տալու, նոյնիսկ համարում են, որ իշխանութիւն է կորցնելու:

Անցեալ աշնանը Լեռնային Ղարաբաղում պատերազմի աւարտից ու եռակողմ յայտարարութեան ստորագրումից յետոյ Ալիեւի գերակախութեան մէջ իսկապէս ինչ-որ արհեստական երանգներ կան: Նրա ամէն մի ելոյթում հնչում են մի կողմից ատրպէյճանական բանակի տարած յաղթանակի ապացոյցները, միւս կողմից՝ նա այնքան է այդ մասին խօսում, որ տպաւորութիւն է, որ ինքն էլ չի հաւատում այդ յաղթանակին, կամ պարտաւորուած է զգում սեփա-

կան հասարակութեանն ապացուցել, որ իրեն են պարտական այդ յաղթանակի համար, այլ ոչ թէ՛ ուրիշներին:

- Ումից է վախենում Ալիեւը, ինչից է այդքան անհանգստացած, ովքե՞ր են նրան ուղղորդողները, ո՞ւմ է նա հաշուետու չեղած պատերազմեան այս փուլում Ապրիլի 13-ին Ատրպէյճանական դիւանագիտական ակադեմիայում «Նոր հայեցողութիւնը հարաւային կողմից» գարգացում եւ համագործակցութիւն հետկոնֆլիկտային շրջանում» համաժողովում Ալիեւի ելոյթի որոշ դրուժիւններ գալիս են ապացուցելու, որ Ալիեւի նկատմամբ իսկապէս ճնշումներ են գործադրուում, ընդ որում՝ նրա մտքերը միմեանց սկսել են հակասել: Արդէն մի քանի ամիս Հայաստանի ուղղութեամբ տարածքային պահանջներ ներկայացնող Ալիեւն ասա յայտարարել է, թէ հնարաւոր է հաշտութեան պայմանագիր կնքուել Հայաստանի հետ: «Մենք կարծում ենք, որ հակամարտութեան էջը փակուած է: Ես արդէն մի քանի անգամ խօսել եմ Հայաստանի հետ հաշտութեան պայմանագրի հնարաւորութեան մասին»: Միաժամանակ նա արձանագրում է, թէ իրավիճակը տարածաշրջանում նախկինի պէս շարունակուած է մնալ փերուս: «Իրավիճակը պատերազմից յետոյ նախկինի պէս մնում է փերուս: Կրակի դադարեցման ռեժիմը պահպանուած է, բայց չնայած դրան, մեր առջեւ ծառայած են չեղարկուած պարզագոյնների բազմաթիւ հարցեր»: Նա նաեւ կոչ է արել Հայաստանի քաղաքացիական հասարակութեանը համագործակցել տարածաշրջանում խաղաղ շինարարութեան ոլորտում: «Միեւնոյն ժամանակ, մենք պէտք է նայենք դէպի ապագան: Այստեղ մենք ակնկալում ենք աւելի շատ փոխազդեցութիւն Հայաստանի քաղաքացիական հասարակութիւնից Հակամարտութիւնը լուծուած է, եւ մենք պէտք է նայենք ապագային»: Մի կողմից Ալիեւը արձանագրում է, որ պատրաստ է ստորագրել Ղարաբաղի վերաբերեալ խաղա-

ղութեան համաձայնագիր, սակայն անմիջապէս մատնանշում է դրան հնարինութեան «մեղաւորին», թէ՛ պատասխան քայլեր չի տեսնում հայկական կողմից ու շեշտում է, թէ «մնում են բաւական բաց հարցեր ԼՂ խնդրի կարգաւորման վերաբերեալ», ընդ որում՝ արձանագրում է, որ՝ «հայկական բանակի արդիականացումը մտահոգիչ է»:

Ապա, նա մէկ արձանագրում է, որ Ատրպէյճանը տարածքային պահանջներ չունի Հայաստանի նկատմամբ, սակայն ատրպէյճանցի երիտասարդներին խորհուրդ է տալիս «յիշել պատմութիւնը» ու սկսուած է պատմութեան «գասընթաց» հետեւեալ շեշտադրումներով. «Ձանգեզուրը հինաւուրց ատրպէյճանական տարածք է» եւ «Հայաստանին է յանձնուել 1920թ.»: Նրա խօսքով՝ ատրպէյճանական է նաեւ Սեւանայ լճի տարածքը եւ անգամ Երեւանը. «Բայց դա չի նշանակում, որ մենք որեւէ տարածքային պահանջներ ունենք: Այո՛, ես անգամ յայտարարել եմ, որ մենք կը վերադառնանք այնտեղ: Այո՛, ես ասել եմ դա: Բայց ես չեմ ասել, որ կը վերադառնանք տանկերով»: Ապա՝ բացատրում է. «Եթէ մենք վերադարձնում ենք Ձանգեզուրի միջանցքը, եթէ օգտագործում ենք այդ ճանապարհը, կարծում եմ, որ կը գայ ժամանակը, երբ կը վերադառնանք նաեւ Երեւան: Մենք միշտ կը յիշենք մեր պատմութիւնը: Բայց մենք տարածքային պահանջ չունենք աշխարհի ոչ մի երկրի, այդ թւում՝ Հայաստանի նկատմամբ»:

Այսինքն, Հայաստանի տարածքային ամբողջականութեան դէմ յաւակնութիւններ ներկայացնող Ալիեւը իբր վերախմբագրում է իր երբեմնի յայտարարութիւնները, ցոյց տալով, թէ նկատի ունի՝ հայերի հետ խաղաղ ապրելու, շփուելու մղումը, այլ ոչ թէ՛ նոր պատերազմը: Իրականում Ալիեւը նպատակ է հետապնդում շատ կարճ ժամանակահատուածում ռուս խաղաղապահների ոչ պետքականութեան վերաբերեալ հիմնաւոր կարծիք ձեւաւորել: Ահա՛ այդ ուղղութեամբ նրա ակնարկը: «Հայաստանի եւ Ատրպէյճան-

նի միջեւ պետական սահմանին՝ թովոլուում, Ղազախում, Աղստաֆում, չկան խաղաղապահներ, եւ ոչինչ տեղի չի ունենում: Ասեմ աւելին, ատրպէյճանցի սահմանապահները կանգնած են Ձանգեզանի հայկական գիւղերից 5 մեթրի վրայ: Եւ ոչինչ տեղի չի ունենում: Հայկական բանակը ոչնչացուած է, այն գոյութիւն չունի», - ասել է նա՝ որպէս «բարի կամքի դրսեւորում» նշելով, որ կապան-Երեւան ճանապարհը չի փակուել: «Կաֆան՝ այսպէս են Ատրպէյճանում անուանում հայկական այդ քաղաքը: Այնտեղ նոյնիսկ ցուցանակ կայ՝ «Բարի գալուստ Ատրպէյճան»: Չգիտեմ՝ ինչու է դա նեարդայնացնում հայերին, մենք ընդամենը ցանկանում ենք ողջունել մեր տարածքում, դա մեր տարածքն է, նրանք նոյնիսկ կրակել են այդ ուղղութեամբ: Կարող էինք փակել ճանապարհը, սակայն դա չարեցիք», - նշել է Ալիեւը: Ալիեւն, այսինքն, ռուսական կողմին հերթական խայթոցի չափաբաժինն է ուղղում, հասկացնելով՝ «դուք մեզ պէտք է չէք, 5 մեթրի վրայ հայերն ու ատրպէյճանցիները հանգիստ կանգնած են դէմ-դիմաց»:

Յիշեցնենք, նախորդ օրը Ատրպէյճանի նախագահը յայտնեց, որ գրուցել է ՌԻ նախագահի հետ, նրա ձեւակերպմամբ՝ Հայաստանի մօտ յայտնուած «Իսկանդեր-Մ» հրթիռների թեմայով, որոնք Ատրպէյճանը պատերազմի աւարտից 5 ամիս անց «յայտնաբերել է Շուշիում»: Ատրպէյճանն ընդդէմ Ռուսաստանի յստակ քայլ է արել, աշխարհին յիշեցնելով, որ «Մ» հրթիռներ ունի միայն ՌԴ-ն, հետեւաբար այստեղ արդէն կարե-

Շար.ը էջ 18

Արմէն Սարգսեանը Զի Ստորագրել՝ Իմաստը

ՎԱՅԷ ՄԱԿԱՐԵԱՆ

Հանրապետութեան նախագահ Արմէն Սարգսեանը չի ստորագրել «Հայաստանի Հանրապետութեան ընտրական օրէնգիրք» սահմանադրական օրէնքում փոփոխութիւններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» օրէնքը, Սահմանադրական դատարան էլ չի դիմելու: Նախագահի այս «հիերիդային» որոշման մասին յայտնում են նախագահի աշխատակազմից:

Թէ ինչու չի ստորագրելու նախագահը օրէնքը եւ ինչու չի դիմելու ՍԴ, դրա վերաբերեալ նախագահականի ուղարկած հաղորդագրութեան մէջ երկար-բարակ բացատրութիւն է ներկայացուած, որից, սակայն, անորոշ է մնում գլխաւոր հարցը՝ եթէ չի ստորագրելու, ինչո՞ւ չի դիմում ՍԴ, իսկ եթէ ՍԴ դիմելու կարիք չկայ, ինչո՞ւ չի ստորագրում: Կարճ ասած՝ չստորագրելու իմաստը:

Յիշեցնենք, որ ԱԺ-ի ընդունած վերջին փոփոխութեամբ՝ այսուհետ ընտրութիւնները կ'անց-

կացուեն փակ համամասնական ցուցակներով՝ առանց տարածքային ցուցակների: Այսինքն՝ ռեյտինգային ընտրակարգը փոխարինուել է համամասնական ընտրակարգով: Եւ նախագահը կարծում է, որ առանց տարածքային ցուցակների կառուցակարգի, համամասնական ընտրակարգը կարող է արդիւնաւէտ լինել կայացած քաղաքական մշակույթի ձեւաւորած խորհրդարանական պետութիւններում, որտեղ կուսակցութիւններն ունեն յստակ ծրագիր, որտեղ հասարակութիւնն ունի հնարաւորութիւն եւ բաւարար ժամանակ՝ ծրագրերին ծանօթանալու, որտեղ ընտրութիւնն իրականացուած է ներկայացուած ծրագրերի հիման վրայ: Մինչդեռ նման փոփոխութիւնը Հայաստանի Հանրապետութիւնում առկայ իրավիճակում կարող է յանգեցնել ոչ թէ կուսակցութիւնների եւ դրանց ծրագրերի միջեւ մրցակցութեան, այլ այս պահին այն կուսակցութիւնը գլխաւորող անցնող քննարկ միջեւ:

Հաշուի առնելով վերագրեալը՝ հանրապետութեան նախագահը

չի ստորագրելու օրէնքը, բայց եւ չի դիմելու Սահմանադրական դատարան՝ Սահմանադրութեանը դրա համապատասխանութիւնը որոշելու համար:

Իսկ ի՞նչ է սա նշանակում, որ օրէնքը չի՞ մտնի ուժի մէջ: Իհարկէ, ոչ: Այն 21 օր յետոյ կը ստորագրուի ԱԺ նախագահի կողմից եւ աւտոմատ կը մտնի ուժի մէջ: Կամ, ինչպէս սիրում են ասել իմ քայլականները՝ իրաւունքի ուժով:

Ստացուած է՝ հանրապետութեան նախագահը այս օրէնքը առանց ռեալ հիմնաւորման չստորագրելով եւ Սահմանադրական դատարան էլ չուղարկելով՝ պարզապէս հերթական անգամ օղ է կրակել՝ փորձելով այդպիսով իբրեւ թէ ընդդիմանալ օրուայ իշխանութեանը, իսկ իրականում՝ իր վրայից զցել այս օրէնքն ընդունելու կամ մերժելու պատասխանատուութիւնը: Ինչը նշանակում է նպատակ փաշինանական պլանների իրականացմանը:

«ՀՐԱՊԱՐԱԿ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
 ՄՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՉԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
 ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
 ՎԱՐԷ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
 Canada \$125.00 (Air Mail)
 Overseas \$250.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
 at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Հրապարակուեցաւ Անվտանգութեան Խորհուրդի Նիստի Ձայնագրութիւնը

Անվտանգութեան Խորհուրդը (ԱՅ) Ապրիլ 20-ին հրապարակեց ձայնագրութիւն, որպէս հաստատում վարչապետի յայտարարութեան, որ Զինուած Ուժերու գլխաւոր շտաբի նախկին պետ՝ Օննիկ Գասպարեան պատերազմի առաջին օրերուն չէ ըսած, թէ դրութիւնը վատ է եւ պէտք է կանգնեցնել ռազմական գործողութիւնները:

«Պարոն վարչապետ, իրադրութիւնը մարտական առումով անփոփոխ է, այսինքն՝ որեւէ առաջընթաց հակառակորդը չի ունեցել: Ամէն դէպքում, զօրքերն իրենց խնդիրը կատարում են, առաւօտեան մի հատ փոքր հակահարուած ձեռնարկեցինք Ջաբրայիլի ուղղութեամբ, յաջողութիւններ ունեցանք: Իրավիճակը էս ա, շարունակում ենք խնդիրը կատարել եւ շարունակելու ենք կատարել», - ձայնագրութեան մէջ կը զեկուցէ Օննիկ Գասպարեան:

Յիշեցնենք, որ Գասպարեան Նոյեմբեր 17-ին յայտարարած էր, որ պատերազմի 4-րդ օրը Անվտանգութեան Խորհուրդի նիստին ներկայացուցած է հակակական կողմի կորուստները եւ ստեղծուած իրադրութեան վերաբերեալ Զինուած ուժերու գնահատականը եւ առաջարկած երկու-երեք օրուայ ընթացքին անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել՝ պատերազմը կանգնեցնելու համար:

Այս յայտարարութեան մէկ ամիս անց «Ազատութիւն»-ին տուած հարցազրույցի ընթացքին Փաշինեան չէր հերքած, որ Օննիկ Գասպարեան աչպիսի առաջարկ ըրած է: Սակայն օրերս վարչապետը խորհրդարանի ամպիոնէն հերքեց Գլխաւոր Շտաբի նախկին պետի յայտարարութիւնը. - «Ուզում եմ այս ամպիոնից պատասխանատու եւ պաշտօնապէս արձանագրել, որ Օննիկ Գասպարեանի Նոյեմբեր 17-ի յայտարարութեան այդ կէտը իրականութեան հետ որեւէ աղբրս եւ առնչութիւն չունի»:

Յաջորդ օրն ալ Անվտանգութեան Խորհուրդի գրասենեակը Գասպարեանի որոշ պնդումներու վերաբերեալ պարզաբանում ներկայացուց՝ հրապարակելով փաստաթուղթերու գաղտնագրութեան հատուածներ:

Յաջորդ օրն ալ Անվտանգութեան Խորհուրդի գրասենեակը Գասպարեանի որոշ պնդումներու վերաբերեալ պարզաբանում ներկայացուց՝ հրապարակելով փաստաթուղթերու գաղտնագրութեան հատուածներ:

Մարուքեան Նախկին Իշխանականներուն Առաջարկեց Չմասնակցիլ Ընտրութիւններուն

ՀՀ ազգային ժողովի ընդդիմադիր՝ «Լուսաւոր Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավար՝ Էտմոն Մարուքեան համոզուած է, որ եթէ սպասուող արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններուն, ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռոպերթ Քոչարեան, նախկին իշխանութեան միւս ներկայացուցիչները ետ քաշուին, գործող իշխանութիւնը չի հաւաքեր բաւարար ձայներ՝ կրկին իշխանութեան գալու համար: «Արմէնփրէս»-ի հաղորդմամբ՝ Մարուքեան յայտարար տեսակէտ յայտնեց ԱԺ-ի կառավարութեան ծրագրի 2020 թուականի կատարման ընթացքին եւ արդիւնքներու մասին զեկուցի քննարկման՝ խմբակցութեան անունով իր ելոյթին:

«Լուսաւոր Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավար Էտմոն Մարուքեան

«Թէ կառավարութեան ներկայացուցիչներ, թէ իշխանական պատգամաւորներ իր լոյսները հետեւեալի մասին էին՝ 30 տարի երկիրը թալանել են, 30 տարի վատ է եղել, դրա համար այսպէս եղաւ, մենք մեղաւոր չենք: 30 տարուայ մէջ 3 տարի դուք էք իշխանութիւն, նշանակում է, որ 30 տարուայ 10 տոկոսը դուք էիք», - ըսաւ Մարուքեան:

Ան նեց իշխանութեան սխալներու, թերացումներու մասին ու աւելցուց. «Նրանք (նախկին իշխանութիւնը-խմբ.) մեղաւոր էին, դրա համար էք այստեղ, նրանք մեղաւոր էին, դրա համար եղել է յեղափոխութիւն: Հիմա ինչքա՞ն պէտք է խօսէք, ասէք, որ նրանք մեղաւոր էին: Բա դուք, բա ձեր 10 տոկոսը»:

Ըստ Մարուքեանի՝ գործող

իշխանութեան ընտրազանգուածը բաղկացած է 2 հատուածէ: «Մի հատուածը այս իշխանութեան ջատագովն է, դա մօտ 10-15 տոկոս է: Մնացած մասը՝ 15 տոկոս է, թէ 20 տոկոս, նախկին իշխանութեան «հակաձայներն» են, որ գալիս են Նիկոլ Փաշինեանին, որ նրանք չգան: Ես պաշտօնական առաջարկ եմ անում՝ Ռոպերթ Քոչարեանից սկսած, մինչեւ նախկին իշխանութեան միւս ներկայացուցիչներին, մի կողմ քաշուէք, եւ մենք այս մարդկանց կը դարձնենք փոքր ընդդիմադիր խմբակցութիւն՝ իրենց ղեկավար Նիկոլ Փաշինեանով: Մի կողմ քաշուէք, մի կողմ չքաշուեցիք, ձեր դէմ քարոզարշաւով գնալու են վերարտադրման ճանապարհով», - ըսաւ Մարուքեան:

Ռոպերթ Քոչարեան Եւ Միւսները Արդարացնելու Որոշումը Կը Բողոքարկուի, Յայտարարած է Փաստաբան Սեդա Սաֆարեան

Մարտ 1-ի զոհերու հարգատներն ու անոնց շահերը պաշտպանողները գործի բացառապէս մէջը փակուած չեն համարեր: Բարձրագոյն դատական խորհուրդի (ԲԴԽ) առջեւ կազմակերպուած բողոքի հաւաքի ընթացքին, փաստաբան Սեդա Սաֆարեան յայտարարեց, որ իրենք պատրաստ են բողոքարկել երկրորդ նախագահ՝ Ռոպերթ Քոչարեանը ու նախկին նախկինները արդարացնելու որոշումը:

Փաստաբան Սեդա Սաֆարեան

Նախկին նախագահն ու անոր նախկին երեք նախկինները շուրջ մէկ շաբաթ առաջ արդարացուեցան, քանի որ գիրքը մեղադրող սահմանադրական կարգը տապալելու յօդուածը բարձր դատարանի կողմէն անվաւեր ու հակասահմանադրական ճանաչուած էր:

Զեն կրնար առաջադրել: Կայ նոյն արարքի համար կրկին դատուելու անթույլատրելիութեան սկզբունք, ըսած է իրաւաբանը: Ըստ Գէորգալեանին, չկայ տարբերութիւն՝ ամբաստանեալ արդարացուած է Սահմանադրական դատարանի որոշմամբ, թէ գործի քննութեամբ: Կայ մէկ փաստ՝ անոր վերաբրուած յօդուածը անորոշ է եւ չի կրնար այդ տեսքով գոյութիւն ունենալ:

«Մենք չենք զլանայ, կը բողոքարկենք այս որոշումները, մենք կ'ունենանք եւրոպական դատարաններում վճիռներ տասնեակներ ի եւ հարիւրներ հասնող այս գործով, որովհետեւ դատարանը ստիպուած է արձանագրել, որ իրաւական պաշտպանութեան միջոց Հայաստանի Հանրապետութեան տուժողները չեն ունեցել», - ըսաւ Սաֆարեան:

Դատախազական համակարգի դէմ կազմակերպուած բողոքի հաւաքին կը մասնակցէր նաեւ Ազգային ժողովի անկախ պատգամաւոր, «Յանուն Հանրապետութեան» կուսակցութեան հիմնադիր՝ Արման Բաբաջանեան: Ան կը պնդէր, թէ՝ 2018-ի յեղափոխութեան 3 տարի յետոյ Մարտ 1-ի գործով այդպէս ալ ամբողջ ճշմարտութիւնը երեւան չեկաւ:

«Մենք չենք չուսահատուել, որ Մարտի 1-ն ամբողջովին փակուելու է, ոչ, ընտրութիւններ են լինելու եւ շատ հանգամանքներ են բացառապէս լուծուելու», - ընդգծեց 2008-ի Մարտ 1-ին զոհուած Գոռ Քոյուեանի հայրը՝ Սարգիս Քոյուեան:

«Միայն այդ ճշմարտութեան բացառապէս մենք կարող ենք յստակ, պարզ ճակատով ասել, որ մեր երկրում այլեւս անհնար է նոր Մարտի 1», - ըսաւ Բաբաջանեան:

Ռոպերթ Քոչարեանի փաստաբանները իրենց պաշտպանեալ արդարացնելէ ետք, անոր դէմ նոր մեղադրանք ներկայացնելու անօրինական կը համարեն: Փաստաբան՝ Գէորգ Գէորգալեան եւս կը կարծէ, որ Քոչարեանին նոյն արարքի համար նոր մեղադրանք

«Իմ Քայլը» Կը Քննարկէ Դաշինքով Ընտրութիւններուն Մասնակցելու Հնարաւորութիւնը

Վարչապետը հրաժարական պիտի տայ Ապրիլի վերջին տասնօրեակին, վարչապետի պաշտօնակատար պիտի ըլլայ Նիկոլ Փաշինեան: Այս մասին ԱԺ ճեպագրույցներուն ժամանակ ըսաւ «Իմ Քայլը» խմբակցութեան պատգամաւոր Արման Եղոյեան:

վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան», - ըսաւ Եղոյեան: Ըստ Եղոյեանին՝ հիմա կը քննարկուի այն հարցը, որ դաշինքով երթան ընտրութիւններուն, թէ՞ կուսակցութեամբ: Դեռ վերջնական եզրակացութիւն չկայ: Հարցին, թէ որ ուժերուն հետ կը քննարկուի դաշինք կազմելու հարցը, ան պատասխանեց. «Կան ուժեր, բայց անուններ չեմ կարող հրապարակել»:

Հայաստանէն 61 Հազար Գաղթականի Պայմանաժամ Տրուած Է Լքել Ռուսաստանը

Ռուսաստանի գաղթականութեան ոլորտի խստացումներու հետեւանքով ՀՀ քաղաքացիներու ստուար զանգուած մը պիտի առնչուի խնդիրներու: Այս մասին Ապրիլ 20-ին տեղի ունեցած ասուլիսին ըսաւ Գաղթականութեան ծառայութեան հանրային կապերու պատասխանատու՝ Նելլի Դաւթեան:

րութեան մասին, որով ասուած էր, որ անօրինական գաղթականներ իրենց երկրի տարածքում ԱՊՀ (Անկախ Պետութիւններու Համագործակցութիւն) տարածքներից: Եւ ՀՀ քաղաքացի հանդիսացող գաղթականների մասով հնչեցուել է 61 հազար թիւը: Նաեւ զգուշացում ու տեղեկացում կայ, որ արդէն իսկ ՌԴ իշխանութիւնները պատրաստում են պատիժներ, որ պէտք է կիրառուեն այս թիրախ խմբի նկատմամբ: Եւ յորդորում են մինչեւ պատիժների իրականացումը, այն է՝ Յունիսի 15-ը, երկրի տարածքը կամաւոր լքեն անօրինական գաղթականի կարգավիճակում գտնուող անձինք», - ըսաւ Նելլի Դաւթեան:

Յիշեցնենք, որ ըստ ռուսական կողմի հրապարակած տուեալներուն՝ Հայաստանէն 61 հազար անօրինական գաղթական կայ ՌԴ տարածքը: Անոնց ժամանակ տրուած է՝ պատիժներէն զերծ մնալու համար մինչեւ Յունիսի 15-ը լքել երկիրը: «Փոփոխութիւններ կան, որ արդէն ուժի մէջ են, փոփոխութիւններ կան, որ կը լինեն առաջիկայում: Արդէն իսկ մամուլում եղան տեղեկութիւններ ռուսական կողմից հնչեցրած մի յայտարար

ԼՈՒՐԵՐ

Հայ Գերիններու ու Տեղահանուած Անձերու Հարցը Ներառուեցաւ ԵԽՏԿ Լիագումար Նիստի Օրակարգին Վրայ

Հայ ռազմագերիներու, այլ գերեզմարաններու եւ տեղահանուած անձերու հարցի քննարկումը քուէարկութեամբ ներառուած է Եւրոպայի Խորհուրդի Խորհրդարանական Վեհաժողովի (ԵԽՏԿ) լիագումար նիստի օրակարգին վրայ:

Հայաստանի մարդու իրաւունքներու պաշտպան՝ Արման Թաթոյեան տեղեկացուցած էր, որ Ատրպէյճան պահուող հայ գերիներու հարցով կրկին դիմած է միջազգային կառույցներուն՝ անոնց կարգին ԵԱՀԿ գործող նախագահին, ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համա-

նախագահներուն, Եւրոպական խորհուրդի եւ ՄԱԿ-ի մարդու իրաւունքներու յանձնակատարներուն:

Ընդհանուր առմամբ մինչ հիմա, Ատրպէյճանէն Հայաստան վերադարձուած է 69 գերի: Իսկ Ատրպէյճան տեղափոխուած է 16 անձ, ներառեալ՝ 2014-ին Արցախի էջ երեխայի սպաննութեան ու այլ յանցագործութիւններու համար դատապարտուած՝ Շահպազ Կուլիեան ու Տիւրքիս Կարաբաղ:

Պաշտօնական Պաքոն կը յայտարարէ, թէ գերիներու հարցը փակուած է, եւ Ատրպէյճան պահուող անձինք ռազմագերիներ չեն

«Ամէն Ինչ Պիտի Փոխուի». Պաշտպանութեան Փոխնախարարը՝ Բանակի Մասին

«Բանակում փոխուելու է եւ կը փոխուի ամէն ինչ», այսօր՝ Ապրիլ 16-ին յայտարարեց պաշտպանութեան փոխնախարար՝ Արման Սարգսեան՝ Ազգային ժողովէն ներս պատասխանելով լրագրողներու հարցին:

Լրագրողները մասնաւորապէս հարցուցին փոխնախարարին, թէ յայտարարուած բարեփոխումներու ծիրէն ներս մասնաւորապէս ի՞նչ պիտի փոխուի բանակին մէջ: «Փոխուելու է եւ կը փոխուի ամէն ինչ: Երբ որ արդիւնքները տեսանելի լինեն, դուք կը տեսնէք», - ըսաւ փոխնախարարը:

Հարցին, թէ գերիներու խնդիրը ինչպէ՞ս պիտի լուծուի, Արման Սարգսեան պատասխանեց. - «Յօգուտ Հայաստանի Հանրապետութեան»:

Օրերս վարչապետը յայտարարեց, որ բանակի խոր եւ բովանդակային բարեփոխումներու գործընթացը արդէն սկսած է:

«Ռազմավարական հեռանկարում մենք պատկերացում ենք, որ

ՀՀ պաշտպանութեան փոխնախարար Արման Սարգսեան

լրջօրէն պէտք է քննարկենք Հայաստանի Հանրապետութեան անցումը արհեստավարժ բանակի, եւ ժամկէտային կամ զօրահաւաքային զինծառայութեան կառուցուածքը պէտք է հակամարտին կարողանանք փոխել», - ըսաւ Փաշինեան:

Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը Վարակուած Է «Քորոնա» Ժահրով

ՀՀ առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի մօտ «Քորոնա» ժահր ախտորոշուած է:

Այս մասին զիմատետրի իր էջին վրայ յայտնած է առաջին նախագահի մամուլի խօսնակ՝ Արման Մուսիսեան:

«ՀՀ Առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը օրերս յանձնել է COVID թեւթ, որի արդիւնքում ախտորոշուել է «Քորոնա» վիրուս: Նախագահ Տէր-Պետրոսեանի ինքնազգացողութիւնը նորմալ է, նա անհրաժեշտ փրոֆիլաքթիկ բուժումը ստանում է տանը՝ բժիշկների հսկողութեան տակ», - ըսուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Լեւոն Տէր-Պետրոսեան այժմ կը գտնուի տունը՝ իր բժիշկներու հսկողութեան տակ:

Ատրպէյճանի Ղեկավարութեան Հայատեաց Վարքագիծը Կառուցողականութիւն Ակնկալելու Հիմք Չի Տար. ԱԳՆ Խօսնակ

«Հայաստանին առաջարկուել է ստորագրել խաղաղութեան պայմանագիր, սակայն դեռ հայկական կողմէն որեւէ արձագանգ չէ եղած»:

Ատրպէյճանի նախագահ՝ Իլհամ Ալիեւի օրերս ըրած այս յայտարարութեան ի պատասխան, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան մամուլի քարտուղար՝ Աննա Նաղտալեան «Ազատութիւն»-ի հետ գրոյցին ըսաւ, որ Ատրպէյճանի ղեկավարութեան հայատեաց դիրքորոշումն ու վարքագիծը կառուցողականութիւն ակնկալելու հիմք չի տար. - «Խաղաղութեան պայմանագրի ստորագրման համար նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է խաղաղ գործընթաց, որը դադարել է Ատրպէյճանի կողմից ուժի կիրառումից յետոյ»:

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան մամուլի քարտուղար՝ Աննա Նաղտալեան

րու մարդապատկերներ ցուցադրուած են:

Ասիկա, ըստ Հայաստանի ԱԳՆ մամուլի խօսնակին, Ատրպէյճանի հայատեաց վարքագծի վառ օրինակներէն մէկն է. - «Ինքնին ցուցադրութեան կազմակերպումը դիտակապուութեան տարրեր պարունակող տեսարաններով եւ գոհուած հայ զինծառայողների յիշատակի նկատմամբ անարգանքի դրսեւորումներով, ինչպէս նաեւ ռազմագերիների հարցի շահարկումը Ատրպէյճանի կողմից գալիս է ապացուցելու, թէ որքան հեռու է կանգնած Ատրպէյճանի ղեկավարութիւնը յետպատերազմեան իրավիճակի, տարածաշրջանային խաղաղութեան եւ հաշտեցման վերաբերեալ իր կատարած յայտարարութիւններից»:

Թիֆլիս Կը Վերահաստատէ Երեւանի Եւ Պաքուի Բանակցութիւններու Հարթակ Տրամադրելու Պատրաստակամութիւնը

Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահները Թիֆլիսի մէջ

Թիֆլիս կը մնայ պատրաստակամ՝ հարթակ տրամադրելու Հայաստանի ու Ատրպէյճանի առաջնորդներու բանակցութիւններու համար, Ապրիլ 15-ին յայտարարած է վրաստանի նախագահ՝ Սալոմէ Զուրաբիշվիլին՝ Հայաստանի նախագահ՝ Արմէն Սարգսեանի հետ համատեղ ասուլիսին:

«Վրաստանը դարբադեան հակամարտութեան ընթացքին եւ հիմա ալ կանգնած է խաղաղութեան կողքին, եւ այդ նպատակով ալ առաջարկած ենք Թիֆլիսի մէջ

հանդիպում կայացնել՝ երկխօսութեան ու իրավիճակի կարգաւորման համար: Այդ առաջարկը կը մնայ ուժի մէջ», - ըսած է Զուրաբիշվիլին:

Հայաստանի նախագահը, որ պաշտօնական այցելութեամբ մեկնած է վրաստան, յայտարարած է, որ հայ-վրացական յարաբերութիւններու ամրապնդումը ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ ողջ տարածաշրջանի անվտանգութեան ամրապնդման կարեւոր նախադրեալներէն մէկն է:

Ըստ «Լրագրողներ Առանց Սահմանների» Կազմակերպության, Հայկական Մամուլը Բազմազան է, Բայց Ոչ Անկախ

«Բազմազան, բայց ոչ անկախ», - «Լրագրողներ Առանց Սահմանների» կազմակերպությունը Ապրիլ 20-ին հրատարակած իր տարեկան գեկոյցով այսպես բնութագրած է հայաստանեան լրատվամիջոցները ներկայ վիճակը:

Կազմակերպությունն գնահատում է մամուլի ազատության մակարդակը Հայաստան այսօր աշխարհի 180 երկիրներում մեջ 63-րդն է: Թեև նախորդ տարուհի համեմատ երկու հորիզոնականով նահանջած է, այնուհանդերձ այն կը շարունակէ մնալ յետորհրդային տարածքի ամենաազատ մամուլ ունեցող պետություններին մէկը՝ զիջելով միայն հարեւան Վրաստանին:

«Թեև մետաբազմազանությունը երկրում ծաղկում է, այնուհանդերձ, 2018 թվականի գարնանը տեղի ունեցած «Թաւշայ յեղափոխութեան» արդիւնքում ձեւաւորուած կառավարութիւնն այդպէս էլ չի կարողացել նուազեցնել լրատվամիջոցների բեւեռացման մակարդակը», - կը պնդեն գեկոյցի հեղինակները՝ արձանագրելով, - «Առաջատար հեռուստաընկերությունների խմբագրական քաղաքականությունը համընկնում է դրանց սեփականատէրերի շահերի հետ, լրատվամիջոցների սեփականատէրերի մասին տեղեկատվութեան թափանցիկութիւնն ու լրագրողական անկախութիւնը դեռ շատ հեռու են կայացած իրողութիւն համարուելուց»:

Նշելով, որ լրագրողներու անկախ գործունէութեան հնարաւորութիւնները ալ աւելի սահմանափակուեցան 2020 թվականի Սեպտեմբեր 27-ին, Լեւոնային Ղարաբաղի ռազմական գործողութիւններու մեկնարկէն յետոյ, «Լրագրողներ Առանց Սահմանների» կազմակերպութեան փորձագէտները կը նկատեն, որ լրատվամիջոցներու ներկայացուցիչները երբեմն նաեւ քաղաքական որոշ

խումբերու յարձակումներու թիրախ կը դառնան:

«Դա տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 10-ին, երբ հրադադարի կնքումից քիչ անց յարձակման ենթարկուեց «Ազատութիւն» ռատիոկայանի գրասենեակը», - կը գրէ գեկոյցը:

Զեկոյցի հեղինակները նաեւ նկատել կու տան, որ հայաստանեան լրատվամիջոցներու գործունէութիւնը շատ չաճախ կ'ենթարկուի դատական մարմիններու միջամտութեան:

«Լրագրողների դէմ դատական վարույթների եւ կեղծ լուրերի դէմ պայքարում արձանագրուող միջազգային ծաւալը մտահոգիչ է: Մտահոգութեան տեղիք է տալիս նաեւ անվտանգութեան ծառայությունների ներգրաւումը ապատեղեկատվութեան դէմ պայքարում, ինչպէս նաեւ այն հանգամանքը, որ [ապատեղեկատվութեան դէմ պայքարին վերաբերող] օրէնքներն ընդունելու փորձերը ձեռնարկուած են առանց քաղաքացիական հասարակութեան ներկայացուցիչների եւ լրագրողների հետ նախապէս քննարկելու», - կը պնդեն գեկոյցի հեղինակները:

Ամփոփելով Հայաստանի լրատվական դաշտին ներս տիրող կացութիւնը՝ «Լրագրողներ Առանց Սահմանների» կազմակերպութիւնը յատկապէս կ'ընդգծէ. «Հարկ է նկատել, որ հետաքննական լրագրութիւնը համացանցում լայն տարածում է ստացել՝ ի վիճակի լինելով կարեւոր դեր խաղալ երկրում քուռփցիցի դէմ ծաւալուած պայքարում»:

Անդրադառնալով հարեւան Ատրպէյճանի մէջ տիրող իրավիճակին՝ «Լրագրողներ Առանց Սահմանների» կազմակերպութիւնը կ'արձանագրէ, որ «մամուլի ազատութեան ցուցանիշով այդ երկիրը կը շարունակէ մնալ աշխարհի յետնապահներու շարքին՝ գրաւելով 167-րդ տեղը»:

Հայաստանի Տնտեսութիւնը Կը Վերականգնուի. Կ'ըստ «Իմ Քայլի» Պատգամաւորը

«Հայաստանի տնտեսութիւնը վերականգնուած է, եւ Մարտ ամսից սկսած կանխատեսուած է կայուն տնտեսական աճ»: Այս մասին ԱԺ ձեպագրուցներու ժամանակ ըսաւ «Իմ քայլը» խմբակցութեան պատգամաւոր՝ Գէորգ Պապոյեան:

««Քորոնա» ժահրը ոչ միայն մարտահրաւէր է եղել մեզ համար, այլ նաեւ տնտեսութեան առանձին ճիւղերի համար հնարաւորութիւն: Առանձին ճիւղերում մենք արձանագրել ենք լաւ ցուցանիշներ», - ըսաւ Պապոյեան:

Պատգամաւորը, որպէս օրինակ բերաւ հագուստի, էլեկտրա-

կան սարքաւորումներու, կահոյքի արտադրութիւններու եւ շարք մը այլ ոլորտներու մէջ արձանագրուած աճը: Ասոր գուրահեռ, ըստ անոր, նաեւ առանձին ոլորտներու մէջ արտահանման աճ կայ, ինչը «Քորոնա» ժահրի ընձեռած հնարաւորութիւններուն արդիւնքն է:

Պապոյեանի խօսքով՝ պահանջարկը մաքրոտնտեսական կայունութիւնը, ինչ որ արտադարձուած է պատերազմէն յետոյ եւրոպական բաժնետոմսերու թողարկմամբ:

«Յունուար-Փետրուար ամիս-

Երբ Ատրպէյճան Արբանեակ կը Գնէր

Շարունակուած էջ 1-էն

«Մենք պէտք է արձանագրենք, որ մենք կուր ենք տուել ընդդէմ այդ 20-ամեայ դաւաճանութեան, ընդդէմ 20-ամեայ անձնատուութեան: Բայց նոյնիսկ բուն կուրի եւ պատերազմի ժամանակ նրանք պաշտպանել են իրենց պարտութիւնը՝ մեր հասցէին հնարաւորինս բարձր գողալով դաւաճան, որ իրենց դաւաճանութիւնը քողարկեն, մեր հասցէին հնարաւորինս բարձր գողալով անձնատուր, որի իրենց անձնատուութիւնից ուշագրութիւնը շեղեն: Անձնատուրները դուք էք, դաւաճանն՝ առաւել եւս, ասում եմ 20 տարի Հայաստանը թալանած, իշխած վերնախաւին,

մանագրերի տրամաբանութեամբ յարձակումը Հայաստանի վրայ նշանակում է՝ յարձակում Ռուսաստանի վրայ, եւ երկու երկրները համատեղ պէտք է դիմակայեն արտաքին մարտահրաւէրները», - ըսաւ վարչապետը:

Վարչապետը ընդգծեց, որ այս համաթեքսթով մեկնարկած է նաեւ Հայաստանի Զինուած Ուժերու բարեփոխումներու լայնածաւալ գործընթացը, որ կը ներառէ նախ կառուցուած քայլին, ապա՝ բովանդակային փոփոխութիւնները:

«Ռազմավարական հեռանկարում մենք պատկերացնում ենք, որ լրջօրէն պէտք է քննարկենք Հայաստանի Հանրապետութեան անցումը արհեստավարժ բանակի, եւ

Վարչապետ Փաշինեան Ելոյթ կ'ունենայ Ազգային ժողովէն Ներս

իսկ մենք ամէն օր երբեմն կենաց մահու կուր ենք տուել ձեր անձնատուութեան եւ դաւաճանութեան դէմ, եւ ուզում եմ այս բարձր ամպիտոնից յայտարարել, որ շարունակելու ենք մեր պայքարը յանուն ազատ, հօր եւ երջանիկ Հայաստանի»:

Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին անվտանգութեան ապահովման առանցքը հայ-ռուսական ռազմական դաշինքն է, նշեց վարչապետը՝ ընդգծելով, որ անոնք ամրապնդուած են քանի մը տասնեակ ռազմավարական բնոյթ ունեցող միջազգային պայմանագրերով եւ փոխադարձ դաշնակցային պարտաւորութիւններով:

«Այս առումով Հայաստանի անվտանգութեան համար գործնական կարեւոր նշանակութիւն ունեն հայ-ռուսական միացեալ զօրախմբաւորումը եւ Հաւաքական անվտանգութեան կողմասեան տարածաշրջանում հայ-ռուսական հակաօդային պաշտպանութեան միացեալ համակարգը: Այս երկու համակարգերը ձեւաւորած պայ-

ժամկէտային կամ զօրահաւաքային զինձառաջութեան կառուցուածքը պէտք է էականօրէն կարողանանք փոխել: Բացի դա, մենք քննարկում ենք Հայաստանում ռուսական 102-րդ ռազմակայանի հնարաւորութիւնները հարստացնելու հարցը, նաեւ արդիւնաւէտ քննարկումներ ենք ունենում Ռուսաստանի մեր գործընկերների հետ Սիւնիքի մարզում 102-րդ ռազմակայանի յենակէտ ունենալու վերաբերեալ:

Հեռանկարում մենք պատկերացնում ենք, որ Հայաստանի պետական սահմանների այն հատուածների պաշտպանութիւնը, որն իրականացնում է Զինուած Ուժերը, կը դրուի սահմանապահների վրայ, իսկ բանակի ստորաբաժնումները կը զբաղուեն բացարձակապէս մարտական պատրաստութեան եւ մարտունակութեան բարձրացման հարցերով: Արցախի անվտանգութիւնը կը շարունակի իրականացնել Պաշտպանութեան բանակը՝ ռուսական խաղաղապահ ուժերի հետ համատեղ», - ըսաւ Փաշինեան:

ներին հարկային մուտքերն աւելացել են ծրագրուածից 8 տոկոսից աւելի: Սա նոյնպէս յոյս է տալիս, որ տնտեսութիւնն արագ ընթաց-

քով վերականգնուած է: Եւ մենք կանխատեսում ենք Մարտ ամսից սկսած կայուն տնտեսական աճ», - աւելցուց պատգամաւորը:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԵՈԳԻ ԸՍՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸՍՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680

Հայաստան եւ Հայութիւն. Դէպի Ո՞ր

«Ծանրութիւնը կորսնցուցածիդ, որ արդէն անցեալ կատարեալ է, պէտք է՛ մթազնէ պայծառ ապագայ մը տեսնելու եւ կերտելու կարողութիւնդ: Ատելութեան ու ակսոսանքի քանդիչ զգացումները պէտք է՛ տեղ գտնեն ինքնակերտման շինիչ ձգտումներով մէջ»:

Գեորգ Տեր Դաւիթեան (եղեռնէն վերապրած հայրս)

ՅՈՐՈԹ ՏԵՐ ԴԱՎԻԹԵԱՆ

Ընդունուած երեւոյթ է, որ մարդ անհատը իր ունեցածին արժէքին աւելիով կը գիտակցի միայն զայն կորսնցնելէ ետք: Անհատի կեանքին վերաբերող այս իրականութիւնը պէտք է որ տարբերուի ազգի պարագային, որ հաւաքական գիտակցութեան առաւելութիւնը ունենալով, պէտք է խուսափի անհատ մարդուն անձնական վերիվայրումներէն: Այս հաւաքական գիտակցութեան առողջութեան մակարդակը կապուած է երկրին մէջ տիրող ժողովրդավարութեան մակարդակէն: Որքան աշխոյժ է տուեալ երկրի մը ժողովրդավարութիւնը, այնքան աւելի քիչ է այլ-թաքումներու հաւանականութիւնը: Ուր կայ մենատիրութիւն, հոն կայ սայլթաքումներու շատ աւելի մեծ հաւանականութիւն:

Երբ ականարկ մը կը նետենք 30 տարիներու մեր անկախ պետականութեան կեանքին վրայ, յստակ կը դառնայ ժողովրդավարութեան, առողջ եւ ազատ միջոցների մէջ գաղափարներու քննարկման պակասը: Հոն աւելի շեշտուած կը տեսնենք անհատի պաշտամունքի ու մենատիրական ձգտումներու մշակոյթի կիրառումը, փոխան դադարներու եւ ժողովրդավարական սկզբունքներու կիրարկման: Եթէ 70 տարիներու սովետական համակարգին վերադրենք այս թեորին, ապա ինչպէ՞ս բացատրել նոյն գործելաձեւին որդեգրումը անցյալին: Հոն վերադարձած մեր աւանդական կրօնակցութիւններուն կողմէ: Հոսկէ յստակ կը դառնայ այս գծով մեր համագոյսին ձախողումը: Ու հոսկէ կը սկսի նոր գործելաձեւի որդեգրման անհրաժեշտութիւնը, կարենալ այս վիճակէն դուրս գալու յարմարագոյն ելքերը գտնելու համար:

Հարցը շահամանափակուի չափասանի եւ հայրենի ժողովուրդի վիճակով, այլ կ'ընդգրկէ աշխարհացրիւ հայութեան ապագան ալ: Որովհետեւ մեր կրած պարտութիւնը բոլորիս պարտութիւնն է իր բոլոր ծանր հետեւանքներով: Որ կը նշանակէ, ազգովին պէտք է լծուինք ելքերու որոնման աշխատանքին: Այդ աշխատանքը բոլորը այս կը պահանջէ ըլլալ անկեղծ մեր ձախողութեանց եւ բացթողումներու քննարկման մէջ, որդեգրել անհատականէն ու կուսակցականէն վեր՝ ազգասէր եւ ազգաշահ մօտեցում, եւ այս բոլորը կատարել արհեստավարժ մասնագէտներու առաջնորդութեամբ:

Այս աշխատանքին սկսելէ առաջ, կ'արժէ նշել 1988-էն ի վեր մեր անցած ճանապարհի կարգ մը յատկանշական երեւոյթները:

1. ՀԻՆՏ-ԻՅԵՆ ԿԱԿԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆ:

Պատմութիւնը մեզի կը թելադրէ, որ ամէն ժամանակը շան կ'ունենայ իր «մարդիկ»ը, որոնք իրենց դրոշմը կը դնեն անոր վրայ: 1923-ին Յ. Քաջագանդունի կը գրէր. «Երբ ներկայ քաղաքական պայմանները փոխուին հիմնովին կամ խոշոր չափերով, հաւանական է, որ խորհրդային իշխանութիւնը՝ իբրեւ անհարգատու անհամապատասխանութեան հարկադրուած լինի տալ իր տեղը ուրիշ քաղաքական ու հասարակական խմբակցութիւններին: Նա եւս կատարած ու աւարտած կը լինի իր դերը: Բայց Դաշնակցութիւնը չէ, որ պիտի փոխարինի բոլշեւիկներին... Արդ՝ օգնել բոլշեւիկներին Դաշնակցութիւնը չի կարող, մնում է որ չխանգարի - ա՛յդ կը լինի նրա օգնութիւնը»:

Իսկապէս ալ, 70 տարիներու խորհրդային իշխանութիւնէ ետք, 1988-ի շարժումը մէջտեղ բերաւ ՀՀՇ-ին, որ առաջնորդեց այն դէպքի անկախութիւն, հակառակ Դաշնակցութեան ջանքերուն: ՀՅԴ-ն, որ կը կարծէր թէ հայ ժողովուրդի առաջնորդութիւնը իր մենաշնորհն է, պայքար բացաւ ու խանգարեց ՀՀՇ-ին: Նոյնիսկ Արցախեան ազատամարտի հիանալի յաջողութիւնէն ետք, ՀՅԴ մամուլը գրեց, որ այդ եղաւ «ի հեճուկս Լեւոն Տէր Պետրոսեանի» ու շարունակեց շեշտադրել «ցուրտ ու մութ տարիներ» ու գրկանքը, փոխանակ շեշտադրելու ազատագրական պայքարի յաջողութիւնը: Ասիկա ցոյց տուաւ, որ ՀՅԴ-ի մօտ աւելի գերադաս է կուսակցական շահը, քան՝ ազգային շահը: Այս մէկը աւելի շեշտուեցաւ Քոչարեանի իշխանութեան տարիներուն, երբ ՀՅԴ-ն լուր մնաց սահմանադրական աստիճանի խախտումներուն եւ միլիարդներու հասնող թաղանթի խոշտանակումին: Արդիւնքը եղաւ քսանամեայ մենատիրութիւն, իր բոլոր վնասները հետեւանքներով:

2. Հոկտեմբեր 27, 1999

Մեր նորանկախ պետականութեան տրուած մեծագոյն հարուածը եկաւ Հոկտ. 27-ի սպանդով, որ զազաթնակէտն էր մեր ազգի մէկ «մաս»ին կողմէ օտարին գործիք ծառայելով «ամբողջ»ին տիրելու մարմնաշին: Այսօրուան տխուր իրականութիւնը սկիզբ առաւ այդ օրուանէն, որուն հետեւանքներէն էին նաեւ 2008-ի Մարտ 1-ի սպանութիւնները: Առաջինով զգտնուեցաւ մեր պետական աւագանին, իսկ երկրորդով՝ հասարակ ժողովուրդի գաւակները: Արդիւնքը եղաւ քսանամեայ մենատիրութիւն, իր բոլոր վնասները հետեւանքներով:

3. Քոչարեան-Սարգսեան իշխանութեան տարիներ

Երբ աչքի առջեւ կ'ունենանք Քոչարեան-Սարգսեան իշխանութեան քսան տարիները ու կը բաղդատենք 1988-էն 1998-ի տարիներուն հետ, յստակ կը դառնայ մեր նահանջի ահաւորութիւնը: Օրին, «Վատնուած Տասնամեակ» որակած էինք Քոչարեանի տարիները եւ մտահոգութիւն յայտնած, որ Սարգսեանին ալ տարբեր պիտի չըլլար: Նոյնիսկ 1998-ի նահապահական ընտրապայքարի ժամանակ մենք գրած էինք. «Թէեւ հարցախոյզերը անխուսափելի կը նկատեն Քոչարեանի ընտրութիւնը, մեր կարծիքով, այս ժամանակաշրջանին համար կարէն Դեմիրճեանը աւելի նպատակաշարժար թեկնա-

ծու է ՀՀ նախագահի պաշտօնին»: Քոչարեան ոչ միայն իշխանութեան տիրացաւ սահմանադրական խախտումներով, այլ պահեց այն սպանութիւններով ու թաղանով: Սարգսեանի տարիները շատ տարբեր չեղան իր նախորդին: Երկուքի տարիներուն մեր պետութիւնը շատ բան զիջեցաւ իր գերիշխանութիւնէն: Ինչպէս կը գրէինք 9 Փետրուար 2008-ին. «Որեւէ իշխանութիւն, որ կեղծիքներով ու խախտումներով կը հասնի առաջնորդող դիրքի, չի՛ կրնար ծառայել ազգի յառաջդիմութեան»:

4. Թաւշեայ Յեղափոխութիւնը

Պատմութիւնէն դասեր քաղողին համար յստակ է, որ մենատիրութեան չարիքներուն կուտակումը իր բարձրակէտին կը հասնի յեղափոխութեան պոռթկումով: Քոչարեանի իշխանութեան առաջին հինգ տարիները բաւարար եղան մեզի համար 9 Յունուար 2004-ին գրելու «Ժողովուրդի Քայլը» յօդուածը, ուր կ'ըսէինք. «Երբ ժողովուրդը մը կը գիտակցի, որ անկուծալին վիճակէ մը կ'անցնի. երբ ժողովուրդը մը կը գիտակցի, որ ինքն է իր ճակատագրի տէրը եւ իր բարօրութիւնը օտարին պէտք չէ յուսայ. երբ ժողովուրդը մը կը գիտակցի, որ ինքն արժանի է արժանապատիւ կեանք ու ապագայ ունենալու, ապա այդ ժողովուրդը իր մէջ ուժ կը գտնէ փոխելու իր ճակատագիրը եւ յաղթահարելու ներքին թէ՛ արտաքին մարտահրավէրներ»:

Պէտք եղաւ սպասել մինչեւ 2018, որ պոռթկալ յեղափոխութիւնը, առիթը տալով ժողովրդավար կարգերու հաստատման: 12 Մայիս 2018-ին կը հրատարակէինք մեր «Ողջախոհ Ազգասիրութիւն» խորագրով յօդուածը, ուր կ'ըսէինք. «Այսօր, շատ ծանր պարտականութիւն մը կը դրուի իր (Փաշինեանի) ուսերուն վրայ եւ մենք ամէն գնով պէտք է սատարենք իրեն, որ մնայ հաւատարիմ իր առաքելութեան, չի՛ խոտորի ու չի՛ եղծանուի: Ժողովուրդին մէջ առկայ է այն ոգին, որ կար 88-ի շարժումին եւ Հոկտեմբեր 27-ի նախօրեակին: Վայ եկէր է մեզի եթէ այս առիթն ալ փախցնենք»:

Դժբախտաբար անգամի մը համար եւս անձական փառասիրութիւններն ու հատուածական շահերը խանգարեցին առողջացման այս բնական գործընթացը ու դարձեալ փախցնելով մեր պետականութիւնը ամբողջական փառասիրութեան շահերէն արտաքին ուսերուն վրայ եւ մենք ամէն գնով պէտք է սատարենք իրեն, որ մնայ հաւատարիմ իր առաքելութեան, չի՛ խոտորի ու չի՛ եղծանուի: Ժողովուրդին մէջ առկայ է այն ոգին, որ կար 88-ի շարժումին եւ Հոկտեմբեր 27-ի նախօրեակին: Վայ եկէր է մեզի եթէ այս առիթն ալ փախցնենք»:

Ի՞նչ ընել

Ներկայիս մեզ մտահոգողը դարձեալ լուրջ քննարկումներու բացակայութիւնն է, թէ ի՞նչ պէտք է ընել այս տխուր իրավիճակէն յարմարագոյն ելքեր գտնելու համար:

Փոխանակ յումայէտս գիրքը վատաբանելու եւ դաւաճան յորջորջումով պիտակաւորելու մեր կարծիքը չբաժնողները, օգտակար գործ կատարած կ'ըլլանք մեր պարտութեան իսկական պատճառներու եւ ամբողջական պատկերի բացայայտմամբ: Ասոնց բացակայութեան, դուռը բաց պահած կ'ըլլանք ամէն տեսակի խաբէութեանց ու շարաշահութեանց, որմէ պիտի տուտենք ազգովին, որովհետեւ ոչ պիտի կարենանք յաղթահարել մեր

առջեւ ցցուող արգելքները եւ ոչ ալ օգտուիլ ներկայացուող առիթներէն: Անձերու հրաժարականները պահանջելէ անդին, պէտք է հիմնաւորութիւն այդ պահանջին ծնունդ տուող պատճառները: Օրինակի համար առնենք Փաշինեանի պարագան: Եթէ հիմնաւորութիւն մեր այս կրած պարտութեան իր պատասխանատուութիւնը, ապա ան պէտք է իր տեղը զիջի, աւարտած համարելով իր դերը՝ մենատիրութեան տապալման եւ ժողովրդավարութեան հաստատման մէջ:

Մեր քաղաքագէտներուն եւ մտաւորականութեան պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ ամէն գնով տէր կանգնիլ ժողովրդավարական կարգերուն եւ օրէնքի գերակայութեան գործադրման, արգելք հանդիսանալով մենատիրական կարգերու վերադարձին, որ աւելիով աղետաբեր պիտի ըլլայ: Անոնք նաեւ պէտք է բարձրաձայնեն եւ հրապարակաւ քննարկեն սպասուող հաւանականութիւնները եւ ըստ այնմ պատրաստեն ժողովուրդը:

Համագոյսին ուժերու լարումով, մենք ինչպէ՞ս կրնանք տնտեսապէս զարգացնել մեր երկիրը, որ բարելաւենք ժողովուրդի զէթ կենցաղային մակարդակը, այդ պիտի նպաստելով արտագաղթի կասեցման եւ ինչո՞ւ ոչ՝ հայրենադարձութեան:

Տնտեսական զարգացման առընթեր, ինչպէ՞ս հզորացնել մեր բանակը, որ մեր պաշտպանութեան ապաւէնն է:

Եթէ Ռուսիան, կարճ կամ երկար ժամանակով, քաշուի մեր տարածաշրջանէն, մենք ինչպէ՞ս պիտի լեցնենք այդ բացը, որ դարձեալ չտուժենք:

Եթէ Թուրքիոյ եւ կամ Ազրպէյճանի մէջ յեղաշրջումներ ծագին, մենք ինչպէ՞ս կրնանք օգտուիլ անոնցմէ:

Արդեօք ճիշտ է ներկայիս հետապնդել Արցախի անկախութեան հարցը, երբ թէ Ռուսիան եւ թէ Ֆրանսան ու Անգլիան ներքին «Արցախներ» ունենալով գործնականօրէն պիտի չզօրակցին մեզի ու բաւարարուին յաւուր պատշաճի յայտարարութիւններով:

Գիտակցելով հանդերձ, որ չափասան կը գտնուի Ռուսական ազդեցութեան գոտիին մէջ եւ բազմաթիւ թեկերով կախեալ է անկէ, ինչո՞ւ չձգտիլ այլ տարբերակներու հետ յարաբերութեանց զարգացման:

Գիտնալով հանդերձ, որ արտաքին յաջողութեանց հիմքը ներքին հզօրութիւնն է, ինչո՞ւ մեր ուժերուն անհամեմատ երազներ կը փայփայենք ու ապա յուսախաբ կը դառնանք: Խորենացին մեզի պատգամած է մեր վերմակին համեմատ մեր ոտքերը երկնցնել: Ինչո՞ւ չենք անսար անոր պատգամին: Թշնամիին տկարութիւնը հեզնելէ առաջ, մէջ մը չափենք, որ համեմատականօրէն ո՞ւր ենք մենք եւ ըստ այնմ շարժինք, որ չտուժենք:

Ծանր պարտութիւնը որ կրեցինք, առաջինը չէր մեր վերջին հարիւր կամ քիչ մը աւելի պատմութեան մէջ: Եթէ ճիշտ վարուած ըլլայինք ամէն պարտութիւնէ ետք, կասեցուցած կ'ըլլայինք անոնց շարունակ: Պատեհութիւնը ունինք զէթ այս անգամ ճիշտ դասերը քաղելու եւ ըստ այնմ գործելու: Պիտի ընենք:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱԿԱՍՏԱՅԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

Հովի Լճան՝ Վիշադ Թեթի Թող Լինի

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱԻԹԵԱՆ

Մեր տարագրեալ պապերու եւ տատերու թաց աչքերուն ու արցունքներուն հետ միասին, հայ սերունդներ մեծցան հարիւր տարուան երկայնքին՝ իրենց սրտերուն վրայ ունենալով անոնց արցունքով գոյացած չսպիացող վէրքը:

Այդ վէրքը մղեց ասլան ու կտրիճ հայ տղաներ Հայոց Յեղասպանութեան ոճագործներն սպաննելու եւ կէս դար ետք ալ, գաղտնի եւ ոչ-գաղտնի բանակ դարձած ու վրիժառութեան դրօշ պարգած՝ այդ Յեղասպանութիւնը հերքող իշխանութիւններուն ներկայացուցիչները չարաչար պատժելու:

Այդ վէրքը մղեց, որ արցախահայութեան փրկութեան եւ ազատագրման սրբազան գործին նետուի մեր ժողովուրդը հայրենիքի եւ սփիւռքի մէջ, երբ Սուճկայի Չարդերէն ետք նոր ցեղասպանութեան պատկեր կ'ուրուագծուէր:

Եւ երեսուն տարի այդ վէրքի ամոքումին ու բուժումին ընթացքով քալող մեր ազգը ինքնախաբէութիւն սերմանող եւ տարածող սեփական իշխանութիւններուն խաբկանքին գոհը դարձաւ, երբ հայրենիքի ու սփիւռքի մէջ ԱՆՆՄԱՆ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԵԱՄբ ոտքի կանգնած տեղէն

յանկարծ գետին ինկաւ՝ անկրելի պարտութեան մը թոյնը խմելով:

Ապրիլ 24-ին եկաւ միանալու սեւ թուական մը եւս՝ Նոյեմբեր 9:

Մեր մէջ գտնուող բարի եւ ազնիւ սրտեր ու հոգիներ ունեցողներ կը փորձեն յուսալքութեան տիղմէն դուրս բերել մեզ՝ վկայակոչելով մեր անցեալի բոլոր պարտութիւններէն ետք ոտքի կանգնող մեր ժողովուրդին կրանիթեայ կամքն ու փորձառութիւնը: Շնորհակալ փորձին հետ անոնց՝ փորձեք չբաւականանալ հերոսացնելով ու սրբացնելով մեր հերոսները, այլ մատնանշեք պատասխանատուները, որոնք ամբողջ երեսուն տարի յաղթանակի պսակը հագած խաբեցին՝ քանի մը օրէն Պաքուն գրաւելու յոխորտանք ցոյց տալով մեզի, եւ մեր ժողովուրդին գլուխը անցած ու անոր տան երդիքը բաց թողած լիրբ ու անհոգ փութկոտութեամբ՝ մեզ բերին ու հասցուցին այս պարտութեան դուռը:

Այո՛, երբեք պիտի չուզենք մենք գմեզ դնել յուսալքութեան տիղմին մէջ, սակայն եւ այնպէս պէտք է, որ դառնութեամբ, ցասումով եւ ինքնաքննադատութեամբ գիտնանք ԱՅԼԵԻՍ մեր սքանչելի ժողովուրդին հերոսութեամբ եւ գոհաբերութեամբ մղուած բոլոր գոյամարտերը

չմխսել սխալ մեկնաբանութիւններով ու բացատրութիւններով, եւ տանք դէպքերուն ու պատասխանատուներուն անկողմնակալ վճիռ՝ դատապարտելու բոլոր յանցագործներն ու կեղծ հայրենասէրները: Մեր պաշտելի հայ բանակին հերոսութիւնը չվատնենք հոս ու հոն սակարկութեան շահախաղերու ոլորտներու մէջ, այլ գայն օժտենք հայու մտքի ու բազուկի վայել գինամթերքով: Զօրօրուինք ազատ եւ ինքնիշխան հզօր Հայաստան մը երագելով եւ գիտնանք, թէ թուրքիոյ պէս հզօր թշնամի դրացիի մը դէմ դնելու համար հարկ է, որ ունենանք հզօր բարեկամ Ռուսիոյ թիկունքն ու հովանին:

Ըսինք, թէ Ապրիլ 24-ին եկաւ միանալու սեւ թուական մը եւս՝ Նոյեմբեր 9:

Հայոց Յեղասպանութեան դատին վրայ եկաւ աւելնալու Արցախի հողային ամբողջականութեան վերատիրանալու ազգային պատասխանատուութիւնը: Երկար ճամբայ կտրեցինք թուրքիան ոճագործ երկիր ճանչցնելով աշխարհին:

Արեւմտեան մեծ թիւով երկիրներ, - մեր հաւաքական ջանքերով տարուած գործով, - պաշտօնապէս ճանչցան Հայոց Յեղասպանութիւնը: Կ'սկսնալուի, որ յառաջիկայ շաբաթ՝ ապրիլ 24-ին, Ամերիկան ալ պաշտօնապէս ճանչնայ Հայոց Յեղասպանութիւնը: Ոչինչ պիտի փոխուի անշուշտ թրքական հերքումի քաղաքականութենէն, սակայն օղակը իր վզին նեղցող էրտողան պարտութիւն մը կրած ըլլալու դառնութեամբ՝ գուցէ ուզէ չափուիլ կամ ճակատիլ հզօր Ամերիկայի հետ, որու պարագային կրնայ տարբեր հարթակներու եւ ճակատներու վրայ կորուստներ արձանագրել: Սփիւռքը որեւէ ժամանակէ աւելի գինուորագրուած է Հայաստանի եւ Արցախի օգնութեան հասնելու: Եւրոպայի հայ գաղութները, առաջնորդութեամբ Ֆրանսայի օրինակելի գաղութին, շնորհակալ գործ կը տանին ամերիկահայ եւ գանատահայ գաղութներուն հետ՝ հայ դատն ու ձայնը լսելի դարձնելու իրենց ապրած երկիրներուն մէջ: Բարեբախտաբար,

Հայաստանի մէջ առկայ յետպարտութեան անախորժութիւնները արձագանգ չգտան սփիւռքի մէջ եւ յոյսով ենք, որ չեն գտներ նաեւ ապագային: Ամէն ինչ Հայաստանի եւ Արցախի օգտին ծառայեցնելու գործին պէտք է մղուին սփիւռքահայ բոլոր ուժերը այս ճակատագրական օրերուն:

Հայկական ժողովրդային սիրային երգի մը տողերէն առնուած «Հովի նման՝ վիշադ թեթեւ թող լինի» ըսելով՝ մխիթարութիւն կը ցանկանք բոլոր անոնց, որոնք արցախեան 44-օրեայ այս վերջին պատերազմին կորսնցուցին հերոս գինուոր մը խրամատներուն մէջ, կորսնցուցին զաւակ, հայր, քոյր եւ եղբայր, կամ գերի մը ազգերի բանտերուն մէջ: Կ'ուզենք ըսել, որ իրենց այդ կորուստը ազգային հաւաքական կորուստ ըլլալով, իր ծանրութեամբ ամէն հայու սրտին ու հոգիին վրայ ճնշելով՝ թող հաւաքաբար տանինք՝ ձեւով մը թեթեւեցնելու իրենց վիշտը, խոր գիտակցութեամբ, թէ չկայ երբեք մոռացում իրենց նահատակութեան չիշատակին եւ կայ միայն ու միայն անվերջ մեծարանք ու յարգանք անոնց մարտիրոսութեան:

«Հովի նման՝ վիշադ թեթեւ թող լինի» խօսքով կ'ուզենք մխիթարել հայն ամէնուրեք՝ Ապրիլեան Եղեռնի չիշատակով անիրաւուած եւ Նոյեմբեր 9-ի պարտութեամբ տխրած:

Թող մեր ներկայ վիշտը դառնայ մեզ դէպի յաջողութիւն տանող վառելանիւթ՝ ճիշդ այնպէս, ինչպէս հարիւր տարի առաջ մեր տարագրեալ պապերն ու տատերը շատ աւելի խոնարհ միջոցներով, կարելիութիւններով ու կարողութիւններով հրաշքներ գործեցին՝ թիթեղաչն տուններէն դուրս գալով, հաճոյքնէն գրկուած՝ դպրոց ու եկեղեցի կառուցելով եւ ուսնալ ու կրթեալ զաւակներ մեծցնելով:

Փա՛ռք ու մեծարանք Ապրիլ 24-էն ետք ոտքի կանգնած եւ երբեք ծունկի գալ չուզող մեր այդ հերոս տարագրեալ սերունդին, եւ փա՛ռք ու պարծանք Նոյեմբեր 9-էն ետք ոտքի կանգնիլ ուզող եւ դէպի Շուշի ազատագրում ուղղուող մեր ներկայ եւ ապագայ սերունդներուն:

Candlelight Vigil
To Commemorate
The Armenian Genocide
and Our Martyrs

Friday April 23, 2021 7:30 PM

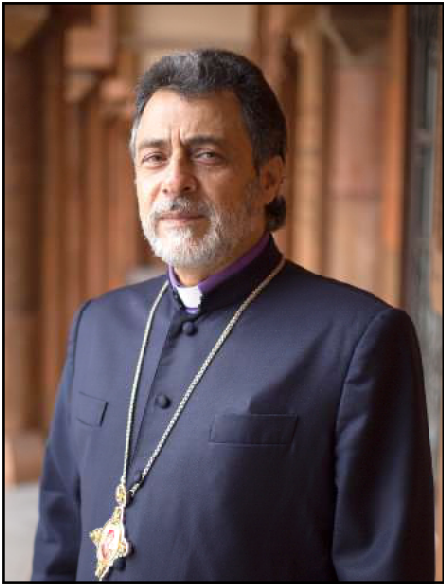
Pasadena Armenian Genocide Memorial
85 E. Holly St. Pasadena CA. 91103

Mask & Social Distancing Are Mandatory

Յովնան Արք. Տերտրեանի Ապրիլ 24-ի Պատգամը «ԶՅՈՒՆ ՄԻ՝ ՇԻՋՈՒՑԱՆԷՔ»

Աւետարանաշունչ այս պատգամը բախասան է մեր ազգի սրտին բացուած եւ տակաւին չսպիտացաց ցաւօտ այն վերքին, որ կը շարունակէ անդադար մորմոքիլ: Մեր ազգի ու հայրենիքի կեանքը կը թուի ըլլալ տառապանքի կսկծալի շրջապտոյտ ճանապարհ մը, որ վերջ չունի: Ահա թէ ինչու մեր հոգին արթուն պահելու համար հազար պատճառ ունինք ականջ տալու Տիրոջ Առաքելի պատգամին՝ «Զհոգին մի՛ շիջուցանէք», քանզի մեր կեանքի ճանապարհը յար եւ նման է Քրիստոսի չարչարանաց ու խաչի ճանապարհին:

Սրբազան պատարագի մատուցմամբ հոգեւոր Առաջնորդներով ու հոգեւորականաց ողջ դասով եւ Ձեր բոլորի աղօթանուէր ներկայութեամբ կը ոգեկոչենք յիշատակ սրբոց նահատակաց, անոնց միացնելով նաեւ Արցախեան պատերազմի հերոսներուն վառ ու յաւերժական յիշատակը հայրենիքի տեսլականով:

«Զհոգին մի՛ շիջուցանէք»:
Հոգին արթուն պահեցէք:

Այս աստուածային պատգամը ուղղուած է բոլորիս անխտիր, որպէսզի մեր բովանդակ կեանքի ընթացքին մեր հոգեւոր էութեան խորքերէն մշտապէս լսենք արձագանք սրբոց նահատակաց՝ «Վասն Յիսուսի, վասն Հայրենեաց»: Մեր սուրբ նահատակները իրենց մէջ կրեցին ու ապրեցուցին նոյն սրբազան ոգին, որը առաջնորդեց Ս. Ղեւոնդեանց եւ Վարդանանց դէպի գիտակից մահ՝ կերտելու համար անմահութիւն: Մեր նախնեաց կեանքի ճանապարհը յարժանանքի դարձած է Գողգոթային ճանապարհի կրկնութիւնը: Բայց մեր նախնեաց սրտին մէջ երբէք չէ մարած յարութեան լոյսը: Երբ այս վկայութիւնը կը հաստատենք խոր հաւատքով, ապա ինչպէս մեր նախնիք, այնպէս եւ մենք հեռու կը պահենք մեզմէ հոգու տկարութիւնը, որ համազօր է մեղքին: Մեր ազգի ու հայրենիքի վերջին աւելի քան հարիւր տարիներու պատմութիւնը, ունենալով հանդերձ արիւթեան եւ հպարտութեան բազում առիթներ, ունի նաեւ դժնդակ եւ յուսալքիչ դրուագներ: Բայց հայու ոգին չարտօնէր մեզ տկարանալ ու ընկրկել մեր առջեւ ծառայած դժուարութեանց ու փորձութեանց պատճառով: Մեր հոգեւոր էութեան մէջ պիտի կրենք մեր նախնեաց տառապանքին ցաւը մշտապէս, առանց սակայն երկվայրկեանի մը համար գլանալու վերապրեցնել մեր արեան մէջ նոր կեանքի կանչը, ինչպէս կը պատգամէ մեծանուն բանաստեղծ Պարոյր Սեւակը:

«Ողբամ մեռելոց, կոչեմ ապրողաց»:

Ինչպիսի՞ պատգամ կը հաղորդէ Ս. Նահատակաց յիշատակին ձօնուած այս երեկոյի Սգ Պատարագը: Հոգեւոր արթնութեան ու վերագործութեան ոգին կը ճառագէ այս երեկոյի պատարագը, քանզի ի Քրիստոս կը դառնանք նոր ժողովուրդ՝ կեանքն ապրելու համար յարութեան խորհրդով, ստեղծագործելու հզօր կամքով ու եռանդով, հայրենական տեսիլքով, մեր էութեան մէջ խեղդելով տկարութեան ցանկացած դրսեւորում եւ քաջ գիտակցելով, որ անժամանակին մէջ օր մը պիտի վեր յառնէ

մեր նախնեաց ամբողջական Հայաստանը, պայմանով, որ այս տեսիլքով առաջնորդենք մեր զաւակունք այսօր, վաղը եւ յաւիտեան:

Երջանկայիշատակը Վազգէն Ա. Հայրապետը իր կեանքը արժեւորած է Յարութեան յոյսով: Մեծ հայրենասէրը Սարգարապատի հերոսամարտը սեպած է սրպէս գրաւականը հաւանական բոլոր Հայաստանների: Ան իր ժողովուրդի ցաւին ու տառապանքին մէջ ներդրած է Յարութեան շունչը այս բառերով:

«Հսկեցէք եւ արթուն մնացէք, որ յարութեան յոյսը չմարի ձեր հոգիներէն ներս: Յաւատ ապրելու տենչով է, որ մարդ կը գերազանցէ ինքն իրեն, կը դառնայ շինող, ստեղծագործող, կը դառնայ արարիչ, կը դառնայ անմահ: ... Առանց յաւէտ ապրելու յոյսին, մարդ կը մեռնի մահէն իսկ առաջ, այդ յոյսով, սակայն, ան կ'ապրի մահէն ալ անդին»:

Ի Հայաստան, յԱրցախ եւ ի սփիւռս աշխարհի ապրող մեր սուրբ եկեղեցւոյ եւ ազգի զաւակունք կը գտնուին փորձութեանց առաջ գրեթէ ամենուրէք: Հայոց Յեղասպանութեան ս. նահատակներու ոգին եւ նորօրեայ Արցախեան երիտասարդ ու քաջարի հերոսներու նահատակութիւնը յարգելու գործնական մէկ ճանապարհ կայ մեր առջեւ՝ կեանքն ապրելու յարութեան յոյսով ու շունչով, դառնալ միաբանուած ժողովուրդ, հայրենիքի վերակերտումի գիտակցութեամբ զօրանալ եւ զօրացնել մեզի վստահութեամբ նուիրական արժէքները՝ հատկապէս ու լեզուն, հայրենական հողն ու պետականութիւնը, հայոց բանակը, եւ նաեւ հաւատարմութեամբ պահել այն բոլոր սրբութիւնները, որոնք աւանդուած են մեր նախնեաց կողմէ:

Երեւանի սրտին վրայ նուիրականացած ու դէպի երկիրք խոյացող Ծիծեռնակաբերդը թաքոր լեռն է մեր ազգին, որու բարձունքին բոլոր հայերը անխտիր հոգեւին կը միաձուլուին, կը պայծառակերպուին, իրենց վրայէն կը թօթափեն ամէն տեսակի տարբերութիւններ ու տարակարծութիւններ: Ծիծեռնակաբերդի բարձունքին, մեր սրտերու համազարկ տրոփիւնով բոլորս կը դառնանք մէկ մարմին, մէկ կեանք, մէկ ճակատագիր:

Եկէ՛ք միասնաբար ուղղենք մեր հոգիին հայեացքը դէպի Ծիծեռնակաբերդ, որուն երկնասլաց ներկայութիւնը մեր յարուցեալ ժողովուրդի խորհրդանիշն է: Այդ

Պերճ Սեդրակեանի Պատգամը Ապրիլ 24-ի եւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կազմակերպութեան 115-րդ Տարեդարձին Առիթով

115 տարիներ, երկրագունդի տարածքին, Հ.Բ.Ը.Մ.ը հետեւողականօրէն ընդառաջած է հայ ժողովուրդի դիմագրաւած կարիքներուն, միաժամանակ ծառայելով հայրենիքին, հայոց պատմութեան տառապալի թէ խոստմնալի բոլոր ժամանակաշրջաններուն: Միութեան պատմութեան նշանակալի այս հանգրուանը, կը զուգարկի Հայկական Յեղասպանութեան Յուշատօնին նուիրուած Ապրիլ ամսուն, կրկին անգամ յիշեցնելով աշխարհին, մարդկային պատմութեան ամենամութ իրադարձութիւններէն մին:

Այս գոյգ առիթները, այս տարի աւելի եւս խորիմաստ են մեզի համար, երբ տակաւ կը սթափինք հայ ժողովուրդը հարուածած աւերածութեան ծանր պահէն, որուն ընթացքին ականատես եղանք մարդկային ողբերգութիւններու, որոնց նմանը մեր ժողովուրդը ապրած էր աւելի քան դար մը առաջ:

Արդ, երբ պահ մը կ'անդրադառնանք մեր անցեալ արհաւալի բայց եւ հարուստ պատմութեան, մենք մեր հայացքը կ'ուղղենք ապագային: Նոյնիսկ երբ կը դիմագրաւենք այժմու մեր ընդհանրական ծանր իրականութիւնը, մենք հաստատ կը կանգնինք, մեր ազգը միաւորելու, մեր վէրքերը ամօքելու, իրարու աջակցելու եւ թափով վերսկսելու ամուր կամքով: Այդ կամքը կը դրսեւորուի նաեւ մեր կազմաւորուող ժողովուրդավարութեան թիկունք կանգնելու տրամադրութեամբ, արդար եւ մրցակցային ընտանիքիւններու կայացումով: Կենսական անհրաժեշտութիւն մըն է ասիկա, որպէսզի կարենանք յառաջ ընթանալ միակամ եւ միանպատակ: Զօրավիպ կը կանգնինք նաեւ Հայաստանի եւ Արցախի ժողովուրդին, որոնք 44-օրեայ Արցախեան Պատերազմին հետեւանքով ընտանեկան պարագաներ կորսնցուցին եւ որոնցմէ շատեր տակաւին կը սպասեն իրենց սիրելիներուն վերամիանալու յոյսով:

Հ.Բ.Ը.Մ.ը միշտ յանձնառու եղած է իր առաքելութեան հիմնասիւններուն-մարդասիրական օգնութիւն՝ կարիքի պահուն, ազգաշինութիւն Հայաստանի մէջ, նաեւ աջակցութիւն կրթութեան եւ մշակութային զարգացման լայն մարզերուն: Միութիւնը միշտ եղած է Հայ Եկեղեցւոյ կողքին, որպէս հաւատքի եւ համայնքի միջնաբերդ հազարամեակներու ընթացքին, նաեւ ապագային ընդառաջ: Իսկ երբ արդէն նոր վարդապետը կը ձեւաւորուի, Հ.Բ.Ը.Մ.ը դարձեալ իր

մասնակցութիւնը պիտի բերէ առանցքային պահերու, ի շահ համայնական բարիքի, ինչպէս ըրած է վերջին տարիներուն Սուրիոյ, Լիբանանի եւ Արցախի մէջ, պատերազմի, աղէտի, տնտեսական եւ առողջապահական տագնապներու իբր հետեւանք ստեղծուած մարդասիրական կարիքներուն ընդառաջ:

Կոչ կ'ուղղենք մեր ղեկավարութեան, կամաւորներուն, զօրակիցներուն եւ բարեկամներուն, երկրագունտի տարածքին, միանալու մեզի, դիմագրաւելու համար մեր դէմ ցցուող հակայական մարտահրաւէրները, օգտագործելու ներկայացող առիթները, ամենուրէք հայութեան համար աւելի լաւ ապագայի կերտումին ի խնդիր: Մենք յատկապէս բարձր կը գնահատենք մեր աւելի երիտասարդ սերունդի քաղաքացիական բարձր գիտակցութիւն ցուցաբերող առաջնորդները, որոնք կը ոգեշնչեն մեզ, մեր համընդհանուր համայնքին ծառայելու իրենց եռանդով, նաեւ կը քաջալերենք, որ այլ երիտասարդներ եւս միանան ծառայող այս շարժումին: Հ.Բ.Ը.Մ.ը պիտի շարունակէ իր օրինակով առաջնորդել, իր համաշխարհային մեծ ընտանիքին ներս ընդգրկելով բոլոր անոնք, որոնք կը բաժնեն իր արժէքները եւ կը հաւատան իր առաքելութեան:

Կայուն ծրագիրներ նախաձեռնելու եւ զարգացնելու ճիշտ մտասեւեռումով եւ տեսլականով, մենք պիտի յաջողինք փակել հայոց պատմութեան այս դառն էջը եւ Հայաստանը պիտի կանգնի աւելի հզօր, ինքնավստահ եւ լաւապէս դիրքաւորուած, գրաւելու իր արժանի տեղը համաշխարհային բեմահարթակին վրայ:

Միութեամբ միշտ հզօր:

Հայրենիք սիրենք:

Մեր ս. նահատակաց փառապան յիշատակին առջեւ մշտական խոնարհումով՝ ականջալուր ըլլանք Արցախեան պատերազմի ընթացքին պատարագուած մեր նոր ժամանակներու քաջարի հերոսներու պատգամին:

Որպէս արդար ժողովուրդի քրիստոնեայ զաւակները ա՛յս պիտի ըլլայ մեր հաւատամքը՝ այսօր եւ յաւիտեան:

Massis Weekly

Volume 41, No. 15

Saturday, April 24, 2021

Armenian Genocide Committee Commemorative Events

GLENDALE — The Armenian Genocide Committee and its unified member organizations have been working together to create an all-day commemoration program which will be aired on local Armenian television channels as well as several hours of live streaming on social media to take place on April 24, 2021 beginning at 12 pm.

The program will feature statements by Armenian community organizations that make up the AGC, several prominent government officials, community leaders and the clergy, as well as informative interviews and discussions concerning Armenian Genocide recognition, reparations and restitution for the crime of genocide. In addition, viewers will have the opportunity to hear from our community members, well-known personalities, as well as cultural presentations to honor the victims of the first genocide of the 20th century.

Along with the live broadcast, the AGC will be supporting a unified prayer service, held by various faith denominations and Armenian clergy at the Montebello Armenian Martyrs Monument at 10 am, which will then be open to the public to lay flowers in memory of our ancestors in conjunction with the UACLA, which hosts the event every year.

The AGC will also focus on the recent war in Artsakh, the sacrifice and bravery of our heroes, and highlight the fact that a genocide denied is a genocide repeated. The collective Armenian nation has endured much throughout the last year, but through collaborative action, we hope to highlight the strength, unity and resilience of our people and our communities. In that spirit, the AGC has also prepared a letter on behalf of the two million ethnic Armenian Americans, strongly urging President Biden to recognize the truth of the Armenian Genocide.

Rep. Schiff 's Open Letter to President Biden: Recognize the Armenian Genocide

WASHINGTON, D.C. — Today, Rep. Adam Schiff (D-CA) spoke on the House Floor to deliver an open letter to President Joseph R. Biden, calling on him to keep his campaign promise to officially recognize the Armenian Genocide.

Read his remarks below:

An open letter to President Joseph R. Biden:

Mr. President, in just five days, the world will mark the 106th anniversary of the beginning of the Armenian Genocide, the systemic murder and displacement of 1.5 million Armenian women, men, and children by the Ottoman Empire from 1915 to 1923. This will be the first April 24th of your presidency, and your first opportunity to follow through on your promise to recognize the genocide and your decades of leadership on this issue.

On behalf of hundreds of thousands of Armenian Americans, the children and grandchildren and great grandchildren of genocide survivors, I

ask you:

Keep that promise. Recognize the Armenian Genocide.

The facts of the genocide are not in serious dispute. They were recorded in real time by American diplomats who lacked a name for the barbaric and systematic extermination of the Armenian people, but knew that it was without precedent in human history. Millions of Armenians were beaten, raped, killed, and marched across deserts by the Ottoman Empire.

From the blood and rubble, the Armenian people survived. Tens of thousands of orphaned children owe their lives to the generosity of Americans who created the Near East Relief Foundation. Those children and their descendants crossed the ocean to build lives, in Los Angeles and across the nation.

You know these facts well and you have spoken about them directly, including as a candidate for president. As President, it is now in your power

A Genocide Denied is a Genocide Repeated

The Armenian Genocide Committee and its unified member organizations addressed a letter on behalf of the two million ethnic Armenian Americans, to President Biden, urging recognition of the Armenian Genocide.

The letter stresses the President's "unequivocal recognition of the Armenian Genocide will have added significance, as the world witnessed Turkish president Erdogan's genocidal and expansionist intent in 2020, when Turkey and Azerbaijan attempted to ethnically cleanse Armenians by launching a full-scale assault on the indigenous Armenian population and lands of Artsakh. Their attack has resulted in thousands of deaths and a humanitarian crisis in Armenia and Artsakh. We must hold genocidal regimes accountable because a genocide denied is a genocide repeated."

The following is the letter in its entirety:

The Honorable Joseph Biden Jr.
1600 Pennsylvania Avenue, N.W.
Washington, DC 20500
President Biden,

On behalf of the two million ethnic Armenian Americans, we strongly urge you to recognize the truth of the Armenian Genocide.

From 1915 to 1923, the Ottoman Turkish Empire systematically sought to eliminate its indigenous Armenian population, killing more than 75% of Armenians (1.5 million in number) and driving hundreds of thousands more from their homeland. We stand firmly against attempts to pretend that this intentional, organized effort to destroy the Armenian people was anything other than a Genocide.

You have correctly stated that American diplomacy and foreign policy must be rooted in our values and guiding principles, including respect for universal human rights. Those values and principles require us to acknowledge the truth and do what we can to prevent future genocides and crimes against humanity.

In the past you have publicly acknowledged the Armenian Genocide, and in the wake of 2019's overwhelming, bipartisan Congressional recognition of the Armenian Genocide – and 2020's historic decision by the Library of Congress to properly catalog books on this subject, we call on you to do so again as President to make clear that the U.S. government recognizes this terrible truth. The American people have clearly voiced their support for the unequivocal recognition of the Armenian Genocide.

Your unequivocal recognition of the Armenian Genocide will have added significance, as the world witnessed Turkish President Erdogan's genocidal and expansionist intent in 2020, when Turkey and Azerbaijan attempted to ethnically cleanse Armenians by launching a full-scale assault on the indigenous Armenian population and lands of Artsakh. Their attack has resulted in thousands of deaths and a humanitarian crisis in Armenia and Artsakh. We must hold genocidal regimes accountable because a genocide denied is a genocide repeated.

We join the Armenian American community, Armenians around the world, and all people of good will in honoring the memory of the victims of the Armenian Genocide. We ask you to do the same by properly acknowledging the Armenian Genocide.

Sincerely,
Armenian Genocide Committee
April 19, 2021

to right decades of wrongs and in so doing give meaning to your statement last year, when you acknowledged the genocide and said "silence is complicity."

As a candidate and now as president, you have spoken of your commitment to human rights. You have spoken of an America who leads, "not by the example of our power, but by the power of our example." If that principle is to have meaning, we cannot waiver from it just because it may be inconvenient.

The word "genocide" is significant, because genocide is not a problem of the past, it is a problem of today including in Xinjiang where Uyghurs face a relentless campaign by the Chinese Communist Party to wipe out their culture. And it is a danger today in Artsakh, where Turkey assisted Azerbaijan in making war on the Arme-

nians again, and in so doing, threaten another potential genocide. What a comfort it would be to the perpetrators of crimes against humanity in the present day if the most powerful nation on earth could be cowed into silence about the events of a century ago.

In recognizing the Genocide, you will be joining both the House and the Senate who voted overwhelmingly in 2019 to do so. As you well know, for decades those of us who supported recognition of the genocide faced a ferocious opposition, premised on the harm that such a vote would cause to our relations with Turkey and to our national security.

Yet what happened is precisely what we all predicted. Turkey pro-

Continued on page 4

No Negotiations Between Armenia and Turkey – FM’s Advisor

YEREVAN — There are no negotiations between the authorities of Armenia and Turkey on the establishment of diplomatic relations, Marta Ayvazyan, an adviser to Armenian Foreign Minister Ara Ayvazyan, said today.

Speaking at a news conference she said there were no negotiations at the moment and no negotiations were planned.

She stressed that the international recognition of the Armenian Genocide in the Ottoman Empire remains a priority of Yerevan’s foreign policy. “Nothing has changed in our policy,” she added.

“We don’t lose any occasion for raising this issue at relevant arenas.

We also make efforts in our bilateral contacts to achieve the main objective – a maximally broad recognition of the Armenian Genocide,” she said.

Chairman of Supreme Judicial Council Charged with Obstruction of Justice

YEREVAN — Armenia’s Supreme Judicial Council (SJC), a state body overseeing the country’s judiciary, decided on April 15 to terminate the powers of Ruben Vardazaryan as chairman of SJC and a court judge, pending the investigation into a criminal case initiated against him.

According to the Judicial Code, the duties of the chairman of the Supreme Judicial Council will be performed by Gagik Jahangiryan, the oldest member of the Council.

The decision to terminate Vardazaryan’s powers was made on the basis of information provided by the Office of Prosecutor General about opening a criminal case against Vardazaryan.

In early March Vardazaryan faced a barrage of harsh criticism from lawmakers representing Prime Minister Nikol Pashinyan’s My Step bloc during a question-and-answer session in the parliament. The lawmakers accused him of siding with opposition groups seeking to make Pashinyan step down.

Vartazarian stands accused of abusing his powers to interfere in the work of a court. He confirmed reports that the accusation is based on incrimi-

nating testimony given by Andranik Simonyan, a newly appointed deputy director of Armenia’s National Security Service (NSS).

Simonyan worked as a judge of the court of first instance of the country’s northern Lori province until being moved to the NSS by Prime Minister Nikol Pashinian late last month.

Vartazarian dismissed the charges leveled against him, saying that they are part of government attempts to oust and replace him with Gagik Jahangiryan.

Vardazaryan headed the Supreme Judicial Council for almost two years.

Armenia to Receive 1 Million Doses of Russia’s Sputnik V Vaccine

YEREVAN — Yerevan will purchase one million doses of Russia’s Sputnik V coronavirus vaccine after Armenia and Russia have reached a relevant agreement on the high level, Armenian Health Minister Anahit Avanesyan told the national parliament Wednesday.

“I would like to underline that there is a high-level agreement to buy one million doses of the Sputnik V vaccine from Russia. Keeping other agreements in mind, we believe it is possible to vaccinate up to 20% of the population before the end of the year,” she stressed.

Armenia has already begun inoculating people with Russia’s Sputnik V after 15,000 doses of the jab recently arrived in the country. Health workers are getting vaccinated as well as people with chronic condi-

tions, workers of social facilities and people aged between 18 and 55 living in them.

Earlier, Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan said in an interview with a Rossiya-1 journalist that Yerevan needs approximately one million doses of this shot.

Minsk Group Co-Chairs Urge Renewed Talks On Karabakh Settlement

The Co-Chairs of the OSCE Minsk Group (Igor Popov of the Russia, Stephane Visconti of France, and Andrew Schofer of the United States) have called on Armenia and Azerbaijan to resume negotiations on a “comprehensive and sustainable” resolution of the Nagorno-Karabakh conflict.

The Diplomats from the three world powers expressed readiness late on Tuesday to facilitate such talks, including with renewed visits to the conflict zone.

In a joint statement, they noted “with satisfaction” the conflicting sides’ compliance with the Russian-brokered ceasefire that stopped last year’s Armenian-Azerbaijani war while calling for “additional efforts” to stabilize the situation. “These include issues related to, inter alia: the return of all POWs and other detainees in accordance with the provisions of international humanitarian law, the exchange of all data necessary to conduct effective demining of conflict regions; the lifting of restrictions on access to Nagorno-Karabakh, including for representatives of international humanitarian organizations; the preservation and protection of religious and cultural heritage; and the fostering of direct contacts and co-operation between

communities affected by the conflict as well as other people-to-people confidence building measures”.

“The Co-Chairs stress that special attention should be paid to the achievement of a final comprehensive and sustainable settlement on the basis of the elements and principles well-known to the sides,” says the statement.

“In this respect, the Co-Chairs call on the parties to resume high-level political dialogue under the auspices of the Co-Chairs at the earliest opportunity. They reiterate their proposal to organize direct bilateral consultations under their auspices, in order for the sides to review and agree jointly upon a structured agenda, reflecting their priorities, without preconditions.”

“The Co-Chairs underscore their readiness to resume working visits to the region, including Nagorno-Karabakh and surrounding areas, to carry out their assessment and mediation roles,” added the mediators.

In this regard, the Co-Chairs reminded the sides of the requirement to provide unimpeded access and maximum flexibility of movement with regard to the Co-Chairs’ travel itineraries, in accordance with their mandate and previous practice.

Armenia Strongly Condemns Azerbaijan’s Threats to Use Force

Armenia strongly condemn the Azerbaijani President’s claims on the territorial integrity of Armenia and his threats to use force, Spokesperson for the Armenian Ministry of Foreign Affairs Anna Naghdalyan says.

The comments come after the President of Azerbaijan threatened to use force against Armenia in a TV interview.

“Such statements seriously damage regional peace and stability. They reveal the false nature of Azerbaijan’s

recent statements on peace and reconciliation,” Naghdalyan stated.

“It is noteworthy that such threats are made on the eve of the anniversary of the Armenian Genocide, with the aim of speaking to the Armenian people from a position of strength,” she added.

“We are in constant contact with our strategic ally, as well as with all our partners interested in peace in the South Caucasus,” the Spokesperson concluded.

Arabic Language Armenian Genocide Source Materials Now Available On Armenian National Institute Website

WASHINGTON, D.C. – The Armenian National Institute (ANI) announced the launch of an Arabic version of its widely consulted website on the Armenian Genocide, which will continue to be expanded over the coming months. The site can be accessed at arabic.armenian-genocide.org or through the main ANI site at <https://www.armenian-genocide.org/>.

The ANI website contains extensive records on the history and affirmation of the World War I-era Armenian Genocide, when 1.5 million Armenians fell victim to the Young Turk government's policy of mass deportation and annihilation. The initial release of the Arabic language site includes the Chronology of the Genocide, FAQs, original documentation, archival material, references on international affirmation, and contemporaneous photo evidence, as well as links to the online Armenian Genocide Museum of America, legal documents, focused exhibits, teaching resources and more.

"These resources have not been available to Arabic speakers in the past, yet the role many Arab states played in mitigating the effects of the Armenian Genocide and the dangers posed by the Turkish government's efforts to deny and rewrite that history are as alive as ever. We know the consequences of Turkey's censorship on its own history and are pleased to provide these resources to Arabic reading scholars, teachers, and the public," stated ANI Chairman Van Krikorian. "During the Genocide, of course the Ottoman Turkish government used Arabic script, including to record the government's own post-war trials where Turkish leaders were convicted of planning and executing the extermination of the Armenian race. We will be adding original Arabic script documents in time as well. Most of all, we thank all those who contributed to this project's development and look forward to its expansion," Krikorian noted.

Large diaspora communities formed across the Arab world after the Armenian Genocide. In contrast to the destruction of ancient Armenian centers across Ottoman Turkey, newly-formed Middle East communities created by survivors and refugees recovered and flourished over the following decades, and substantial Armenian communities continue to exist across the region. Countries like Lebanon and Syria are also among the list of 30 countries that have formally recog-

nized the Armenian Genocide.

Among the earliest critics of the Young Turk policy of genocide was the Sharif of Mecca, Al-Husayn ibn 'Ali, who called upon fellow Muslims to protect, help, and defend the deported Armenians. This remarkable pronouncement by the guardian of the Holy Places of Islam was largely heeded and stood in sharp contrast to the proclamation of jihad by the religious leadership in the Ottoman capital of Istanbul.

The ANI site also includes links to memorials around the world, including to the "Armenian Genocide Memorial Church" in Der Zor, Syria which was intentionally destroyed by terrorist forces coordinating with the Erdogan regime in Turkey in 2014.

Once again, a first-rate team of supporters and volunteers helped ANI's professional staff realize the production of the Arabic language version of the ANI website. Genny Chekerjian took on the task of translating substantial portions of the large quantity of information posted on the site. Hagop Vartivarian provided editorial support, while Vatche Sarkissian closely collaborated with Chekerjian to provide as accurate a rendition of vital records as possible, and coordinated with long-time ANI webmaster Mark Malkasian to upload the site in the Arabic script.

"The continuous expansion of the ANI website and its translations have been the collaborative project of numerous supporters across the Armenian diaspora and our non-Armenian friends who appreciate the importance of making the critical records on Armenian Genocide affirmation easily accessible," stated ANI Director Dr. Rouben Adalian. "From across the continents they have shared their time, talent, and encouragement. The Arabic version is a work in progress, and we welcome constructive comments from scholars and the community of concerned individuals working to defend human rights and protect human life everywhere in the world."

ANI maintains a broad range of online resources about the Armenian Genocide. The online museum is an interactive site allowing visitors to proceed at their own pace and includes a very popular introductory video. Several digital exhibits released by ANI since the centennial of the Armenian Genocide cover many aspects of the experience of the Armenian people starting in 1915.

Vartan Gregorian Has Passed Away Aged 87

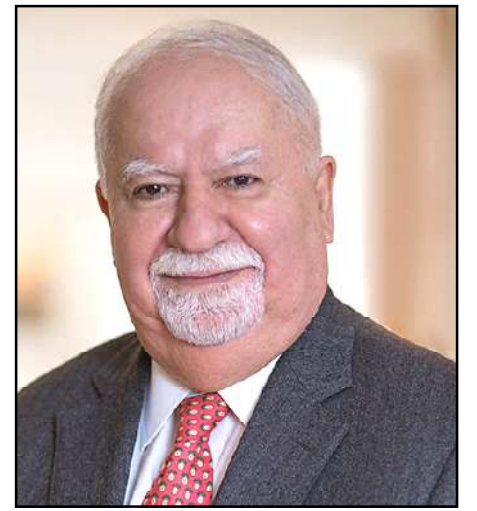
Vartan Gregorian, an international luminary, legendary educator, distinguished historian and humanities scholar, and recipient of the Presidential Medal of Freedom, died suddenly on April 15, 2021, in New York City at age 87. He had been hospitalized for testing related to stomach pain.

Born in Tabriz, Iran, Dr. Vartan Gregorian overcame countless challenges he faced as a young immigrant to the United States and went on to build a remarkable career that spanned several decades and crossed the lines of academia, philanthropy and culture within and beyond his adopted country. He was an ardent advocate of education and enlightenment, seeing books as "stations of hope, education and better future."

In 1956, he enrolled at Stanford University, where he majored in history and the humanities, graduating with honors in 1958. Dr. Gregorian was awarded a Ph.D. in history and humanities by Stanford in 1964 and received the Danforth Foundation's E.H. Harbison Distinguished Teaching Award in 1969. In 1972, he joined the University of Pennsylvania faculty and was appointed Tarzian Professor of History and professor of South Asian history. He was founding dean of the Faculty of Arts and Sciences at the University of Pennsylvania in 1974 and four years later became its twenty-third provost until 1981.

In 1981–1989, Dr. Gregorian served as president of The New York Public Library and was widely credited with restoring the status of the library as a cultural landmark. In 1989, he was appointed president of Brown University. Brown became both more global, more academically competitive and more financially secure under his leadership. During his tenure, he led a campaign that raised over \$500 million, bringing the institution's endowment past the \$1 billion mark. Since 1997, Dr. Gregorian served as the twelfth president of Carnegie Corporation of New York. In 1998, he was awarded the National Humanities Medal by President Clinton. In 2004, he was awarded the Presidential Medal of Freedom, the highest civil award of the United States, by President Bush.

Dr. Gregorian was a man of great inner strength, a reservoir of compassion and infinite wisdom. He was awarded numerous fellowships, including from the John Simon Guggenheim Foundation, the American Council of Learned Societies, the Social Science Research Council and the American

Philosophical Society. In addition, he has received scores of honorary degrees and has been decorated by the French, Italian, Austrian and Portuguese governments.

In his lifelong mission to achieve global prosperity and peace, Gregorian always spoke up on behalf of the most destitute and disenfranchised. Committed to the eradication of genocide, discrimination and persecution, he has become a mentor and a beacon of hope for all inspired by his empathy and determination. He guided the younger generation with kindness and acuity, changing lives and constantly leading by personal example of selflessness and commitment.

A prolific author, Dr. Gregorian published several books, including *The Road To Home: My Life and Times*, *Islam: A Mosaic, Not a Monolith* and *The Emergence of Modern Afghanistan, 1880-1946*.

In 2015, together with Noubar Afeyan and Ruben Vardanyan, he co-founded the Aurora Humanitarian Initiative on behalf of the survivors of the Armenian Genocide and in gratitude to their saviors. The Aurora Humanitarian Initiative and its flagship program, the Aurora Prize for Awakening Humanity, seek to transform this experience into a global movement by addressing on-the-ground humanitarian challenges around the world with the focus on helping the destitute.

As co-founder of Aurora and member of the Aurora Prize Selection Committee, Dr. Gregorian worked tirelessly to help bring that vision to life and give a second chance to those who need it the most. We are forever grateful for his expertise, his vision and his invaluable contribution to the creation and development of the Aurora Humanitarian Initiative.

Gregorian served as the twelfth president of Carnegie Corporation of New York at the time of his death.

“The Armenian Church in Nagorno-Karabagh in Modern Times”

by Dr. Ara Sanjian

Dr. Ara Sanjian, Director of the Armenian Research Center at the University of Michigan, Dearborn, will speak on “The Armenian Church in Nagorno-Karabagh (Artsakh) in Modern Times” at 7:00PM (Pacific time) on Thursday, May 6, 2021. The presentation is part of the Spring 2021 Lecture Series of the Armenian Studies Program and is co-sponsored by the Society for Armenian Studies (SAS).

The lecture dwells on the development of the structures and activities of the Armenian Church as an institution on the territory of Nagorno Karabakh and the adjacent territories of the historical Armenian province of Artsakh from the early nineteenth century to the present, with special emphasis on the Soviet era from 1920 to 1991.

Dr. Ara Sanjian is Associate Professor of History and the Director of the Armenian Research Center at the University of Michigan, Dearborn. From 1991 to 1994 he did his PhD in modern history of the Middle East at the School of Oriental and African Studies, the University of London. From 1996 to 2005 he was the Chairman of the Department of Armenian Studies, History and Political Science at Haigazian University in Beirut. In fall 2003, he

was the Henry S. Khanzadian Kazan Visiting Professor in Armenian Studies at California State University, Fresno. He joined the University of Michigan-Dearborn in January 2006. His research interests focus on the post-World War I history of Armenia, Turkey and the Arab states of Western Asia. He is the author of *Turkey and Her Arab Neighbors, 1953-1958: A Study in the Origins and Failure of the Baghdad Pact* (2001), as well as two monographs and a number of scholarly articles and book chapters, published in English, Armenian, Russian and French.

Zoom Registration Link: <https://bit.ly/armenianstudiessanjian>

MY RELIC Art Installation on Artsakh Ave. Storefronts

GLENDALE – As part of Armenian Genocide Remembrance Month, emergent international collective of established female artists, SheLovesCollective, has created an interactive art installation called My Relic. This installation intends to activate our community to transform their relics of genocide into broadly construed creative objects and outlets for the collective mourning of trauma through transformation. My Relic will take place within 3 retail units on Artsakh Ave. (117 Artsakh Ave., 123 Artsakh Ave., and 127 Artsakh Ave.) from April 11-25, 2021, and will feature 3 individual installations including:

· “A Ritual in Bread Making” (117 N. Artsakh Ave.) will invite Armenian bakers and chefs to use Lavash, the traditional Armenian oven baked bread, to create items that make up a typical room in a home. Lavash activates a cultural and biological reality in many Armenians, as food is one of the most important human memories. Ab-

stract bread is often a symbol for hunger, starvation, or a hunger for change. Additionally, a short documentary film will be either projected in large format wall-to wall/ceiling-to-floor or played on a variety of vintage television screens of varying sizes. The short film will be of a healing ritual performed by collective members and footage from two previous performance art documentaries.

· “Relics” (123 N. Artsakh Ave.) will feature 50-yard-long white tapestries suspended from the ceiling that displays digitally printed images of Armenian relics such as ancestral heirlooms, objects that evoke a memory of ancestral struggles, scars and loss, but also, of triumph, survival and photos of a time before. A QR code will allow spectators to scan and learn more about each relic.

· “Reclamation” (127 N. Artsakh Ave.) will feature 100’s of shoes placed in piles as the remnants of a war/bombing with a backdrop of Mount Ararat.

A Home For Dikranoui

It was an ordinary weekday at the Ararat-Eskijian Museum, when I received a phone call from Alice Farmanian, a Glendale resident who was looking for a permanent home for “Dikranoui”. At first, I thought she needed to contact the nursing home or the assisted living. As I was trying to transfer her call, she said she needed the Museum, not the Ararat Home. She was 92 years old and wanted to donate some of her family heirlooms, which were from Keghi.

On the designated date, I met Mrs. Farmanian. She had brought the items she wanted to donate, including a silver box inscribed “Dikranoui” on the lid. I was expecting a piece of jewelry, but instead I was full of emotions when I saw a lock of braided hair with a red ribbon. I soon realized that there was a story to go along with it.

Mrs. Farmanian told me the history of her family starting with her grandparents, who were from Keghi (a district in Garin/Erzurum, modern-day Turkey). Alice’s grandparents (whose names are unknown) had four children: Dikranoui, Parantsem (Alice’s Mother), Satenig and baby Postoian (also name unknown). Mr. Postoian worked as an accountant for a wealthy Turkish businessman in Istanbul.

One day, the Turkish businessman informed Mr. Postoian to bring his family to Istanbul for safekeeping to avoid the deportation. However, Mrs. Postoian ignored her husband’s plea and decided to stay with her family in Keghi. Unfortunately, this ended with the family on the deportation route to Ras ul-Ayn. Young Dikranoui, who was seven years old, died along

the way of starvation. Mrs. Postoian, unable to hold her grief cut Dikranoui’s two braids of hair. She placed one braid into Parantsem’s pocket and one braid into Satenig’s pocket and asked them to find a “home” for their sister, Dikranoui. Rather than surrender to the Turks, Mrs. Postoian left her two daughters in the care of relatives. She then took her young child into her arms as they walked into a river to be with Dikranoui, eternally.

The only survivors during the Armenian genocide were Parantsem, her sister Satenig, and their father.

Eventually, the sisters were reunited with their father in Istanbul and made it to the United States. Here Parantsem Postoian married and had a child named Alice (Farmanian).

Both Alice and I were in tears as she was sharing her family story. She said that now she had some serious health challenges and before her transition to the Lord she needed to find a home for Dikranoui. I was shaken and speechless. I took the box and the remaining heirlooms and brought them to the Museum: Dikranoui had reached her final resting place.

Mrs. Farmanian visited the museum few times with her son to ensure that her heirloom was safe and her story was shared. After hearing the story, I asked Alice why there was only one braid in the box instead of two? She informed that though there were originally two braids, her mother, who always kept them in her pockets to remember, eventually lost the second braid. To keep from losing Dikranoui, Alice had a silver box made to keep the memory of her aunt alive.

Rep. Schiff 's Open Letter to President Biden

Continued from page 1

tested, but the relationship between Turkey and the United States did not change, or if it has changed, it has done so for reasons having nothing to do with the Armenian Genocide and everything to do with Turkey’s drift towards autocracy. The Turkish government and their well-heeled DC lobby has mobilized as they do every year around this time. They are spinning up fear aimed at keeping the gag order in place.

Mr. President, we must not resort to euphemisms or half-truths. The murder of 1.5 million Armenians was an atrocity – that is surely true – but it was more than that. The act of seeking

to destroy a people and a culture is a different kind of evil, and it was not until Raphael Lemkin coined the term “genocide” that we had a word to describe it.

Denial of genocide is a profanity, and in the words of Elie Wiesel, it is a “double killing.”

Millions of Armenians, in Yerevan and across the world, tens of thousands of my constituents, Mr. President, will look to you later this week, to see if you will join leaders in France, Germany, the European Union, the Vatican, and in 49 states in recognizing the genocide.

It is my deepest wish that you will speak the truth in all of its horror, and recognize the Armenian Genocide.

Շարունակուող Ցեղասպանութիւն

ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

Համաշխարհային համաճարակի այս պայմաններում, կարծում եմ այս տարի եւս կը կասեցուեն Ապրիլ 24-ի՝ Ցեղասպանութեանը նուիրուած համաժողովրդական ցույցերն ու հաւաքները: Թէեւ չի բացառուում, որ վերջին վայրկեանին քայլարշաւ կազմակերպուի դէպի Թրքական դեսպանատուն, ուր ոչ բաւարար քանակի մասնակիցները թուրքին յիշել կը տան իրենց կողմից 1915 թ. իրականացրած Հայերի Ցեղասպանութեան մասին: Չգիտեմ թէ այս օրերին Հայաստանում ինչ են մտածում այս խնդրի շուրջ, սակայն յստակ է, որ ողջ ժողովրդի ուշադրութիւնը բեւեռուած է առաջիկայ ընտրութիւններին շուրջ ծաւալուող մրցակցութեանը:

Միանգամայն ճիշդ՝ ՄԵՐ ՀՈՂԵՐԸ պահանջատիրական կարգախօսով սկիզբ առաւ Համազգային շարժումը 1965-ին համայն հայութեան մայրաքաղաք Երեւանում: Զարմանալիօրէն, շատ արագ մոռացուեց այդ՝ հիմնական կարգախօսը եւ առաջնային դարձաւ թուրքին ճանաչել տալու Մեծ Եղեռնի, Հայոց Ցեղասպանութեան փաստը:

Հայաստանի մտաւորականութիւնը շատ լաւ հասկանում էր, որ ՄԵՐ ՀՈՂԵՐԸ կարգախօսով պայքարի ելլելը կարող էր վնասել հենց իրեն՝ Հայաստանին: Ռուսը երբեք թոյլ չէր տայ հայերին հողային պահանջներ կայացնել թուրքիային: Դա միայն ինքը կարող էր անել: Հայաստանն ո՞վ էր որ, որպէսզի նա հայի համար թուրքի խաթրին կպչէր: Միայն ինքնուրոյն, անկախ պետութիւններն իրաւունք ունեն հողային, տարածքային պահանջներ կայացնել հարեւան երկրին:

Իսկ Հայաստանը անկախ չէր ու երկու տարուայ անկախութիւնից յետոյ դարձել էր Խորհրդային հզոր պետութեան կողմից գաւթուած հանրապետութիւններից մէկը: Ու դրանից յետոյ էր, որ Խորհրդային իշխանութիւնը թքած ունենալով ԱՄՆի նախագահ Ուիլսոնի կողմից Սեւրի միջազգային համաժողովում հաստատուած՝ Հայաստանի նոր քարտէզի վրայ, թուրքերի հետ «ալիշ-վերիշ» անելով իրար մէջ արեցին Հայաստանին պատկանող 100 հազար ք.կմ. տարածութիւն՝ իր մէջ առնելով Լեռնային Ղարաբաղը:

Միջազգային իրաւունքի տեսակէտից Հայաստանը 70 տարի չի եղել ինքնուրոյն պետութիւն, սակ էլ թէ նա չէր կարող որեւէ փաստաթղթի տակ ստորագրել: Դա կարող էր անել վերջին 30 տարուայ ընթացքին, եթէ, իհարկէ ռուսը թոյլ տար մեզ միջազգային ատենաներում ապացուցել կարսի պայմանագրի (11 Սեպտ.1922) անօրէն լինելը:

Որպէս անկախ պետութիւն, այս տարի մենք կորցրինք լաւագոյն առիթը Ուիլսոնեան պայմանագրի 100-ամեակի մասին լայն աշխատանք ծաւալել: Ազգերին եւ թուրքը լաւագոյնս ընտրել էին Արցախեան պատերազմի սկիզբը, որպէսզի մենք հնարաւորութիւն չունենայինք բարձրաձայնել մեր հայրենիքի համար չափազանց կարեւոր ու առանցքային հարցը: Թէեւ, պիտի խոստովանել, որ պատերազմից առաջ էլ ձէն-ծպտուն չի եղել իշխանութիւնների կողմից: Այստեղ արդէն իր մեղքի մեծ

բաժինն ունի նախորդ վարչապետ Սերժ Սարգսեանը, որը ժամանակին բարձրաձայնել էր, թէ Հայաստանը հողային-տարածքային պահանջ չունի թուրքիայից:

Սակայն ամէն մի հակակշիռ ուժի առկայութեան, մենք պարտաւոր էինք հեռատես լինել ու շարունակել պայքարը ՄԵՐ ՀՈՂԵՐԸ կարգախօսով, հաւատալով, որ ոչինչ մնացուն ու յաւերժական չէ, որ օրերից մի օր Հայաստանը կարող է անկախանալ ու իրաւական, բոլորից յայտնի Ուիլսոնեան իրաւարար վճռով տիրանալ մեր իրաւունքներին:

Եւ, իսկապէս էլ, եկաւ այդ օրը, Հայաստանի Անկախութեան օրը: Աստուածահաճոյ մի նուէր, որի իրական արժէքը 30 տարի անց այդպէս էլ չհասկացան մեր բոլոր վարչապետները: Փոխանակ նոր երկիր կառուցելու, ամրացնելու նորածելու պետութեան հիմերը, ստեղծելու ժամանակակից գինտերնիկայով հզոր բանակ, ընկան երկիրը եւ ժողովրդին թալանելու ետեւից: Իսկ 100-ամեայ Ուիլսոնեան պայմանագրի մասին պետական, կառավարական ոչ մի խօսք ու արտայայտութիւն չ'երեւաց ոչ մամուլում եւ ոչ էլ հաղորդում եղաւ հեռատեսիլով:

Մինչ մենք խօսում ենք 1915-ի ցեղասպանութեան ճանաչման մասին, մոռանում ենք, որ այսօր էլ է շարունակուում ցեղասպանութիւնը, ու վիճակն այնպիսին է, որ ոչ միայն ուժ չունենք մի փուլը չակերտաւոր Արցախի Հանրապետութիւն պահելու, այլեւ վտանգի տակ ենք դրել մեր Հայրենիքի գոյութիւնը, լինել չլինելը:

Դէ արի ու այս պայմաններում կրկին հարց բարձրացրու Հայոց Ցեղասպանութեան մասին, երբ Բաբելոն յատուկ այգի-պուրակ է բացուել, ուր ցուցադրուած են ազգերիների եւ թուրքերի կողմից հայերի նոր ցեղասպանութիւնը վկայող փաստեր: Ինչպիսի ցինիկ, սահմուկեցուցիչ «հերոսութիւն»:

Նոյն այդ օրերին, Հայաստանի Կոտայքի շրջանի Աբովեան քաղաքում տեղի է ունենում Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութեան նախագահ Գագիկ Ծառուկեանի որդու՝ դարի ամէնայիշարժան հարսանիքը՝ 1700 Հայաստանի, արտերկրի հիւրերի, մեծաթիւ հայրենական եւ արտասահմանեան արուեստագէտների ներկայութեամբ:

40 րոպէ տեւող շքեղ հրավառութիւնը խախտում է ողջ տարածաշրջանի անդորրը: Ո՞վ կարող է ձայն հանել: Ամէն մարդ գիտի, որ դրամը, փողը Ծառուկեանի համար արժէք չէ, այլ միջոց՝ սեփական ԵՄ-ի ցուցադրման համար: Գու՞թ, յարգանք պիտի ունենալ հազարաւոր մեռեալների հարազատների առջեւ, չէ՞ որ Կոտայքի շրջանից էլ կան գոհուած հերոսներ: Պարզապէս ԱՄՕԹ է, ԱՄՕԹ:

Ոգեւորուած նման շուայ, շքեղ հիւրասիրութիւնից ու ջրի նման հասող թանկարժէք հայկական կոնեակից արբեցած ԲՀ-ական Միքայէլ Մելքոնեանը լորձաշուրթն բղաւում է, - Յաջորդ վարչապետի ընտրութիւնը կատարել Գագիկ Ծառուկեանի օգտին, որովհետեւ նա լայն ճանաչում ունի աշխարհում եւ մեծապէս կարող է օգնել Հայաստանին:

Անկեղծ ասած, ես ժամանա-

կին մտածել եմ այդ մասին ու սպասել այս օրուան, որ հիմնականում միայն հացիւ ապրող իր համակիրները մեզ կը կանգնեցնեն նման փաստի առջեւ: Ինչեւէ, սպասենք տեսնենք:

Այս օրերին մեր վարչապետը յորդորում է մեղմ արտայայտուել այդ բորենի ցեղի դէմ ու հաշտ ու խաղաղ պարել նրանց հարեւանութեամբ: Յարգանք, պատկառանք պիտի ունենալ սեփական ազգիդ նկատմամբ այդպիսի ցնորամիտ մտայնութիւն առաջարկ անելու համար:

Հինգ ամիս է անցել Արցախեան հիմնական պատերազմից ու այն շարունակուում է կառավարական կուլիաներում: Գերեվարուած մեր հարիւրաւոր նորաթուխ 18-20 տարեկան զինուորները անլուր կոտանքների են ենթարկուում Բաբելոնի բանտերում եւ մենք, որպէս անկախ պետութիւն, չենք կարողանում նրանց Հայրենիք վերադարձնել: Հոգեկան ցաւից ու վշտից կորացած ծնողներն էլ յոյսները դրել են ստրկամիտ Փաշինեանի վրայ, առանց հասկանալու, որ նա ուժ չունի, անկարող է ինքնուրոյն որոշումներ կայացնել: Իսկ ահա Պուտինը՝ խնդրեմ, կարող է գրիչի մէկ հարուածով հարցը լուծել: Իսկ վերջինս ոչ մի քայլ չի անում այդ ուղղութեամբ, որպէսզի Ալիեւը պատանդ պահած հայ գերիներին փոխանակի Ստեփանակերտի եւ կամ Հայաստանի որեւէ այլ տարածքի հետ (Գորիսի շրջան):

Պահանջատիրութեան պայքարը յաջողութեամբ պսակելու լաւագոյն ձեւը Մեծ Եղեռնի արդիւնքում որբացած, օրհնուած մայրիկիս հետեւեալ խօսքերն են.

«Կ'ուզե՞ս յաղթել թշնամի-իդ, ուրեմն գործածէ նոյն գէնքը»: Մենք ոչ միայն նոյն գէնքը չենք օգտագործել, այլեւ՝ ոչ մէկ տեսակ գէնք ենք գործածել պատասխան հարուած տալու թէ ազգերին եւ թէ թուրքին: Ահա

քանի տարի է անցել հայ սպայ Գուրգէնի Հունգարիոյ մէջ ազգերի Սաֆարովի կողմից գազանային սպանութիւնից յետոյ, բայց առ այսօր դրա պատասխանը չենք տուել: Նոյնը՝ Հրանտ Դինքի պատերազմին: Ահա քանի տարի է թուրքիոյ դատարանը դեռ հանցագործներ «կը փնտռէ»: Սրանից աւելի նուաստացուցիչ պարագայ չի եղել հայ ժողովրդի պատմութեան մէջ: Ի՞նչ եղաւ մեզ, ո՞վ խլեց մեզնից վրեժխնդութեան ոգին: Ի՞նչպէս պատահեց, որ այսօր քան տկար եւ ստորնաքարչ եղան մեր երկրի տէրերը: Ո՞ւր են Եանիկեաններն ու Ասալայի տղաքը, Համբիկ Սասունեանը, Մոնթէն Ֆրէզնոյցն ու Լիզպոնի տղաքը, որոնց աւելացան Պօղոս Պօղոսեանն ու Հայ Արթուրը:

Հաւանաբար ճիշդ էր ասում օրհնուած մայրիկս՝

- Թշնամիդ հետ պիտի կռուիս նոյն գէնքով, թէ իրական կռուի պահուել, թէ կեանքի, եւ թէ կենցաղի մէջ:

Ուրեմն՝ ի գէն: Ոչ մի հաշտութիւն թուրք-ազգերի հետ, այլ միայն վրէժ: Նրանց երբեք չի կարելի վստահել: Ով էլ որ լինի նոր վարչապետը, նրանից պիտի պահանջել ի գին ամէն գոհողութեան գինը բանակը նորագոյն տեխնիկայով, յոյսը երբեք չդնել Պուտինի վրայ, մանաւանդ որ նա մշտապէս դէմ է եղել Հայաստանի հզորացմանը: Կարծում եմ գալիք վարչապետը սեփական աթոռը պահելու սիրոյն հաւելավճար չի տայ Ազգային ժողովի անդամներին եւ չի կրկնապատկի ոստիկանների աշխատավարձը ու այդ ամբողջ դրամը կը յատկացնի բանակի գորացմանը:

Հզօր երկիր ունենալուց յետոյ է, որ կը կարողանանք լիաթոք բղաւել. ու պահանջել՝

ՎԵՐԱԴԱՐՁՐԻՔ ՄԵՐ ՀՈՂԵՐՆ ՈՒ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ, ՄԵՐ ՎԵՀԱՆԻՍ ԱՐԱՐԱՏԸ

Հետքերով Խօսք Ներման Ու Կարօտի... ՆԵՐՍԷՍ Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

<p>Ներեցեք ինձ իմ լաւ պապեր, Ներիր Վանի Գոմս գիւղի մեծ Ռես Յովհաննէս, Եւ այդ գիւղի Խաչուած երեց՝ Տէր Մեսրոպ պապ: Ներեցեք ինձ Զօրս անբախտ կորած քոյրեր՝ Վարդանման իմ Վարդուհի, Ու ոսկեծամ Սիրուն Եաղութ, Իմ մօրաքոյր անբախտ Մարտօ, Որ գերուեցիք Ու մեշեցիք Ձեր սեր կեանքի օրերը սել, Կեանքը տխուր ու անարեւ... Բայց ես գիտեմ, (հաստատ գիտեմ), Հիմա չկաք, չէք ապրում դուք Այս աշխարհում, Բայց ապրում եմ ձեզանից ծնուած Ձաւակները կապուտաչեայ, Ոնց բեկորներ ցաք ու ցրիւ, Այստեղ, այնտեղ, Աստուած գիտէ, էլ ուր, որտեղ, Վանճճ, Մուշճճ, Բիթլիճճ, Պոլիճճ... Բայց թէ գիտեմ, Գիտե՞մ արդեօք, Իրանում էլ</p>	<p>Իրեցց տոհմից Կան բեկորներ, Ու կա եւ ես, Որ կարօտով, սիրով տոչոր, Երագում եմ մի հրաշքով Գտնել մի օր Կորածներիս հոգեհատոր... Ախ, թէ լիներ, Լիներ մի օր, Հասնէի Վան, Թափառէի փողոցներում Թակի ես դռներն բոլոր, Ու փնտռէի կորածներիս Կորած հասցէն, Տներն անյայտ, Որոնք թերեւ չուներն ոչինչ հայրենից, Հայրենից ոչ մի նշոյլ, Անծանօթ եմ հայ անուհին, Ու չգիտեմ, ոչինչ Իրեցց ծագման, Իրեցց ցեղի Եւ իմ մասին... Որ ապրում եմ Նրանց մի օր հանդիպելու Անմեռ յոյսով Ու մանկական երազանքով... Տարուծ ահա այս խոհերով մեղաւոր եմ ես զգում ինձ Որ չեմ գտել կորածներիս Ու մեր տոհմի հետքերն իսկ... Ներեցեք ինձ իմ լաւ, իմ լաւ, Խաչուած պապեր...</p>
---	---

Ապրիլեան Մեր Սուրբ Նահատակները Նոր Կիրակի Յարութեան Ապրիլ 11, 2021

Արդէն սրբացած են անոնք հազարաւոր հայ եկեղեցականներ որոնք իրենց Աստուծահաճոյ գործին վրայ օր ցերեկով ձերբակալուեցան ու նահատակուեցան: Բոլորն ի մի մէկ միլիոն եւ կէս աշխարհական եւ եկեղեցական սրբացան Եղեռնի հարկւրամեակին՝ Ապրիլ 23, 2015 թուին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի մէջ:

ՏՕՔԹ. ԶԱԻԷՆ Ա ՔՅՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

«Նորոգեցարուք Յարութեամբն Քրիստոսի նոր ժողովուրդը»:

Նոր Կիրակին Կրկնագատիկ է, Սուրբ Յարութեան տօնին յաջորդող Կիրակին, երբ շարականագիրը յատուկ կանոնով կ'երգէ օրուան շարականը հրաւիրելով հայ ժողովուրդը «նորոգուելու Քրիստոսի Յարութեամբ եւ նոր ժողովուրդ դառնալու»:

Ահաւոր Արցախեան վերջին պատերազմը ընկճեց հայ ազգն ու եկեղեցին եւ այսօր անապահով եւ մտահոգ կը դիմենք մեր նորօրեայ Սուրբ Նահատակներու միջնորդութեան: Որքան ճշմարիտ ու հարազատ կը գտնենք Շարականին տողերը, հաստատ իմանալով որ հայ ժողովուրդին ուղղուած են անոնք որպէս յաւերժական հրաւեր: Հայոց դէմ գործադրուած Յեղապանութեան զոհ եւ պատարագ եղող միլիոն եւ կէս հայորդիներու սրբադասումը կատարուեցաւ ճիշդ հարիւրամեակին, եւ ահա վեց տարիներ անոնց բարեխօսութեան կը դիմենք որպէսզի մանաւանդ այսօր մեր հայրենիքն ու մեր շուարած ժողովուրդը ազատի նորօրեայ ցեղասպանութենէն:

Յիրաւի անցնող հարիւրամեակի ընթացքին խլեակներու վերածուած, որբերու եւ տնանկներու

կարաւանները հետզհետէ յարութիւն առին՝ Քրիստոսի Յարութեան աւետիսով, ու դարձան նոր ժողովուրդ: Տասնամեակները իրենց կարգին կեանքի վերածեցին ինչ որ մահաբեր եւ ամպամած խորշակները խեղդած էին սփիւռքի տարածքին որբացած հայ ժողովուրդը:

Զմոռնանք երբեք մեր վերապրող հայ թանկագին հոգեւորական եւ աշխարհական ազգակիցները: Ինչ հրաշք, երբ անոնք կերտեցին հերոսական պատմութիւնը հայոց, վկայեցին անցեալ դարու քսանական թուականներուն որպէս Արմաշական հոգեկրօն կրօնաւորներ, վերա-կանգնելով Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնն ու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Աթոռը, եւ 1926 թուին վերապրող բարերարներ ու մտաւորականներ հիմնեցին Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը Գրիգոր ու Կարապետ Մելգոնեան բարերարներու եւ ՀԲԸ Միութեան անմիջական օժանդակութեամբ:

Սահակ Բ. Խաչատրեան Կիլիկիոյ Հայրապետը, Եղիշէ Դուրեան եւ Զաւէն Տ. Եղիայեան Պատրիարքները, Բաբգէն Կիւլէսէրեան Աթոռակից Կաթողիկոսն ու Թորգոմ Գուշակեան եւ Մեսրոպ Նարոցեան Պատրիարքները, որոնք դարձան մերօրեայ դիւցազուն կրօնապետները, Արմաշէն եւ Սիսէն հալածուած, Սիսի Աջապահեան տոհմի սերնդակիցներ, եկան կերտելու

Սփիւռքի կրօնական եւ կրթական հաստատութիւնները: Որքան ճշմարիտ են սրբազան շարականագիրին խօսքերը, թէ անոնք նորոգուեցան Յարութեան աւետիսով ու հաւատքով եւ նորոգեցին հայութեան կեանքը անմիջական անցեալի մահաբեր խորշակներէն դարձնելով զանոնք ՆՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒԹՅ:

Քրիստոսի թափուր գերեզմանը լոյսի եւ լոյսի վերածուեցաւ, երբ առաջին կանայք սարսափով չգտան մարմինը Խաչեցեալին: Եւ սակայն Յարութեան աւետիսը Յարութեան փրկչին քառասորեայ բազմիցս երեւումներով, լրացուցին Անոր գերեզմանէն ո'չ թէ ուղիղ երկինք բարձրանալը, այլ իսկապէս գերեզմանէն իսկոյն դուրս գալը եւ առաքելներուն հետ հանդիպումները: Կանայք փութացին վերնատուն աւետելու Առաքելներուն իրենց գերեզմանին մէջ չգտածը, եւ փոխարէն՝ Յարութեան փրկչին առաջին հանդիպումը, երբ Ան կ'ըսէր Մագդաղենացի Մարիամին, «կին դու, ինչո՞ւ կուլաս, զո՞վ կը փնտռես» եւ թերահաւատ թովմաս Առաքելին որ «ետես եւ հաւատաց»:

Առաքելներ շփոթած վազն ի վազ դէպի գերեզման փութացին, եւ շարականագիրին բառերով, Պետրոսն ու Յովհաննէսը այնքան զարմացած ու շփոթած էին, որ մին մէկ ուղղութեամբ եւ միւսը հակառակ ուղղութեամբ ընդ հակառակ թացեալ կը վազէին՝ աւետիսը առնելու եւ տանելու աճապարանքին մատնուած: Յարութեամբ նորոգուեցան բոլորը, ո'չ միայն առաջին օրը՝ Միաշաբթին, որ Կիրակին էր, այլ լման քառասուն օրերուն, հաւատարմ կամ շփոթելով, նոյնիսկ չհաւատարմ եւ ապացոյց փնտռելով կը շօշափէին Վարդապետին ոտներն ու ձեռքերը: Արդիւնքը Յարութեան փրկչին իսկական ներկայութիւնը եղաւ Առաքելներուն եւ վերնատան մէջ հաւաքուած հարիւրէ աւելի հետեւորդներու նորոգութեամբ:

Այսօր, Ապրիլ ամսուն, կանգնած մեր մերձաւորագոյն Սուրբ

Նահատակներու յիշատակին առջեւ, Հայաստանեայց Եկեղեցին իր հաւատաւոր ժողովուրդով կը վերանորոգուի ճիշդ այնպէս ինչպէս մեր նախորդ սերունդի նուիրեալներ վերանորոգեցին յետ-եղեռնեան հայ ժողովուրդը՝ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի տարածքներուն: Հայաստան երկիրը պահ մը ոտքի կանգնեցաւ այդ օրերուն, եւ սակայն իսկոյն ինկաւ հօգր Սովետական մականին ներքեւ, այդ խոնարհեցաւ ու բարձրացաւ, սակայն դիմացաւ, ի վերջոյ կանգնելու վճռականութեամբ՝ մինչեւ նոյն պետականութեան աւելի ցանկալի յառաջդիմութեամբ, մինչեւ վերջնա-կան անկախութիւն:

Այժմ հերթը մե'րն է: Մե'րն էր նաեւ նախորդ քսանհինգ տարիներուն: Յիշեալ հոգեւորականները ինչպէս յոռեգոյն պայմաններու տակ, ո'չ մահադ, ո'չ կոշիկ, ո'չ գրպան, ո'չ դրամ, շերտ մը հացը իրենց գերագանց իմաստութեան կողքին որպէս դրամագլուխ վերականգնեցին անշունչ խլեակները, հասան իրարու, հասկացան ճգնաժամին միութիւնը ու յանձնեցին մեզի, յետնորդներու ժառանգը որպէս աւանդ: Այսօր դասունինք առնելու իրենցմէ:

Այսօր հայրենիք ունինք, ցանկալի հայրենիք եւ սակայն վիրաւոր հայրենիք, ինքն իր մէջ խոռված հայրենիք, եւ այսօր կը հասկնանք թէ ունենալը չի բաւեր, անոր տէրն ըլլալը նոյնիսկ չի բաւեր, այլ հայրենիքին անսակարկ ծառայութիւնն է միակ զբաւականը որ բաւական պիտի ըլլայ մեր ժողովուրդի միացեալ վերանորոգութեան: Փառք եւ պատիւ հինգ հազարներուն որոնք երէկ ինկան մեր աչքերուն առջեւ: Անոնցմէ ամէն մէկը լուսատու եւ պահպան ջահ մըն է կանգնած Հայաստանի սահմաններու երկայնքին: Սփիւռքը կը կարծենք թէ կը փայլի եւ սակայն հայրենի հողն է կենսականը որուն փայլքը Քրիստոսի Յարութեան լոյս գերեզմանէն պէտք է ճառագայթէ: Փառք Սրբոց Նահատակացն ազգիս հայոց որք անկան վասն հաւատոյ եւ վասն հայրենեաց երէկեւ այսօր:

1913-1916 Թուականներին Թուրքիայում Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների Դեսպան Ջեյմսի Մորգընթաուի Յուշերի Պատումներից

ՊՕՐՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԼԱԳՒՍԵԱՆ

ՄՈՐՈՂՆԹԱՈՒԻ Ի ԲԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ ԹԱԼԵԱԹ ՓԱՇԱՅԻ ԴԵՏ

Թուրքիայում, նստատեղ իսթամպուլ, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների դեսպան Հ. Մորգընթաու իր յուշերում յայտնում է, որ 1915 թուականին Ամերիկեան դեսպանատունն հասել էին 1915 թուականի Յուշերում-Փետրուար ամիսների ընթացքում Թուրքիայում հայերի հանդէպ կատարուած սարսափազդու դէպքերի մանրամասնութիւններ: Այդ ամիսներին էին նաեւ դեսպանատունն հասել Ուրմիայի տեղեկագրերը, Թալեաթ ու Էնվէր նրանց իսկութիւնը ժխտելով, այն նկատել էին որպէս անմիտ չափազանցութիւններ: Այդ ընթացքում, Հ. Մորգընթաուն առաջին անգամ լսել ու տեղեկացուել էր Վանայ «Շփոթութիւններ» մասին, նրանք դարձեալ յայտարարել էին, որ պատահածները «Խուժանի» ծայրայեղութիւններ էին, խոստացել անմիջապէս դադարեցնել այն: Թուրք կառավարութիւնը ջանացել էր նման տեղեկութիւնները երկարատեւ գաղտնի պահել արտաքին աշխարհից, որպէսզի հայերի բնաջնջումը կատարուելուց յետոյ միայն իմացուէր Եւրոպայում, Ամերիկայում, այլուր:

Դեսպան Հ. Մորգընթաունին յայտնի էր եղել, որ Ապրիլի վերջերին Պոլսում ձեռքարկուել էին երկու հարիւր ու ասելի մտաւորականներ ու ընկերային կարեւոր դիրքեր գրաւած նշանաւոր անձեր, որոնք ուղարկուել էին երկրի ներսերը: Ըստ դեսպանի իմացածի, նրանցից շատեր մշակույթային, ընկերային ու նիւթային տեսակետով երկրում կարեւոր դիրքերի տէր էին, որոնցից մեծ մասին Հ. Մորգընթաուն անձանք ճանաչել էր: Դեսպանը նրանց կարեկցելով, դիմումնագրեր ներկայացրել Թալեաթին: Նրա հետ առանձին հանդիպումների ատեն, դեսպանի հարցումներին պատասխանած եղել, որ կառավարութիւնը երկրի ապահովութիւնը նկատի ունենալով՝ ի պահանջել յարկին ստիպուած էր եղել ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցառումներ: Թալեաթ աւելացրել էր, որ Վանի հայերը ցոյց էին տուել յեղափոխական ընդվզումներ եւ որ Պոլսոյ այդ կասկածելի անձերը, Ռուսիոյ հետ իրենց շարաբերութիւններով կարող էին Օսմանեան կառավարութեան դէմ ապստամբութիւն կազմակերպել: Թուրքիան, ամենապահով ելքն էր համարել՝ նրանց Անպարա եւ ուրիշ քաղաքներ ղրկելով: Թալեաթ ժխտել էր, որ իրենց բնակավայրերից Հայ ազգաբնակչութեան վտարումը կանխամտածուած ծրագիր էր, հաւաստել, որ հեռացուածները նեղութիւններ պիտի չկրէին:

Երկրի ներսից հասնող լուրերը մտահոգել էին Հ. Մորգընթաունին: դաշնակիցների նաւատորմիղը մինչեւ Տարտանելի նեղուցից հեռանալը, արդէն յայտնի էր եղել, որ չարաբաստ դէպքեր էին տեղի ունենում Հայկական նահանգներում: Դաշնակիցների նաւատորմիղները Տարտանելի նեղուցից հեռանալուց յետոյ՝ Անգլիան, Փրանսան, Ռուսիան այլեւս չէին կարող հայերին օգնութիւն տրամադրել: Հ. Մորգընթաուն, տարբեր բովանդակութիւնների անձածկագիր հեռագրերն էր ուղար-

կել Թուրքիայում գործող Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների հիւպատոսներին: Երկրում տեղի ունեցած դէպքերը քողարկելու համար, խիստ գրաքննութիւն էր սահմանուած: Դժուարացել էին նաեւ ուղեւորութիւնները դէպի երկրի արեւելք: Ամերիկայի առանձին հիւպատոսներ ու միսիոնարներ յաջողացրել էին ժամանել ամերիկեան դեսպանատուն: Հ. Մորգընթաունին ներկայանալով, արցունքոտ աչքերով պատմել էին անձամբ վկայ եղած զարհուրելի տեսարանների մասին, որոնցից այնքան ազդուած էին եղել, որ նոյնիսկ հիւանդացել էին:

Դեսպանատունն ժամանածներից ոմանք, ուրիշ հիւպատոսներից էլ նամակներ էին բերել, որոնց մանրամասնութիւնները հնարաւոր էր հրապարակել: Հ. Մորգընթաուն, այդ բոլորից եզրակացրել էր, որ հայերի հանդէպ Թուրքերի անգթութիւնը անսահման էր: Նրանք Հ. Մորգընթաունին ասել էին, որ անյոյս է՝ մտաւորապէս 2,000,000 հայերը ջարդելէ ու անթութիւնէ փրկելը, եթէ ոչ, միայն «Միացեալ Նահանգների բարոյական ազդեցութիւն» գործադրելը: Հայերի բանազնացները Հ. Մորգընթաունին յայտարարել էին, որ եթէ ամերիկեան դեսպանատունը չկարողանար համոզել Թուրքերը «սանձ» դնելու իրենց վայրագութիւններին, ապա ամբողջ մի ցեղ սպանուելու է: Ամերիկացի ու Գանատացի միսիոնարներ եւ նոյնիսկ նրանց գերման պաշտօնակիցներ, խնդրել էին Հ. Մորգընթաունին... միջամտել: Գերման առանձին միսիոնարներ ամբաստանել էին իրենց հայրենիքը, որ այն գութ չուներ, նրանք չէին թաքցրել իրենց «նուստացումը» որպէս գերմանացիներ, մեղադրում իրենց հայրենիքը՝ նման «անմարդ» ժողովուրդի դաշնակիցը լինելուն: Իմանալով Թուրքիայում հայերի հանդէպ իրականացուած վայրագութիւնների հանդէպ Գերմանիայի չէզոք դիրք գրաւելու մասին, համոզուել էին, որ միայն Ամերիկա Միացեալ Նահանգները կարող էին ջարդերը կասեցնել:

Թալեաթ յայտարարել էր, որ որպէս պետութեան ներքին խնդիր, իբր ոչ ոք իրաւունք ունէր միջամտելու իրենց հպատակների հանդէպ կատարուած դէպքերին: Հ. Մորգընթաուն խոստովանել էր, որ քանի որ եւ նման վարմունքից իր երկրի ու նրա մարդկանց շահերը չէին վնասուել, ինք ուղղակի չէր

միջամտել տեղի ունեցած դէպքերին: Արդեօք Ամերիկեան առանձին դեսպաններ իրենց երկրի շահերից չէին, որ նպաստել, թէ՛ հրահրել էին «Արաբական Գարուն» անուան տակ երկրների քանդումը, նրանց շէնքերի ու քաղաքների կործանումը, հազար-հազար անպաշտպան մանուկների ու կանանց մահը: Իրենց շահի համար միջամտել էին ուրիշ շատ երկրների ներքին գործերին, գէնք տրամադրել հակադիր կողմերից մէկին, դրացի կողմ երկրի հանդէպ երկարամեայ տնտեսական շրջափակում իրականացնելը, իրենց շահերին հակառակող պետութիւնների հանդէպ տնտեսական պատժամիջոցներ կիրառելը, որոնցից խիստ տուժում էին նրանց մարդիկ: Այդ ի՞նչ շահերից է, որ մինչեւ հիմա էլ ժխտում են, իրենց դեսպանի նկարագրած Թուրքի կողմից իրենց իսկ հպատակների ցեղասպանութիւն կատարելը: Հ. Մորգընթաունին այցելած երկու միսիոնարներ նրան հաղորդել էին Գոնիայի զարհուրելի դէպքերի մասին, նրանց ունկնդրելուց յետոյ Հ. Մորգընթաուն, ուղղակի «Բարձր Դուռ» էր գնացել: Առաջին ակնարկով տեսել, որ Թալեաթ իր վայրագ տրամադրութեան մէջ էր գտնուում: Նրա հետ այլ հարցերի մասին խօսելուց յետոյ, Գոնիայի հայերի դէպքերի վիճակի մասին էր սկսել խօսել: Հ. Մորգընթաուն հազիւ իր առաջին խօսքն էր արտասանել, Թալեաթը կուռարարի վարմունք ցոյց տուել, աչքերը բոցավառած, ծնօտները սեղմած, դէպի իրեն ծռել ու կտրուկ շեշտով բացականչել՝ «Ամերիկացի՛ են անոնք: Արտոյացուելու հասարակ ձեւ էր այդ, Թալեաթը բաց էր բաց շարունակել դեսպանին ասել, որ չէին կրնար հայերուն վատահիլ, խօսքը շարունակելով աւելացրել, որ դրանից բացի անոնց հանդէպ իրենց վարուելակերպը Միացեալ Նահանգների գիտնալիք բանը չէ: Հ. Մորգընթաուն, նրան յայտնել էր, որ իրեն որպէս իրենց բարեկամը նկատելով հանդերձ, վրդոված է Թուրքիայում հայերի հանդէպ կատարուած վարմունքից: Թալեաթ, գլուխը օրօրելով, մերժել էր այդ մասին ասելի խօսիլ: Հայերին բարեխօսելու համար Թալեաթի հետ Հ. Մորգընթաունի տեսակցութիւնը դրական արդիւնք չէր տուել: Նա խոհեմ էր համարել մի այլ տեսակցութեան ընթացքին, Թալեաթի բարօք տրամադրութեան ժամանակ, խօսք արժարծել հայերի հարցի շուրջ, որը նրան ինքզինքից հանում էր: Նման մի ուրիշ տեսակցութեան ատեն, Թալեաթ իրեն տեսնելուց, բացել էր սեղանի գորոցը, մի բուռ հեռագրերն էր հանել:

Ինչո՞ւ համար այս դրամը մեզի չէք տար, կատակելով ասել էր:

Ի՞նչ դրամ, հարցրել էր Հ. Մորգընթաուն:

Թալեաթ ցոյց տալով մի հեռագիր, ասել, որ Ամերիկայից հայերու համար խոշոր գումար են ղրկում ձեզի: Այն լաւագոյնս գործածելու համար, մեզի՝ Թուրքերու, յանձնեցէք, մենք նրանց չափ դրամի պէտք ունինք: Հ. Մորգընթաուն առարկել էր, որ բան չէր ստացել: Թալեաթը հաւատացրել էր, որ դրամը պիտի գար: Ճիշտ էր Թալեաթը: Ամէն առաւօտ Պոլիս հասած հեռագիրները, մինչեւ հաս-

ցէատէրերին յանձնելը ներկայացուում էին Թալեաթին, նա բոլորը կարդում էր, նոյնիսկ եթէ երկրի դեսպանատներին ուղարկուած լինէին: Հ. Մորգընթաուն չէր բողոքել, յարմար առիթ էր համարել իրեն արգիլուած նիւթի շուրջ խօսք սկսել:

Խօսակցութեան ընթացքին, Թալեաթ գոհ չէր մնացել Հ. Մորգընթաունի կողմից հայերու հանդէպ եղած շահագրգռութիւնից: Բացատրել էր, որ հայերը ուսմանի հետ մշտական յարաբերութիւնների մէջ էին: Հ. Մորգընթաուն, Թալեաթի հետ վարած խօսակցութիւնից այնպէս էր տպաւորուել, որ նա էր հայերի ամէնից անողոք թշնամին, նաեւ իր օրագրին մէջ գրել էր՝ Թալեաթն է այս խեղճ մարդոց տառապանքների ամէնայ կատաղի թելադրիչը: Նա Հ. Մորգընթաունին յայտնել էր, որ այդ քաղաքականութիւնը՝ կառավարութեան պաշտօնական քաղաքականութիւնն է, եւ թէ տարագրութիւնները աճապարանքով որոշուած բաներ չէին, այլ՝ նրանք արդիւնքն էին երկար ու լուրջ խորհրդակցութեանց: Թալեաթը, լուրջ ու զայրացկոտ, մերժողական շեշտով պատասխանել էր Հ. Մորգընթաունի կողմից ի նպաստ հայերի եղած դիմումնագրերին:

«Մի օր ձեզի հետ բովանդակ Հայկական խնդրոյն վրայ խօսիլ... յետոյ էլ ցածր ձայնով Թալեաթ Թուրքերէն ասել էր՝ «Բայց այդ օրը երբեք պիտի չգայ»:

Եւ յետոյ, դուք ինչո՞ւ համար հայերով հետաքրքրուած էք, Թալեաթը հարցրել էր մի ուրիշ Նախդիպման ատեն, դուք հրեայ էք, այս մարդիկը՝ Քրիստոնեայ: Մահմետականները ու հրեաները շատ լաւ են իրարու հետ: Գանգատելու ի՞նչ ունէք: Ինչո՞ւ համար չէք թողնում այդ քրիստոնեաներին մենք մեր ուզածը անենք:

Հ. Մորգընթաուն չիշատակել էր, որ Թալեաթի այդ միտքը, թուրք մտայնութեան արտացոլումն էր: Թուրքերը չէին մտածել, որ ցեղի եւ կրօնի նկատառումներից զատ ուրիշ բաներ գոյութիւն ունեն, ինչպէս՝ մարդասիրութիւնը, քաղաքակրթութիւնը, արդարութիւնը:

Հ. Մորգընթաուն պատասխանել էր, որ ինք այդտեղ չէր գտնուել Հրեայի հանգամանքով, այլ՝ իբր ամերիկեան դեսպան, եւ որ իր երկրում բնակուած են 97 միլիոն քրիստոնեաներ եւ 3 միլիոն հրեաներ: Եւ որ ինք իր տիրուած ներկայացում է եւ քրիստոնեաներին եւ հրեաներին: Աւելացրել, որ ինքը Թալեաթին դիմած չէր եղել յանուն ցեղի կամ կրօնի, այլ յանուն մարդասիրութեան:

Թալեաթ առարկել էր, որ իրենք լաւ էին վարում ամերիկացիների հետ եւ չէր հասկացել ի՞նչի համար էին գանգատուում:

«Այդ հալածանքները, պատասխանել էր Հ. Մորգընթաուն, ամերիկացիների դէմ գործ դրուած անարգանք է: Անհրաժեշտ է մարդասիրական սկզբունքներով վարուել, չհիմնուել ցեղի տարբերութեան վրայ, եթէ ոչ՝ Միացեալ Նահանգները ձեզ՝ իբր բարեկամների հաւասար կողմ չեն նկատելու: Դուք արհամարում էք ամերիկացի միսիոնարները, իրենց աւտարանացումի գործը մեր երկրում

Հայց. Առաքելական Փաստօրինայի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Եկեղեցի Մուշեղեան Տաղաւարի Պատմական Հիմնարկէք

Ռիչըրտ Եւ Թովմաս Մուշեղեան Եղբայրները Հանդերձ Ընտանեօք
250,000 Տոլար Կը Նուիրեն

ԽԱԶԻԿ ԵՍՆՈՅԵԱՆ

Կիրակի, Մայիս 16, 2021-ին, Փաստօրինայի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝ Արժ. Տ. Սարգիս Ա. Քհնյ. Փեթոյեան եւ Ծխական Խորհուրդի անդամները, սիրով կը հրաւիրեն Մեծն Լոս Անճելըսի հայու թիւերը, ներկայ ըլլալու այդ օրուայ Մուրք եւ Անմահ Պատարագին, որմէ անմիջապէս ետք տեղի պիտի ունենայ եկեղեցւոյ Մուշեղեան Տաղաւարի պատմական հիմնարկէքը եւ Արցախի հերոսներուն աղօթքի պարտէզի ծրագրին ներկայացումը:

Այդ օր Ս. Պատարագը ինչպէս նաեւ Մուշեղեան Տաղաւարի հիմնարկէք արարողութիւնը իր օրհնաբեր ներկայութեամբ պիտի նախագահէ Արեւմտեան Թեմի եւ Մեքսիքոյի Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան:

Այս առիթով անգամ մը եւս յիշենք այն բացայայտ ճշմարտութիւնը, որ գրած է հայ գրականութեան լուսապայծառ դէմքերէն անմահն Խաչատուր Աբովեան գրելով. «Ազգ մը պահողը իրարու կապող լեզուն եւ հաւատքն է»:

Ահա այս ճշմարտութեամբ է, որ մեր ժողովուրդը կրցած է այսքան դարեր ապրիլ յաւերժացած երկու սրբութիւններով, որ երկինքէն տրուած են մեզի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչի եւ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի տեսիլքներէն ծնունդ առած հայ եկեղեցին եւ հայկական գիրերը:

Հայը ուր որ գացած է առաջին գործը եղած է հայկական

եկեղեցի կառուցել եւ անոր կողքին ունենալ հայկական դպրոց մը: Անոր համար է, որ հայը եկեղեցիին մէջ կը տեսնէ հայութիւնը եւ հայութեան մէջ կը տեսնէ քրիստոնէութիւնը:

Մուշեղեան Ռիչըրտ եւ Թովմաս եղբայրները այսպիսի հայաբուր եւ քրիստոնէական ջերմ մթնոլորտի մէջ հասակ առած են, մանաւանդ մեզի ծանօթ սիրելի Ռիչըրտ Մուշեղեանը, որուն ծանօթ ենք 40 տարիէ աւելի, անոր մէջ տեսնելով Աստուածասէր, բարեպաշտ եւ բարեգործի խոնարհ հոգի մը: Ան եղած է Փաստօրինայի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցւոյ երկար տարիներու վարչական, ատենապետ, Թեմական, Պատգամաւորական ժողովի Պատգամաւոր եւ Թեմական Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ, ամբողջանուէր հայասէր քրիստոնէան: Արժանացած է Կաթողիկոսական Ս. Ներսէս Շնորհալի Հայրապետի շքանշանին:

Ռիչըրտ Մուշեղեան Աստուծոյ տան համար սկաւտի պէս միշտ պատրաստ է մեծագոյն խոնարհութեամբ իր ծառայութիւնը եւ նպաստը բերելու, այս բոլորը ըրած է Աստուծոյ փառքին համար:

Հիմնարկէքի արարողութենէն ետք, ներկաները հրաւիրուած են սիրոյ սեղանի մը, միասնաբար նշելու պատմական այդ օրը եւ անձամբ լսելու Թեմիս հայրախնամ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, եկեղեցւոյ շատ սիրուած հովիւ Արժ. Տ. Սարգիս Ա.Ք. Փեթոյեանի եւ Մուշեղեան եղբայրներու խօսքերը:

Արուեստի Բացառիկ Փառատօն

Կիրակի, Մայիս 9, 2021-ին կէսօրուայ ժամը 12:00-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 7:00, Կլենտէյլի «Գրիգոր եւ Մարիամ Գարամանուկեան» երիտասարդական կեդրոնին մէջ, տեղի պիտի ունենայ յիսունէ աւելի հայ մեծանուն նկարիչներու արուեստի բացառիկ գործերու բացօդեայ ցուցահանդէս-վաճառք մը:

Մեր համայնքի պատմութեան մէջ նման տարողութեամբ եւ որակաւոր նկարիչներու, մէկ տեղ նկարչական ցուցահանդէս մը չենք ունեցած այս քաղաքին մէջ:

Արուեստագէտներու եւ կազմակերպիչ միութեան պատասխանատուներուն փափաքն է, որ այս ցուցահանդէս-վաճառքէն մէկ մաս մը պիտի նուիրուի հայրենիքի Զինուժի հօրացման համար:

Այս անմահ ձեռնարկը կազմակերպուած է Լոս Անճելըսի մէջ երեք տարիէ իվեր ծանօթ «Հայ-Ամերիկեան Արուեստի Միութեան» կողմէ, որուն արժանաւոր հիմնադիրը եւ նախագահն է՝ ողջ ԱՄՆ-ի տարածքին ապրող հայութեան քաջ ծանօթ, բազմաբեղուն արուեստի գործիչ, գրող, բանաստեղծ եւ մտաւորական գիւմրեցի Ռուբէն Գասպարեանն է, որ ծանօթ է «Գուրպան» անունով:

Մեր սիրելի «Գուրպան»ին 27 տարիէ իվեր ծանօթ ենք, Հայաստանէն Լոս Անճելըս հասնելուն պէս տակաւին տուն տեղ եւ գործ չգտած՝ կազմակերպել սկսած մշակութային եւ արուեստի նուիրուած բարձր մակարդակի ձեռնարկներ, այսպէսով անմիջապէս արժանացաւ Լոս Անճելըսի հայութեան սիրոյն եւ զնահատանքին:

Սիրելի հայրենակիցներ, եկէք բոլորս ալ միասին արդար հպարտութեամբ նշենք այս եկեղեցւոյ պայծառացման համար կառուցուելիք Մուշեղեան Տաղաւարի հիմնարկէքին ներկայ ըլլալով:

Տաղաւարի ծախսերը մեծագոյն սիրով յանձն առած են Ռի-

Այդ գործերուն մէջ իր անփոխարինելի ներդրումը ունեցաւ իր տիկինը Տիկին Էլմիրա Գասպարեանը, 17 տարի այս համայնքին մէջ իր հեռատեսիլի «Ուրախ Գիւմրի» յայտագիրով, մեծ խանդավառութիւն ստեղծած էր մեր ազգային եւ մշակութային կեանքին մէջ:

Տէր եւ Տիկ. Ռուբէն եւ Էլմիրա Գասպարեաններու, բառին իսկական իմաստով օրհնութիւն մը եղան մեր համայնքի մշակութային կեանքին մէջ: Անոնց միջոցաւ բազմաթիւ հայրենի արուեստագէտներ հրաւիրուած են Լոս Անճելըս, իրենց տաղանդներով խանդավառելու համար մեր համայնքը:

Հայաստանի, Գիւմրիի եւ Արցախի մեծ թիւով մտաւորականներ հիւրընկալուած են իրենց ջերմ ու սիրալիկ ընտանիքի մօտ:

Ահա «Հայ-Ամերիկեան Արուեստի Միութիւնը», որ երեք տարիներու ընթացքին տասէ աւելի մշակութային եւ արուեստի փառաշուք ձեռնարկներէ ետք, այս անգամ ալ Կիրակի, Մայիս 9-ին նման արուեստի հրավարութիւն մը պիտի կազմակերպէ: Միութիւնը ունի 200-է աւելի արուեստագէտ անդամներ:

Սիրով կը հրաւիրուի մեր ժողովուրդը իր հայ եւ ոչ հայ ծանօթներով եւ ընկերներով, ներկայ ըլլալու այս շքեղ ցուցահանդէսին: Կլենտէյլի «Գրիգոր եւ Մարիամ Գարամանուկեան» երիտասարդական կեդրոնը վայելելու համար արուեստագէտներու բարձրակարգ նկարները:

Մուտքը ազատ է: ԽՃ

Հըրտ եւ Թովմաս Մուշեղեան եղբայրները իրենց ընտանիքի անդամներով, եկեղեցիին 250 հազար տոլար նուիրելով:

Սիրոյ սեղանի մուտքի նուէրն է 25 տոլար:

Ձեր վարձքը հազար կատար ըլլայ Մուշեղեան եղբայրները:

St. Gregory Armenian Church, Pasadena

Abp. Hovnan Derderian
Primate of the Western Diocese
Will Preside Over

**The Historic Groundbreaking Ceremonies of the
MUSHEGAIN PAVILION**

*And the Unveiling of the plans for the
HEROES OF ARTSAKH PRAYER GARDEN
Luncheon and Special Program
Honoring the Mushegain Family
Sunday, May 16, 2021 Immediately Following Services*

**ՄՈՒՇԵՂԵԱՆ ՏԱՂԱՎԱՐԻ ՀԻՄՆԱՐԿԷՔ
Եւ Արցախի Հերոսներուն Աղօթքի Պարտէզի
Ծրագրին Ներկայացում**

Կիրակի, Մայիս 16, 2021 Սուրբ Պատարագէն Անմիջապէս ետք

**For Reservations Please call 626-4491523
DONATION \$25 - STUDENTS \$20**

Նամակ Խմբագրութեան

«Մասիս»-ի Փետրուար 13, 2021թ. համարի մէջ կարդացի Տիկ. Հայկանուշ Ղազարեանի յօդուածը «Ազգային գրադարանի թուաչնացման շտեմարանի...» մասին:

Զարմանում եմ, որ յարգելի հեղինակը զլանում է նշել, որ Հայկ. Ակադեմիա Գրադարանի եւ Ազգային Գրադարանի գրքերի թուաչնացման ծրագիրը իրականացուեց շնորհիւ Բրիտանական Գրադարանի " Endangered Archives Programme"-ի երեք տարուայ նիւթական հովանաւորութեան: Ծրագիրը մշակուեց եւ իրականացուեց Պր. Տիգրան Զարգարեանի օրօք: Եթէ յօդուածը այդ յղումը կատարած լինէր, մեծ սիրով այն կը փոխանցէի Բրիտանական Գրադարանի «Endangered Archives Programme»-ի տնօրինութեան: Վստահ եղէք շատ շնորհակալ պիտի լինէին:

Դկ. Տէր Ներսէս (Վրէժ) Ներսէսեան
Բրիտանական Գրադարանի
Հայկական Բաժանմունքի
Տնօրէն, 1975- 2012թ.

MEMBER

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

Garine Depoyan

626-755-4773
554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106
ghdepoyan@gmail.com

Կասպեան Նաւթն ու Կազը եւ Խաղաղութեան Փնտռուքը Տարածաշրջանին Մէջ

ՎԱՐՈՒԺ ԹԵՆՊԵԼԵԱՆ

Կասպից ակազանը (ծանօթ թէ՛ իբրեւ ծով եւ թէ՛ իբրեւ լիճ) աշխարհի մեծագոյն ջրամբարն է՝ 386.400 քառակուսի քիլոմէթր տարածութեամբ. այս գրութեան մէջ պիտի պահենք անոր ծով անուանումը: Կասպից ծովը հիւսիս-արեւելքէն սահմանակից է Ղազախստանին, հարաւ-արեւելքէն՝ Թուրքմէնիստանին, հարաւէն՝ Իրանին, հարաւ-արեւմուտքէն՝ Ատրպէյճանին, իսկ հիւսիս-արեւմուտքէն՝ Ռուսիոյ: Այս երկիրներուն միջոցով, անիկ կը կապուի աւելի լայն շրջաններու հետ. արեւմուտքէն՝ հարաւային Կովկասին, արեւելքէն՝ Կեդրոնական Ասիոյ, հարաւէն՝ Միջին Արեւելքի եւ հիւսիսէն՝ Եւրասիոյ: Բացի Իրանէն եւ Ռուսիայէն, Կասպից ծովու միւս երեք երկիրները ծովային ելք չունին, որովհետեւ Կասպից ծովը ինքնին փակ տարածք է:

Այս շրջանը իր աշխարհաքաղաքական յատուկ կարեւորութիւնը կը ստանայ թէ՛ իր դիրքին բերումով՝ Եւրոպայի եւ կեդրոնական Ասիոյ միջեւ, եւ թէ՛ նաւթի ու կազի մեծ պաշարներ ունենալուն պատճառով: Իսկ այդ պաշարները դէպի միջազգային շուկաներ փոխադրութեան անհրաժեշտութիւնը, աշխարհաքաղաքականօրէն կարեւոր կը դարձնէ նաեւ շրջապատի երկիրներուն՝ Վրաստանի, Հայաստանի, Թուրքիոյ, Իւզպէքիստանի, Աֆղանիստանի, Հնդկաստանի եւ Փաքիստանի աշխարհագրական դիրքերը:

Հոս կ'արժէ փակագիծ մը բանալ եւ փորձել բնորոշել «աշխարհաքաղաքականութեան» գործօնը, որ վճռորոշ դեր կը խաղայ երկիրներու եւ ժողովուրդներու ապագային եւ գոյապայքարին մէջ: Աշխարհաքաղաքական գործօնը ընդհանրապէս կը վերաբերի երկրի մը աշխարհագրական դիրքին ունեցած ազդեցութեան՝ անոր արտաքին քաղաքականութեան վրայ եւ անոր փոխներգործութեան այլ պետութիւններու հետ յարաբերութեան ընթացքին: Բնակչութեան թիւը, տնտեսութիւնը եւ զինուորական հզօրութիւնը նոյնքան կարեւոր են, բայց անոնք յարափոփոխ են. մնալունը աշխարհագրական դիրքն է: Իսկ երբ տուեալ երկիր մը հարուստ է նաեւ ուժանիւթի աղբիւրներով՝ նաւթով ու կազով, կը բազմապատկուի նաեւ անոր աշխարհաքաղաքական կարեւորութիւնը:

Եւ այդպէս է, որ կը շեշտուի աշխարհաքաղաքական կարեւորութիւնը Կեդրոնական Ասիոյ եւ Կասպից ծովու խորհրդային նախկին

հանրապետութիւններուն, ուր կը գտնուին նաւթի եւ կազի մեծ պաշարներ:

Կասպից ծովուն մէջ յայտնաբերուած նաւթին պատմութիւնը շատ աւելի հին է, քան անոր սահմանակից երկիրներունը: Մերձափնեայ առաջին նաւթահորերը փորուած են 19-րդ դարուն, երբ կասպեան նաւթի արդիւնաբերութիւնը կը կազմէր աշխարհի նաւթի մատակարարման շուրջ կէսը, իսկ միւս կէսը հիմնականօրէն կու գար Միացեալ Նահանգներէն:

Այսօր, կասպեան տարածաշրջանը կը պարունակէ նաւթի եւ կազի աշխարհի մեծագոյն հորերուն մէկ մասը: Ղազախստանի մէջ 2000-ին յայտնաբերուած Քաշկանի նաւթի հանքավայրը կը նկատուի վերջին 50 տարիներու աշխարհի մեծագոյն յայտնաբերումը եւ ընդհանրապէս մերձափնեայ մեծագոյն հանքը Միջին Արեւելքէն դուրս: Իսկ Ատրպէյճանի «Շահ Տէնիզ» կազի հանքավայրը կը նկատուի Կասպից ծովու մեծագոյնը եւ աշխարհի 20 մեծագոյններէն մէկը:

2018-ի գնահատումով, Կասպից ծովու տարածքը կը պարունակէ 48 միլիարդ տակառ նաւթ եւ 9 թրիլիոն խորանարդ մեթր բնական կազ: Մասնագէտներ, սակայն, կը պնդեն որ այս թիւերը կը ներկայացնեն օգտագործելի պաշարներուն ջնջին համեմատութիւնը եւ ապագային կրնան նոր յայտնաբերումներ կատարուիլ: Բաղդատութեան համար միայն, կ'արժէ նշել, որ Միջին Արեւելքի հորերը, ներառեալ Իրանը, կը պարունակեն փաստուած աւելի քան 836 միլիարդ տակառ նաւթ եւ շուրջ 75,5 թրիլիոն խորանարդ մեթր կազ (Իրան առանձինն ունի 158 միլիարդ տակառ նաւթ եւ 29.6 թրիլիոն խորանարդ մեթր կազ):

Ճիշդ է որ մեծ պետութիւնները եւ ուժանիւթի ընկերութիւնները միշտ նաւթի եւ կազի նոր աղբիւրներ փնտռելու վիճակի մէջ կը գտնուին, սակայն Կասպից ծովու երկիրները քաղաքական եւ տնտեսական միջազգային մրցակցութեան թիրախ դարձած են նաեւ այլ պատճառներով: Նախ՝ տարածաշրջանի յետխորհրդային երկիրները տարիներ շարունակ լքուած էին խորհրդային իշխանութեան օրերուն եւ խիստ կարիքը ունէին արհեստագիտութեան եւ դրամագլուխի՝ իրենց բնական հարստութիւնները շահագործել կարենալու համար: Երկրորդ, Կասպից ծովը փակ տարածք է եւ պէտք ունի քարիւղատար ու կազատար

խողովակներու՝ դրացի երկիրներէ անցնող միջանցքներով իր բնական հարստութիւնները արտածելու համար: Խորհրդային Միութեան կազմալուծման պահուն, կասպեան շրջանէն, կամ ընդհանրապէս խորհրդային տարածքներէն, նաւթի ու կազի խողովակները կ'ուղղուէին միայն դէպի հիւսիս՝ Ռուսիա: Այս խողովակներուն արդիականացումը, կամ նախընտրաբար նորերուն կառուցումը եւ նոր ուղղութիւններու որոնումը կը դառնար հիմնական: Հիմնական կը դառնար նաեւ քաղաքական կաշուութեան հաստատումը՝ տարածաշրջանին քաղաքական ու ազգային առկախ բոլոր հարցերը լուծելու ճամբով:

Խորհրդային Միութեան փլուզումէն ետք, արտաքին ուժեր, մօտիկ թէ՛ հեռու, չանկարծ կը գզան, որ Կասպից ծովուն նաւթի եւ կազի նոր աղբիւրները մատչելի են նաեւ իրենց՝ անշուշտ միշտ նկատի առնելով ռուսական ազդեցութիւնը:

Յետխորհրդային Ռուսիան մեծ ճիւղ կը թափէ իր քաղաքական ազդեցութիւնը պահելու կասպեան թէ՛ խորհրդային նախկին բոլոր երկիրներուն մէջ՝ ստեղծելով տնտեսական պարապ մը, զոր կը փորձեն լեցնել Միացեալ Նահանգները, Չինաստանը, Եւրոպական Միութիւնը, նոյնիսկ՝ Թուրքիան ու Իրանը: Ռուսական այս քաղաքականութիւնը կտրուկ կը փոխուի 2000-ական թուականներուն, երբ տնտեսական գործօնը կը դառնայ նոյնքան հական որքան քաղաքականը: Օրինակ, երբ Ռուս-Ուքրանական 2006-ի կազի տագնապէն ետք ծնունդ կ'առնէր կասպեան շրջանը Եւրոպայի միացնող եւ Ռուսիան ու Իրանը շրջանցող անդրկասպեան կազատարի կազափորը, եւ հետագային առնուազն կը սկսի իրականութիւն դառնալ Պաքուէն Եւրոպա գացող Հարաւային միջանցքի ծրագիրը, վախճալով, որ այս ծրագիրները զինք դուրս կրնան հանել տարածաշրջանէն, Ռուսիան՝ թէ՛ իբրեւ պետութիւն (նաեւ զինուորապէս) եւ թէ՛ իբրեւ ուժանիւթի ընկերութիւններ, տնտեսապէս կը սկսի ներկայութիւն դառնալ տարածաշրջանի բոլոր երկիրներուն մէջ:

Միւս կողմէ, նկատի առնելով անոր տնտեսական աճող հզօրութիւնը եւ ուժանիւթի աղբիւրներու մնալուն ծարաւը, կասպեան շրջանը Չինաստանի համար կը նկատուի գրաւիչ շուկայ մը, որ ներդրումներու պարարտ հող կը տրամադրէ: Ինչ կը վերաբերի Միացեալ Նահանգներուն եւ ընդհանրապէս Արեւմուտքին, անոնք ընդհանրապէս մասնակից են ուժանիւթի առնչուող տարբեր ծրագիրներու, եւ հակառակ կարգ մը երկիրներու ցանկութեան, Կասպից ծովը եւ անոր անմիջական շրջանները չեն գտնուիր ամերիկեան ուղղակի վերահսկողութեան տակ, ինչպէս է պարագան, օրինակ, Պարսից ծոցին: Շատ հաւանաբար, աշխարհի այլ շրջաններէ աւելի, Կասպից եւ Կեդրոնական Ասիոյ երկիրները մնան աշխարհաքաղաքական բազմաբեւեռ գօտիի մէջ:

Թէեւ Իրան աշխարհի մեծագոյն նաւթ արտադրող երկիրներէն մէկն է եւ կը նկատուի բնական կազ արտադրող աշխարհի երկրորդ մեծագոյն երկիրը, ան կը շահարկէ կասպեան հարստութեան մէկ փոքր բաժինը միայն: Իրանի աշխարհաքաղաքական եզակի դիրքը սակայն՝ Կասպից ծովուն եւ Պարսից ծոցին միջեւ եւ իր ծովային ելքերով, զայն կը դարձնէ տարանցումի կարեւոր երկիր մը:

Երբ կասպեան երկիրներու աստղը կը սկսի փայլիլ իբրեւ ուժանիւթ արտադրողներ, Թուրքիա հաշիւ կ'ընէ, որ կրնայ շահագործել իր էթնիք եւ մշակութային կապերը՝ նկատի առնելով, որ ազերիները, թիւրքմէնները, զազախները եւ իւզբէքները բոլորը թրքական ժողովուրդներ են, եւ իբրեւ յառաջացած երկիր, ինք կրնայ ազդեցութիւն ունենալ շրջանի երկիրներուն վրայ, սակայն, ի յայտ կու գայ, որ կասպեան երկիրները կը նախընտրեն գործ ունենալ ռուս, չինացի, ամերիկացի կամ եւրոպացի ներդրողներու հետ, երբ մանաւանդ խօսքը կը վերաբերի ուժանիւթի մարզին մէջ ներդրումներու: Այս երկիրներէն միայն Ատրպէյճանը բացառութիւն կը կազմէ, որովհետեւ հոն Թուրքիա կը յաջողի ներդրումներ կատարել մասնաւորաբար Պաքու-Թիֆլիս-ձէյջհան քարիւղատար խողովակի կառուցման մէջ եւ ատրպէյճանական նաւթը հասցնել միջերկրականեան իր ծովափը, նաեւ՝ Հարաւային Կազախին Միջանցքի ծրագրին մէջ, որ Վրաստանի եւ Թուրքիոյ վրայով, ատրպէյճանական կազը պիտի հասցնէ Եւրոպա:

Եւրոպական Միութիւնը էապէս կը մնայ կասպեան նաւթով եւ կազով շահագրգռուած կողմ մը, որովհետեւ մեծ կարիքը ունի անոնց եւ գուրկ է աղբիւրներէ: Ինչպէս նշեցինք, ռուսեւեռքանական կազի տագնապէն ետք, ուժանիւթի աղբիւրներու բազմազանութիւնը Եւրոպայի համար կը դառնայ հրամայական: Եւրոպա իր աչքերը կը դարձնէ դէպի կասպեան երկիրները, բայց հիմնականօրէն կը կեդրոնանայ Ատրպէյճանի վրայ: Պաքու-Թիֆլիս-ձէյջհան քարիւղատար խողովակին բացումը 2006-ին, կը նպաստէ Եւրոպա-Ատրպէյճան ուժանիւթի մարզի մէջ համագործակցութեան՝ ճամբայ բանալով նաեւ Ատրպէյճանի վրայով Ղազախստանէն նաւթ ներածելու կարելիութեան: Իսկ Կազախին Հարաւային Միջանցքի ծրագիրը, որ կ'առաջադրէ ատրպէյճանական կազով հասցնել Եւրոպա, աւելի եւս կը խթանէ Եւրոպական Միութեան հետ Ատրպէյճանի կապը:

Կը մնայ նշել, որ կասպեան շրջանով շահագրգռուած բոլոր կողմերը հետամուտ կը թուին ըլլալ տարածաշրջանին մէջ քաղաքական ընդհանուր կաշուութեան ստեղծման եւ տագնապներու լուծման՝ առեւտուրի զարգացման, ուժանիւթի աղբիւրներու ապահովման, եւ այս մարզին մէջ հսկայ ներդրումները պաշտպանելու առաջադրանքներով:

www.civilnet.am

Ձեր Ծանուցումները Կստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

Ինչ է Կատարում Ալիեի Յեռ

Շարունակում է 2-էջ

ուր էլ չի, թէ որտեղից են արձակուել դրանք, կարելու է հիմա ուսանել յղուած հարցն է՝ «ինչու են ընդդէմ Ատրպէյճանի կիրառուել ուսական հրթիռներ»։ Կարող էր Ալիեը ինքնաբերաբար պարակային փութիւնի հետ այս տոնով «հաշիւներ մաքրելու» թեմատեղծել-վստահաբար՝ ոչ։ Ուրեմն, Ալիեը ստիպուած է եղել դա անել։

Անկեղծ խոստովանութիւնների շարքից է Ալիեի արձանագրումն այն մասին, թէ որոշ երկրներ իրեն տապալելու ծրագիր են մշակել։ «Իմ դէմ չեղաշրջման փորձեր են եղել։ 2003թ. «Ժողովրդական ճակատ-Մուսավաթ» խմբակցութիւնը՝ «Ազադլըզ» հրապարակում, ցանկանում էր ռազմական չեղաշրջում կազմակերպել, բայց դա չիրականացաւ, եւ ժողովուրդը չաջակցեց դրան։ 2005թ.-ին նրանք ցանկանում էին «նարնջագոյն լեզափոխութիւն» կազմակերպել Ատրպէյճանում։ Նրանք արդէն ունէին նարնջագոյն թեկապներ։ Բերել էին նարնջագոյն վրաններ։ Ո՞րն էր նպատակը։ Նպատակը դաւաճաններին իշխանութեան բերելն էր, Ղարաբաղը յանձնել հայերին եւ գլխաւորել Ատրպէյճանը», - ասել է Ալիեան աւելի վաղ, ռազմական աւարի պարկի բացման ժամանակ։

Նրա խօսքով՝ «որոշ արտասահմանեան մայրաքաղաքներում որոշուել էր տապալել իշխում Ալիեին»։ «Այն ժամանակ «նարնջագոյն լեզափոխութեան» շրջան էր։ Յեղափոխութիւններ տեղի էին ունենում այստեղ եւ այնտեղ։ Այժմ բոլորը կարող են տեսնել, թէ ինչ է տեղի ունեցել այս չեղափոխութիւնների հետ։ Երկրները գտնուում են անմխիթար վիճակում, չեն կարողանում դուրս գալ ճգնաժամից, ճգնաժամը տեւում է 15-17 տարի։ Այս երկրները դժուար թէ դուրս գան ճգնաժամից», - ասել է Ալիեը։

Այնուհետեւ պարզուեց, որ Ալիեը նեղացել է ԱՄՆ նոր վարչակազմից-Ատրպէյճանը դեռ որեւէ

ուղերձ չի ստացել ԱՄՆ նոր վարչակազմից՝ Յունուարից, Ապրիլի 13-ին կայացած համաժողովում ասել է Ատրպէյճանի նախագահը։ Նա նշել է նաեւ, որ ԱՄՆ պետքարտուղար Էնթոնի Բլինքենն աւելի վաղ գանգել է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանին. «Ես չգիտեմ՝ ինչի մասին են նրանք խօսել, սակայն հաւասարակշռութիւնը խախտուել է։ Ես չեմ ասում, որ նրանցից զանգ եմ սպասում, սակայն նրանք ներկայացնում են Միւսկի խումբը։ ԱՄՆ-ն պէտք է հաւասարակշռուած մտեցում ցուցաբերի»։ Նրա խօսքով՝ մինչ օրս ԱՄՆ վարչակազմից ստացուած միակ հաղորդագրութիւնը եղել է Նովրուզի կապակցութեամբ ԱՄՆ նախագահ Ճօ Պայտրոնի շնորհաւորանքը։

Մինչեւ վերջերս ԵԱՀԿ Միւսկի խմբի գործունէութիւնը դարաբարեան կարգաւորման ողջ պատմութեան ընթացքում անիմաստ ու անարդիւնախէտ համարող Ալիեը, որը նաեւ վերջին ամիսներին էր անընդմէջ կրկնում, թէ ԼՂ խնդիրը լուծուել է եւ Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը օրակարգից դուրս է եկել, ահա նոյն համաժողովում յայտարարել է, թէ Պաքուն ակնկալում է, որ ԵԱՀԿ Միւսկի խումբն առաջարկներ կը ներկայացնի տարածաշրջանում խաղաղութիւն հաստատելու համար։ «Ես յուսով եմ՝ նրանք շուտով կ'այցելեն մեզ որոշ առաջարկներով, եւ մենք ուշադիր կ'ուսումնասիրենք այդ առաջարկները», - ասել է նա՝ իր երբեմնի խօսքերն այս տեսանկիւնից էլ խմբագրելով։ Նա պարզաբանել է, թէ չի պնդում, որ ԵԱՀԿ Միւսկի խումբն այլեւս անհրաժեշտ չէ՝ նոր պայմաններում նրանք կարող են աջակցել տարածաշրջանում խաղաղութեան յետագայ հաստատմանը։ Նրա խօսքերով՝ Միւսկի խումբը կարող է հետկոնֆլիկտային իրավիճակում դերակատարութիւն ունենալ, բայց «ոչ թէ որպէս հակամարտութիւնը կարգաւորող խումբ, այն արդէն կարգաւորուած է», այլ Հայաստանի

հետ խաղաղութեան համաձայնագրի հասնելու առումով։

Ալիեան ասել է, թէ միջազգային խաղաղողները կարող են աջակցել սահմանների դեմարկացիային, ապառազմականացմանը, փոխգործակցութեան հաստատմանը։ Ըստ ամենայնի, Ալիեը քաջատեղեակ էր, որ նախապատրաստուած է ԵԱՀԿ Միւսկի խմբի համա-նախագահների համատեղ յայտարարութիւն՝ չնայած այն բանին, որ նա 5 ամիս անդադար կրկնում էր, որ ԼՂ խնդիրը լուծուած է, Միւսկի խումբը անպէտք, անարդիւնաւէտ ձեւաչափ էր, իսկ եռակողմ յայտարարութեան ստորագրումից մի քանի օր անց Պաքու այցելած համանախագահներին նա ոչ աւել, ոչ պակաս տեսախցիկների առջեւ մօտաւորապէս այս տոնով ասաց. «Ես ձեզ չեմ հրաւիրել, չգիտեմ ինչու էք եկել, բայց որ եկել էք՝ կը լսեմ»։

Ինչեւէ, Ապրիլի 13-ի երեկոյեան հրապարակուեց ԵԱՀԿ Միւսկի խմբի համանախագահների համատեղ յայտարարութիւնը, որում նրանք ողջունեցին տարածաշրջանի տրանսպորտային ապաշրջափակմանն ուղղուած կառուցողական քննարկումների շարունակական առաջընթացը, սակայն կողմերին յիշեցրեցին, որ հարկաւոր են լրացուցիչ ջանքեր՝ դեռեւս մնացած հարցերը լուծելու եւ երկարաժամկէտ խաղաղութեանը նպաստող փոխվստահութեան մթնոլորտ ստեղծելու համար. «Դրանք ներառում են հարցեր, որոնք, մասնաւորապէս, վերաբերում են բոլոր ռազմագերիների եւ այլ ձերբակալուածների վերադարձին՝ միջազգային մարդասիրական իրաւունքի դրոյթներին համապատասխան, հակամարտութեան շրջանների արդիւնաւէտ ակնազեղման համար անհրաժեշտ բոլոր տուեալների փոխանակմանը, Լեռնային Ղարա-

բաղ մուտքի սահմանափակումների վերացմանը, այդ թւում՝ միջազգային մարդասիրական կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչների համար, կրօնական եւ մշակութային ժառանգութեան պահպանմանը եւ պաշտպանութեանը, ինչպէս նաեւ հակամարտութիւնից տուժած համայնքների, մարդկանց միջեւ վստահութեան ամրապնդման այլ միջոցառումների համար անմիջական շփումների եւ համագործակցութեան խթանմանը»։ Միջնորդները շեշտեցին, որ յատուկ ուշադրութիւն պէտք է դարձնել վերջնական համապարփակ եւ կայուն կարգաւորման ձեռքբերմանը՝ կողմերին լաւ յայտնի սկզբունքների հիման վրայ եւ կոչ արեցին կողմերին առաջին իսկ հնարաւորութեան դէպքում վերսկսել բարձր մակարդակի քաղաքական երկխօսութիւնը համանախագահների հովանու ներքոյ։ Միջնորդները շեշտեցին ուղղակի երկկողմ խորհրդատուութիւններ կազմակերպելու իրենց առաջարկը, որպէսզի կողմերը համատեղ վերանայնեն եւ համաձայնեցնեն իրենց առաջնահերթութիւնները ներկայացնող կառուցուածքային օրակարգը՝ առանց նախապայմանների։

Ոչ դիւանագիտական լեզուով ասած՝ ՌԴ-ն, ԱՄՆ-ն ու Ֆրանսիան Ատրպէյճանին յիշեցրեցին, որ հակամարտութեան համապարփակ կարգաւորում են ակնկալում՝ «յայտնի սկզբունքների հիման վրայ», որոնց շարքում է՝ «ազգերի ինքնորոշումը», ինչպէս նաեւ ակնկալում են վերսկսել բարձր մակարդակով բանակցութիւններ՝ «համանախագահների հովանու ներքոյ», այսինքն՝ վերջ տալ Ռուսաստան-Թուրքիա մենաշնորհային դարձած «միջնորդական» սեպարատ գործունէութեանը։

«ԱՌԱԻՕՏ» ՕՐԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
 Enclosed a check for (one year)
 * \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
 \$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
 \$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
 Address: -----
 City: ----- State:----- Zip Code:-----
 Country: -----
 Tel :-----
 Email: -----

Sous Chef and Cook for Lebanese Kitchen in Studio City, CA

An authentic Modern Mediterranean Restaurant and Hookah Lounge is looking for a Sous Chef and a Cook for a Lebanese kitchen.
 Job Type: Full-time

REQUIREMENTS / QUALIFICATIONS:

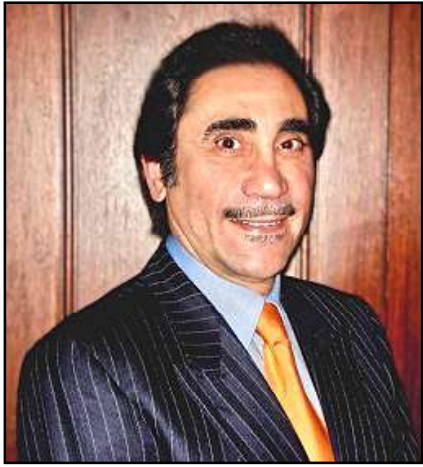
- Minimum 5 years of experience.
- Knowledge in a Lebanese / Mediterranean kitchen is **MUST**: Cold & hot Appetizers, Salads, Soups, Shawarmas & Wraps, Deserts.
- Knowledge in Kabob marination and cooking is preferable.
- Inventory Management skills. • Detail orientation and cool under pressure.
- A self-motivator, who works clean and stays organized.
- Respect for coworkers and a team player mentality is essential.
- A desire to learn, grow and be a future leader also encouraged.

Starting \$20-25 / hour

For mor Information
 Phone: (323) 468-0056
 Email: suren@oliveandgrill.com
 Address: 12229 Ventura Blvd, Studio City, CA, USA

Ոչ եւս է Արա Պոյաճեան

Խոր ցաւով իմացանք թորոն-
թոյի ազգային անձնաւորութիւննե-
րէն Արա Պոյաճեանի մահը, Ապրիլի
13ին յետ երկարատեւ անողոք հիւան-
դութեան: Յուղարկաւորութիւնը տե-
ղի ունեցած է Ապրիլի 17ին, Թորոն-
թոյի Ս. Երրորդութիւն Հայց. Առաք.
Եկեղեցւոյ մէջ:

Արա Պոյաճեան ծնած է Պէյրու-
թի 1952ին: Գանատա փոխադրուե-
լէն ետք երկար տարիներ եղած է
Ս.Գ. Հնչակեան կուսակցութեան ներ-
կայացուցիչը «Հայաստան Համա-
այակական Հիմնադրամ»-ի հոգա-
բարձունքով խորհուրդին մէջ եւ
Հիմնադրամի թորոնթոյի մասնաճիւղի
գանձապահը: Եղած է գանա-
տահայոց թեմական խորհուրդի
ատենապետ եւ Նոր Սերունդ
Բարեսիրական Հիմնարկի հիմնադիր
անդամ:

Այս տխուր առիթով ՍԳՀԿ Արեւմտեան
Ամերիկայի Վարիչ Մարմինը,
Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնն
ու Հայկական Կրթական Բարեսիրական
Միութիւնը իրենց խորագրայց ցաւակց-
ութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի
այրիին, գաւակներուն, քրոջ,
եղբոր եւ համայն հարազատներուն:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

Դամասկոսի Հնչակեան կուսակցութեան
Վարիչ Մարմնի երբեմնի
ատենապետ ընկ. ՍՈՂՈՄՈՆ ԵԼԷՆԵԱՆԻ
մահուան տխուր առիթով
Լուիզիանա նահանգի Baton Rouge քաղաքէն
ընկերուհի Ազատուհի Մուսթաֆեան
եւ գաւակները՝ Տէր եւ Տիկ. Խաչիկ եւ Նորա
Մուսթաֆեան, Տէր եւ Տիկ. Սաֆո եւ Հուրի
Մուսթաֆեան, Տէր եւ Տիկ. Չէտ եւ Մարալ
էլուտ իրենց խորագրայց ցաւակցութիւնները
կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան
պարագաներուն, ինչպէս նաեւ Նալպանտեան
ընտանիքի հարազատներուն եւ Դամասկոսի
Հնչակեան կուսակցական շրջանակին:

Առ այդ \$500 կը նուիրեն «Մասիս»ին:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ԱԼՊԵՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ մահուան առիթով
Տիար Ասատուր Կիւզեթեան
իր խորագրայց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ
հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն:
Առ այդ \$200 կը նուիրէ «Մասիս»ին:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ԱԼՊԵՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ մահուան առիթով
Տիկ. Շաքէ Պալըքճեան
իր խորագրայց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ
հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն:
Առ այդ \$100 կը նուիրէ «Մասիս»ին:

Նախ՝ հայերը հարատեցած են թուր-
քերուն կորուստով, անոնք որոշած
են մեր տիրապետութիւնից բաժնու-
ուիլ ու անկախ պետութիւն ստեղծ-
ելու որ բացէ ի բաց օգնած են մեր
թշնամիներին, Կովկասի մէջ օժանդակ-
ած ուսերուն, որը պատճառ հանդիսացած
մեր ձախողանքներին: Անդառնալի որոշում
ենք տուած, պատերազմի վախճանէն
առաջ նրանց անգոր դարձնել:

Հ. Մորզընթաու գրում է, որ
ինք կարող էր հերքել այդ առար-
կումների իւրաքանչիւրը: Ճար-
տարարութեան կարողութեան տեսակէտից
է հայերի գերագնացութեան առաւելու-
թիւնը՝ ծոյլ ու սահմանափակ թուրքերի վրայ:
Հայերի առեւտրական մրցակցութիւնը
քանդուած համար հայերին ջարդե-
լու գաղափարը թուրքերի կողմից
արժարձուած հասարակ գաղափար
չէր: Նրանց գլխաւոր ամբաստան-
ութիւնն էր, որ հայերը դաւաճա-
նած էին թուրքերուն եւ գործակ-
ցած իրենց թշնամիների հետ: Հա-
յերը երկար տարիների ընթաց-
քում Եւրոպական պետութիւններին
էին դիմել՝ գողութիւնների, սպանութիւնների
ու թուրքերի թշնամական գործողութիւնների
դէմ իրենց պաշտպանելու համար:
«Հայկական Հարցը» ցեղային բո-
լոր վէճերի նման հետեւանք էր
երկար դարերի անարդարութիւն-
ների եւ վատ վարմունքների: Դրա
լուծումը կարող էր լինել ընդունել
կառավարական օրէնսդրութիւն՝
հիմնուած բոլոր քաղաքացիների
հաւասարութեան եւ որ ոճրագործ-
ները դատուէին որպէս պարզ ան-
հատներ, ոչ թէ նկատի ունենային
նրանց ազգային ու կրօնական
պատկանելիութիւնը: Հ. Մորզըն-
թաուն երկար խօսել էր թալեաթի
հետ նման խնդիրների շուրջ:

Թալեաթ առարկել էր, որ
նշանակութիւն չունէր փաստարկ-
ներ ներկայացնելը, աւելացրել,
-Թուրքիան, հայերի երեք չոր-
րորդի վիճակը արդէն «վերջացու-
ցած» է, այլեւս ո՛չ Բաղէշի, ո՛չ
Վանի եւ ոչ էլ Էջրում քաղաքի մէջ
Հայ կայ: Երկու ցեղերի միջեւ
ատելութիւնը բուռն է, մենք պար-
տաւոր ենք կարգադրել նրանց գոր-
ծը, թէ ոչ ստիպուած ենք վախենալ
նրանց վրէժխնդրութիւնից:

Հ. Մորզընթաու իր չուշերում
յայտնել էր, որ պետութեան «Ներ-
քին Գործերի Նախարար» Թալ-
եաթ, մարդասիրական տեսակէտից
երբեք կարեւորութիւն չէր տուել
Հայկական դէպքերին:

Նիւթական կորուստների մա-
սին խորհէիք, ասել էր Հ. Մորզըն-
թաուն. հայերն են ապահովում երկ-
րի բարգաւաճութիւնը, նրանք երկ-
րի ճարտարարութեանների մեծ
մասն են կազմում ու երկրի ամէնայ
խոշոր հարկատուներն են: Եթէ հա-
յերը ջնջէիք ի՞նչ պիտի ստանայիք:
Թալեաթ պատասխանել էր,
որ իրենք արհամարհում են տնտե-
սական վնասները, եւ որ իրենք
հաշուել էին երկրի վնասները,

որոնք 5 միլիոն ոսկիէն աւելի չէին
լինի, այն մտահոգութիւն չէր պատ-
ճառում իրենց: Թալեաթ շարունա-
կել էր. որ դեսպանին խնդրել էր իր
մօտ գալ՝ նրան հաղորդելու, որ
Հայկական հարցերի շուրջ որո-
շումներ առնուած են, եւ ոչ մէկ
բան կարող էր այն փոխել: Իրենք,
Անատուրի մէջ Հայ չէին ուզում
տեսնել: Հայերը կարող են «Անա-
պատի մէջ ապրել, բայց երբեք
ուրիշ տեղ»:

Հ. Մորզընթաու, երեք տար-
բեր առիթներով Թալեաթին ասել
էր՝ «Դուք մեծապէս կը սխալիք»:

-Այո, շատ սխալներ ենք գոր-
ծում, ասել էր Թալեաթը, գլուխը
թօթուելով պատասխանել, որ եր-
բեք չէին ցաւի անոնց համար:

Այնուհետեւ, Հ. Մորզընթաու
Թալեաթի հետ բազմաթիւ խօսակ-
ցութիւններ էր ունեցել Հայկական
հարցերի շուրջ, սակայն երբեք չէր
կարողացել ազդել նրա վրայ: Հա-
յերի հարցը Թալեաթի սրտում
խորը հետք էր թողել, նրանց
հանդէպ ատելութիւնը գնալով աւելի
էր անապագայել: Հ. Մորզընթաու,
մի յայտնի հայու մասին խօսելու
ատեն, Թալեաթին ասել, որ սխալ-
ւում էր նրան թշնամի նկատել, նա
երբեք հակառակ չէր եղել իրեն:

Թալեաթ, պատասխանել, որ
ոչ մէկ Հայ կարող էր մեր բարե-
կամը լինել, այն բոլոր դէպքերի
համար, որ կատարել ենք նրանց
հանդէպ: Թալեաթ, Հ. Մորզըն-
թաուից աշխարհի ամէնայ ապշե-
ցուցիչ բանը ուզել «Նիւ Եորք
Լայֆ» եւ «Էքուիթիլի Լայֆ օֆ
Նիւ Եորք» ապահովագրական ըն-
կերութիւնները կարեւոր գործարք-
ներ էին արել հայերի հետ, ասել էր
Թալեաթ, ապա շարունակելով աւե-
լացրել՝ նրանք իրենց կեանքն էին
ապահովագրուած եղել, այն իրենց
բարգաւաճութեան ապացոյցն է:

-Ես ուզում էի, ասել էր Թալ-
եաթ, որ ինձի օգնէիք ամերիկեան
կեանքի ապահովագրութեան ընկե-
րութիւնների Հայ հաճախորդների
ցուցակը ունենայի, որոնք գրեթէ
բոլորն էլ մահացած են, եւ որ նրանց
դրամը պատկանում է մեր երկրին,
որի կառավարութիւնը կարիքն ու-
նի այդ դրամներին: Կը ցանկանա-
լի՞ք այդ ծառայութիւնը մատու-
ցել՝ աւելացրել էր Թալեաթը:

Հ. Մորզընթաուն կատաղած,
Թալեաթին պատասխանել՝

-Ինձի մի՛ ապաւինէք, որ ես
ձեզի այդ ցանկը կը յայթաթեմ:

Թալեաթ, իր բարեկամների
ներկայութեան, ամէնայ շնական
արտայայտութեամբ, ասել.

«Ես Հայկական հարցը լուծե-
լու համար երեք ամսուան մէջ
աւելի գործ տեսայ, քան Ապտիւլ
Համիտ 30 տարուան մէջ»:

Վախեցաւ, վախեցան, այդ
«Գորշ Գայլեր»-ի ոհմակի անօ-
րէններ, Հայ վրիժառուների կար-
միւր գնդակներով յեղուած իրենց
պիղծ արիւնով հատուցեցին ցեղին
պատճառուած ցաւը, քիչ էր, ին-
չո՞ւ կանգ առան...:

Հինի Սորզընթաուի Յուշերի Պատումներից

Շարունակուած էջ14-էն

գնահատուած է: Իրենք նիւթա-
պաշտներ չեն, այլեւ համոզուած
այլասէրներ եւ արդարութիւնը ու
քաղաքակրթութիւնը տիեզերա-
կանօրէն տարածողներ: Ասում էք,
որ պատերազմում յաղթանակած
լինելու դէպքում ամբողջ աշ-
խարհը պիտի արհամարհէ: Հա-
մոզուած եմ, որ թուրքիան ամ-
բողջ աշխարհի կարծիքի դիմաց
պիտի գտնուի, մանաւանդ՝ Մի-
ացեալ Նահանգների, շարունակե-
լով խօսքը աւելացրել.

-Եւ մեր ժողովուրդը երբեք
պիտի չմոռնայ այս ջարդերը, այս
գարշելի եւ կանոնաւոր քանդումը
թուրքիայի քրիստոնեաներուն: Իբր
ոճրագործներ պիտի նկատէ նրանց,
որոնք պատասխանատուներն են:
Դուք պիտի չկարողանաք խուսա-
փել այդ պատասխանատուութիւ-
նից, ասելով, թէ ձեր երկիրը
շարժած է ներքին գործոց նախա-
րարի հանգամանքով եւ երբեք
իբրեւ Թալեաթ:

Հ. Մորզընթաուի դիտողու-
թիւնները վիրաւորական չէին թուա-
ցել Թալեաթին, չէին այլափոխել
նրան, անշունչ էակի նման լսել էր
խօսակցին: Շրջանցելով դեսպանի
առարկումները, Թալեաթ մի ուրիշ
հանգամանքի էր անդրադարձել.

-Հայերը, ասել էր նա, մերժել
էին իրենց գէնքերը յանձնել, Վա-
նում ու Զէյթունում դիմադրեցին
իշխանութեանը, նրանք ուսաների
դաշնակիցներն են: Ինզիքնիս
պաշտպանելու համար միակ միջոց
մը կայ՝ տարագրութիւնն է այդ:

-Ենթադրեմք, թէ մի քանի
հայերդաւաճանած էին ձեզի դէմ,
այդ պատճառ չէ, որ դուք ամբողջ
ցեղը փճացնէք, կիներն ու մանուկ-
ները չարչարէք, աւելացրել էր Հ.
Մորզընթաուն

-Այդ անխուսափելի է, պա-
տասխանել էր Թալեաթը:

Թալեաթը, նոյն պատասխանն
էր տուել «Պերլինէր Թակէպր-
լաթ»-ի թղթակցին, երբ նա նման
հարցումն առել էր իրեն:

-Մեր երեսին են տալիս, թէ
մենք տարբերութիւն չենք դնում
անմեղ ու մեղաւոր հայերի միջեւ,
այդ անկարելի էր, որովհետեւ այ-
սօրուայ անմեղները՝ վաղուան յան-
ցաւորները պիտի լինեն:

Թալեաթին հաճոյ չէր եղել
այդ խնդրի շուրջ խօսելու, որով-
հետեւ դեսպանատան այն պաշտօն-
եան որ կողմերի միջեւ գրոյցների
թարգմանի պաշտօնն էր կատա-
րում՝ Հայ էր եղել:

Թալեաթ Հ. Մորզընթաունին
լուր էր ուղարկել, հարցնելով իրեն
առանձին ընդունել չէ՞ր կարող,
քանի որ ցանկացել էր հիմնապէս
խօսել Հայկական հարցի մասին,
յայտնելով նաեւ ո՞վ պիտի լինէր
իր թարգմանը: Տեսակցութիւնը
տեղի էր ունեցել երկու օր յետոյ,
կարծես նախախնամութեան ընձե-
ւած դիպուածով էր, որ Հ. Մոր-
զընթաուն իր վերջին այցելութիւ-
նից յետոյ կտրել տուած լինէր
մօրուքը: Դահլիճ մտնելուց յետոյ,
Թալեաթ հեզմանքով ասել՝ «Երի-
տասարդ էք դարձել, այնքան երի-
տասարդ, որ ձեզանից այլեւս խրատ,
խորհուրդ չեմ կրնար հարցնել,
ինչպէս որ երբեմն անում էի»:

-Ես մօրուքս կտրել տուի,
պատասխանել էր Հ. Մորզընթաուն,
որովհետեւ հայերուն հանդէպ ձեր
պատճառած ցաւը բոլորովին ճերմկ-
ցուցին գայն:

Խօսակցութիւնը սկսելուց
առաջ, Թալեաթ յայտարարել էր.

-Ես խնդրել էի այսօր գալ,
փափաքելով, որ ձեզի բացատրէի
հայերի հանդէպ մեր վարմունքը:
Այն հիմնուած է երեք կէտերի վրայ:

ՌԻԵՑԱ-ի Նախագահը Կը Սպառնայ Սուփրը Լիկա Ստեղծող Խուճբերուն

ՌԻԵՑԱ-ի նախագահ Ալեքսանտր Չեֆերին հանդէս եկաւ յայտարարութեամբ, ուր մասնաւորապէս ըստած էր. «Այն ֆութպոլիստները, որոնք հանդէս կու գան Սուփրը Լիկայի մէջ, իրաւունք չեն ունենար մասնակցելու Եւրոպայի եւ աշխարհի բաժակներուն: Անոնք չեն կրնար ներկայացնել իրենց ազգային հաւաքականները: ՌԻԵՑԱ-ն եւ աշխարհը կը համախմբուին այդ սարսափելի առաջարկին դէմ, որ կ'առաջարկեն մի քանի ֆութպոլային ակումբներ, որ հիմքը ազանութիւնն է»:

Նախապէս յայտնի դարձաւ որ, Ֆութպոլային եւրոպական 12 ակումբներու համաձայնութեան եկած են Սուփրը Լիկա ստեղծելու գաղափարին շուրջ: Հիմնադիրներն են «Ռեալ», «Եուրոպա», «Մանչեսթըր Եուրոպա», «Պարսելոնա», «Աթլետիք», «Միլան», «Ինտեր», «Մանչեսթըր Սիթի», «Լիվերպոլ», «Արսենալ», «Չելսի» եւ «Թոթեմհեմ» խումբերը:

Լիկայի ստեղծման դէմ արտայայտուեցան Ֆրանսայի նախագահը եւ Անգլիոյ վարչապետը Մասնակից ակումբները նախնական կը ստանան 89-310 միլիոն եւրօ:

Անգլիոյ Գաւաթի Եզափակիչին Հասան «Լեսթըր Սիթին» եւ «Չելսին»

«Լեսթըր Սիթին» հասաւ Անգլիոյ գաւաթի եզրափակիչ: Լոնտոնի «Ուեմպլի» մարզադաշտին վրայ տեղի ունեցած կիսաեզրափակիչի խաղին «Լեսթըր Սիթին» մրցեց Սաութհեմթընի հետ յաղթանակ տարաւ 1:0 արդիւնքով: Կիսաեզրափակիչի միւս մրցումին Լոնտոնի «Չելսին» ու «Մանչեսթըր Սիթին» եւ առաւելութեան հասաւ 1:0 արդիւնքով: Եզրափակիչը տեղի կ'ունենայ Մայիսի 15-ին Լոնտոնի «Ուեմպլի» մարզադաշտին վրայ:

«Պարսելոնան» Դարձել Սպանիոյ Գաւաթակիր

Գաթալոնական «Պարսելոնան» դարձել տիրացաւ Սպանիոյ գաւաթին: Արքայական ակումբը եզրափակիչ մրցումին խաղացաւ «Աթլետիքոյի» հետ: Լիոնել Մեսսիի երկու կոլերը, Անթուան Գրիզմանի եւ Ֆրենքի Դէ Եոնկի կոլերուն շնորհիւ «Պարսելոնան» յաղթեցին խոշոր 4:0 արդիւնքով: 2018 թուականէն ի վեր «Պարսելոնան» առաջին անգամ է որ կը նուաճէ արքայական գաւաթը: Գաթալոնական ակումբի պատմութեան մէջ այս մէկը 31-րդ գաւաթն էր:

«Մանչեսթըր Եուրոպա» 8 Միաւոր Ետ Ե Առաջատար «Մանչեսթըր Սիթին»

Անգլիոյ առաջնութեան 32-րդ հանգրուանին «Մանչեսթըր Եուրոպա» իր դաշտին վրայ 3:1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց «Պլընլիին»: «Մանչեսթըր Եուրոպա» 66 կէտով կը գրաւէ աղիւսակի երկրորդ դիրքը: «Մանչեսթըր Սիթին» 74 կէտով կը շարունակէ գլխաւորել աղիւսակը:

«Մանչեսթըր Սիթի» Եւ «Ռեալ» Հասան Ախոյեաններու Լիկայի Կիսաեզրափակիչ

Ֆութպոլի Ախոյեաններու Լիկայի մրցումներուն զօով կայացան քառորդ եզրափակիչի պատասխան խաղերը: «Մանչեսթըր Սիթին» հիւրընկալուեցաւ Տորթմոնթի «Պորտսմութհ» կողմէ եւ առաւելութեան հասաւ 1:2 արդիւնքով: Ախոյեաններու Լիկայի կիսաեզրափակիչ հասան նաեւ «Ռեալը» «Չելսին» եւ Քրանսայի ախոյեան ՊՍՏ-ն:

«Ռոման» Հասաւ Եւրոպայի Լիկայի Կիսաեզրափակիչ

Իտալական «Ռոման» հասաւ ֆութպոլի Եւրոպայի Լիկայի կիսաեզրափակիչ՝ պարտութեան մատնելով Հոլանտայի «Այաքսին»: Քառորդ եզրափակիչի պատասխան խաղի առաջին կէսին տարած քայլին առաւելութիւն ունէր «Այաքսը», սակայն ան ունեցած առաւելութիւնը չկարողացաւ վերածել կոլի: Երկրորդ խաղակէսին փոխանակեցին մէկական կոլ եւ հանդիպումը աւարտեցաւ ոչ-ոքի՝ 1:1 արդիւնքով: Առաջին հանդիպումին «Ռոման» յաղթել էր 2:1 արդիւնքով ու այդպիսով հասաւ կիսաեզրափակիչ: Հենրիխ Միխիթարեանը «Ռոմայի» հիմնական կազմին մէջ էր եւ փոխարինուեցաւ միայն 87-րդ րոպէին: Եւրոպայի Լիկայի կիսաեզրափակիչի միւս տեղերը նուաճեցին նաեւ սպանական «Վիլլառեալը», անգլիական «Արսենալը»-ը եւ «Մանչեսթըր Եուրոպա»-ն:

Ճափոն Մտադիր Է Ողիմպիական Խաղերը Կազմակերպել Անկախ Համաճարակի Ընթացքէն

Ճափոն մտադիր է Ողիմպիական խաղերը կազմակերպել՝ անկախ համաճարակի ընթացքէն եւ հետեւանքներէն: Այս մասին յայտարարած է Ճափոնի վարչապետ Տոշիհիդէ Սուգան: Ան շեշտած է, որ Ողիմպիական եւ խաղերու անցկացումը համաշխարհային միասնականութեան խորհրդանիշ կրնայ դառնալ: Շատ հաւանաբար խաղերը տեղի ունենան առանց մարզասէրներու ներկայութեան: Տարի մը յետաձգուելէ ետք խաղերը ծրագրուած են Յուլիսի 23-ին Օգոստոսի 8-ը:

«Ռոման» Պարտուեցաւ «Թորինոյի» Դէմ

Իտալիոյ ֆութպոլի առաջնութեան 31-րդ հանգրուանին «Ռոման»-մրցակիցի դաշտին վրայ խաղալով «Թորինոյի» հետ պարտուած դուրս եկաւ 3:1 արդիւնքով: Հենրիխ Միխիթարեանը «Ռոմայի» մեկնարկային կազմին մէջ չէր, սակայն դաշտ մտաւ երկրորդ խաղակէսին: «Ռոման» աղիւսակին վրայ կը մնայ 7-րդ դիրքի վրայ: «Միլան»-ը սեփական յարկի տակ ընդունեց «Չելսին» եւ յաղթանակ ձեռք ձգեց 1:0 արդիւնքով: Այս յաղթանակէն յետոյ «Միլան» մրցաշարային աղիւսակին վրայ երկրորդն է 66 կէտով: Առաջատարը 74 միաւորով «Ինթերն» է, իսկ եռեակը կ'եզրափակէ «Եուրոպա»-ն՝ 63 միաւոր: